Evangélikus Élet

EVANGÉLIKUS HETILAP 74. évfolyam, 19. szám ■ 2009. május 10. ■ Húsvét ünnepe után 4. vasárnap Ára: 250 Ft

„Az egyházakra is hat a válság, és az egyházak is szenvednek attól a kihívástól, hogy éppen akkor van a legnagyobb szükség szociális segítségnyújtásukra, amikor ők maguk is nehéz gazdasági-pénzügyi helyzetbe kerültek.”
Lokális létbizonytalanság ▶ 5. oldal

„Erdélyben is vannak templomban felolvasások, de ott mindig kérem, hogy ne tapsoljanak. Csodálatos érzés Isten házában beszélni, de még csodálatosabb hallgatni.”
Kányádi Sándor költőnél ▶ 7. oldal

„Ki kell mondanunk a megbántás szándéka nélkül, hogy munkatársi körünk legtöbbször nem azonos a presbitériummal. (…) Sajnos nem minden presbiterünkre jellemző a lelkesedés, az áldozatvállalás, a személyes elkötelezettség.”
Egyházépítés önkéntesekkel ▶ 10. oldal

Formálódó cigánymisszió ▶ 3. oldal
Rendőri-egyházi megállapodás ▶ 4. oldal
Látogatás – új látással ▶ 7. oldal
Cantate vasárnapja ▶ 8–9. oldal
Akarsz-e meggyógyulni? ▶ 11. oldal
Munkálkodó szeretet Kertvárosban ▶ 13. oldal

SEMPER REFORMANDA

„Ha a Szentlélek énekre késztet, bizonyos, hogy csodák elfogadására is késztet, aminthogy e csodák a mi üdvösségünkre történtek és hirdettettek. Éppen ezért ez az ige [Zsolt 98,1] kárhoztat minden kétkedő hitetlenséget, amely ezt mondja: Honnan tudjam, hogy Isten az ő jobbkezével, azaz Fiával nékem ilyen győzelmet s csodát készített?!”

Luther Márton: Jer, örvendjünk, keresztyének! *(Szabó József fordítása)*

Mevét

Egyvalami hiányzott…

A Magyar Evangélikus Értelmiségi Társaság (Mevét) idei tavaszi konferenciájának meghívóját olvasva azt gondolhatta a jó szándékú érdeklődő, hogy mind a meghívottak köre (evangélikus értelmiségiek), mind a téma (egyházunk stratégiatervezete, illetve ennek egy-egy konkrét kérdése) szinte önmagában garantálja a pezsgő vitát, az építő eszmecserét, a segítő-kritikai hangot, a továbblendítő, tartalmas együttlétet április utolsó szombatján az országos egyházi iroda földszinti termében.

Mert hát kik foglalkozzanak első renden egy közösség középtávú stratégiájával, mint a közösséghez tartozó értelmiségiek? És mi mással kellene foglalkoznia egy közösség értelmiségi rétegének, mint hogy az adott közösség jelenének vonásaiból tudatos jövőképet vázoljon fel?

Nem lenne őszinte a tudósító – még ha műfajilag idegen is ez a szubjektivitás –, ha elhallgatná: csalódás volt megtapasztalni a résztvevők létszámában megmutatkozó érdektelenséget. Bizonyára ezernyi program ütközésének, halaszthatatlan elintéznivalók, méltánylandó kifogások, esetleg szervezési nehézségek sokaságának következménye a sokkoló, nagyon is objektív kép: *a magyar evangélikus értelmiségiek országos szervezetének a Magyarországi Evangélikus Egyház stratégiájáról tartott konferenciájáról lényegében egyvalami, pontosabban egyvalaki hiányzott: a stratégiáról gondolkodni vágyó, azt előrevinni akaró magyar evangélikus értelmiségi.* (Természetesen ezzel nem a megjelentek értelmiségi voltát kérdőjelezem meg, és ha a Bibliában megjelenő tizenkettes közösségekre gondolunk, akár még bizakodásra is okot adhat ez a létszám…)

Folytatás a 10. oldalon

FOTÓ: BODA ZSUZSA

A csömöri evangélikus gyülekezetben két vasárnap zajlik a konfirmáció. Felvételünk a május 3-i konfirmációi vizsgán készült, az ünnepi istentiszteletre e hét vasárnapján kerül sor.

Az alapítók öröksége: egy független magyar szellemi műhely

Negyvenéves az Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem

Sajátos helyzetben és ideális környezetben került sor az Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem (EPMSZ) negyvenéves fennállását ünneplő jubileumi konferenciára. A sajátos helyzetet a kétszer húsz év jelentette. 1969–89, az első húsz esztendő a rendszerváltozás előtti időszak, míg az 1989 és 2009 közötti periódus a rendszerváltozás utáni szakasz. Persze volt, aki radikálisabban fogalmazott. *Kende Péter* politológus az EPMSZ és a Kárpát-medencei magyarság rendszerváltozás előtti és utáni kapcsolatát tárgyaló kerekasztal-megbeszélésen hangsúlyozta, hogy a rendszerváltozás nem egyértelmű fogalom, helyesebb a kommunizmus bukása előtti és utáni évtizedekről szólni. Hozzátette: jellemző, hogy többen, akik annak idején doromboló macskaként simultak a diktatúrához, utólag bátor oroszlánként kívánják láttatni magukat. Ezen a kerekasztalvitán – melyen jelen beszámoló írója is részt vett – *Józsa László,* a szerbiai Magyar Nemzeti Tanács elnöke volt a moderátor és Kende Péter (Párizs–Budapest) mellett *Kányádi András* (Erdély–Párizs) irodalmár a vitapartner.

Folytatás a 4. oldalon

Konfirmáció és *ballagás*

■ Ribár János

Mintegy tíz évvel ezelőtt finn testvérgyülekezetünk vendégei voltunk. Házigazdánk megszokott „papi civilben” távozni készült. A város egyik középiskolájába tartott, mivel vége volt a tanévnek, áldást kellett mondania, mert egy évfolyam végleg távozott. Vele mentem. Az ünnepség nem tartott sokáig, beszéd alig volt. Lelkész házigazdám is fejből mondott igét, imát, igei gondolatot. A diákseregés a velük levő felnőttek szerény csoportja alig fél óra múlva hazafelé sétált. Ez volt a ballagás. Semmi cicoma, felhajtás, csak egyszerű és tiszta elköszönés valamitől. Városi iskolában és lelkészi áldással.

Pár évvel később ugyanott. Zsúfolt templom, az oltáron gyönyörű virágköltemények, többpapos szolgálat. A templom két oldalán az első öt-hat padban hatvan fiatal talpig fehér ruhában (albában), kedvesen, vidáman, meghatott tekintettel, csendben, majd éneket zengve. Imponáló volt a hatalmas gyülekezet zengő éneke, a fiatalok csengő és tiszta hangja. De a lényeget tolmácsunk suttogta: ők most konfirmálnak. Magyarázta, hogy ez megmozgatja az egész családot, rokonokat, barátokat.

A templomi hangulat otthonos volt. A konfirmandusok nem zavarban levő gyermekekként viselkedtek, hanem kedves tekintetű ifjú hölgyek és fiatal legénykék voltak.

Hivatalos finn egyházi statisztikából tudtam meg később, hogy a megkeresztelt fiatalok abszolút többsége (kilencven-kilencvenöt százaléka) magától értődően konfirmál, ez természetes, az élethez tartozik, mint a karácsony, a húsvét vagy a pünkösd.

Hazánkban minden fordítva történik. Egyre hatalmasabb népünnepély a ballagás. Még az elégedetlenkedő szakszervezetek sem mertek ekkor sztrájkolni. Ballag már az óvodás is (hogy szocializálódjon), kis- és nagyiskolás, főiskolás és egyetemista.

Ilyenkor a virágárusok fél évre való bevételre tesznek szert, és az utcaseprőknek is több dolguk akad később. Egy kisvárosban minden vendéglő foglalt. Méregdrága, pénztárcát kiürítő ajándékok, fonnyadásra ítélt virágcsokrok, sztereotip beszédek a tömeg érdeklődés nélküli zúgása közben, ünneplőruhák, melankolikus gépi zene (talán egy-egy zeneiskola kivétel, ha éppen van ballagás), rengeteg villogó digitális fényképezőgép, különféle méretű, halkan berregő videokamera, egymásnak ütköző alkalmi operatőrök, elégedett szülői, büszke nagyszülői mosolyok. A virágcsokorhalom mögött diákarcok, talán egy-két könnycsepp itt vagy ott, és aztán a gimnazisták számára az érettségi. Jó volt ez a négy, hat vagy éppen nyolc esztendő az alma mater falai között, és ezután csak a szépre emlékezünk… Erre rámegy a nap, az iskolaépület takarítása pedig két napig tart. Elballagott a vén diák. Ahogy és ahova sikerül. Hol is lehetne a legtöbbet keresni?

Itt-ott még konfirmáció is. Ahogy sikerül. Kihalt már a szép hagyomány, hogy fehérvasárnapon, a feltámadás ünnepét követő első vasárnap van. Az újjászületés vasárnapján, mert így örököltük ókori őseinktől, akik ezen a napon vették fel a gyülekezetbe az élő hitű, megtért és újjászületett, ezért a hit dolgaiból jól felkészült tagjaikat. Ők nem nevezték konfirmációnak, hiszen ezt csak mintegy háromszáz éve gyakoroljuk így.

> **Nem véletlenül született meg itthon lelkészek között a szomorúan tréfás mondat: „Hány gyermeket sikerült az idén kikonfirmálnod?”**

Német lelkész barátom kesernyés vicce: „Panaszkodik az egyik lelkész, hogy sok a denevér a templomban, tudna-e valaki jó megoldást, mert a méreg embertelenség, de az épület kárt szenved. Többen jelentkeznek, hogy van egy biztos módszer. S már jön is kórusban: »Konfirmáld meg őket, rögtön eltűnnek!«” Gyenge, fájdalmas tréfa.

Így került egymás mellé a címben a konfirmáció és a ballagás. Mind a kettő távozásra utal. Nem véletlenül született meg itthon lelkészek között a szomorúan tréfás mondat: „Hány gyermeket sikerült az idén kikonfirmálnod?” Értelmetlen a szó – „kikonfirmál” –, mivel a konfirmáció a keresztség szentségének tartalmát erősítené a szívekben.

Egy biztos: abba nem hagyhatjuk, de így sem folytathatjuk. Bűn lenne a konfirmáció feladása, de vétek a megüresedett formák erőltetése. Egyetlen vigaszunk a magvető reménysége és a „talajviszonyok” Szentlélek általi előkészítettsége. Ám ennek ellenére beszélnünk kellene a konfirmáció ügyéről. Őszintén, becsületesen és imádkozó lelkülettel. Mert abbahagyni bűn, a kiüresedett forma pedig vétek.

Mi tegyünk? A lelkész önmagában kevés a megújuláshoz. Nem lehetséges, hogy a gyülekezet közössége felől kellene megközelítenünk a kérdést? Ha a keresztség szentsége alkalmától kezdve élő közösség venné körül a szülőket, gyermekeket? Ha egy-egy gyermeket nem is az egész gyülekezet, de kisközösségek ölelnének körbe?

Vagy csak álmodozom?

Oratio œcumenica

[Lelkész:] Nagyok és csodálatosak a te műveid, mindenható Úr Isten, szerető mennyei Atyánk. Jézus Krisztusban testvérünkké lettél, az örök élet nyitottságával és örömével ajándékoztál meg. Az ő nevében kérünk, hallgasd meg imádságunkat.

[Lektor:] Könyörgünk, Atyánk, hogy ebben a világban, ahol annyi bántó zaj, hamis hang, hazug beszéd hangzik el, szólhasson a téged dicsérő ének, a rólad tanúságot tevő igehirdetés, a bátorságot, örömöt és életet ajándékozó evangélium. Jézus Krisztusért kérünk…

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lektor:] Könyörgünk azokért, akik csak panaszra nyithatják ki szájukat, vagy már panaszkodni sem tudnak, mert fásultan cipelik életük terheit. Te Fiadban megmutattad: szereted az embert, és fájnak neked is a terhei. Segíts, hogy a gondok, megpróbáltatások súlya alatt roskadózók meglássák: te ott vagy velük a terhek alatt. Ez adjon vigaszt, reménységet és erőt. Jézus Krisztusért kérünk…

[Gy.:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lektor:] Könyörgünk egyházadért, gyülekezetünkért. Igéd és szentségeid által arra hívtál el bennünket, hogy evangéliumod ajándékát megéljük mindennapjainkban. Segíts nekünk, hogy ebben az elhívatásban mindenki megtalálja azt a hangot, amelyen szólhat, énekelhet. Segíts megbecsülnünk a másikban kapott ajándékot. Ne engedd, hogy emberi hibáink, bűneink miatt hamisan szóljon egyházad hangja. Jézus Krisztusért kérünk…

[Gy.:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lektor:] Könyörgünk azért is, hogy mindannyian úgy járhassunk ebben az életben, hogy minden kétség és fájdalom ellenére meg tudjunk maradni a benned való reménység bizonyosságában. Tölts el minket újra és újra a benned való örömmel, a benned való élet biztonságával. Segíts meghallanunk a te tiszta hangodat, segíts meghallanunk mások panaszát és segítségkérését. És kérünk, adj nekünk is tiszta hangot, téged dicsérő énekre induló lelket, a te vigaszodat, örömhíredet megélő életet. Jézus Krisztusért kérünk…

[Gy.:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lelkész:] Nagyok és csodálatosak a te műveid, mindenható Úr Isten, szerető mennyei Atyánk. Hálát adunk neked, hogy egyházad éneke összecsendül az előrementek téged dicsérő énekével, és bennünket is vársz eljövendő országodban, ahol te leszel minden mindenekben örökkön-örökké.

[Gy.:] Ámen.

Díjat nyert a *72 óra kompromisszumok nélkül* akció

A három történelmi keresztény egyház által tavaly ősszel szervezett háromnapos szociális-karitatív akció nyerte el a Szociális és Munkaügyi Minisztérium gyermek- és ifjúsági osztálya által meghirdetett „az év gyermek és ifjúsági mintaprojektje” címet. A pályázat célja olyan példaértékű projekteredményt felmutatni tudó minták kiválasztása volt, amelyek gyermekek és fiatalok aktív közösségi és közéleti szerepeinek elsajátításához és gyakorlásához járulnak hozzá.

▶ *EvÉlet-infó*

HÚSVÉT ÜNNEPE UTÁN 4. VASÁRNAP (CANTATE) – JEL 15,3–4

Egybecsengő szó

Cantate vasárnap a 98. zsoltár első verséről kapta nevét: *„Énekeljetek az Úrnak új éneket, mert csodákat tett, és jobbja szabadulást szerzett!”*

A vasárnap témája eredetileg nem az éneklés, hanem a húsvéti öröm. Ez késztette a régi idők kereszténeyeit, hogy a 98. zsoltárt ezen a vasárnapon bevonulóénekként *(introitus)* énekeljék. A zsoltár ugyanis – a *Liturgikus könyv* fordításában – így folytatódik: *„Nyilvánvalóvá lett minden nép előtt, hogy az Úr hatalmas Megváltó. Feltárta igazságát a nemzetek előtt, hűséggel és szeretettel emlékezett meg népéről. A világ népei mindenütt látták, hogy miként szabadítja meg őket. Ujjongjatok az Úr előtt szerte a földön, örvendjetek és vigadjatok zsoltárt zengve!”* Az ószövetségi nép Isten korábbi szabadító tetteire gondolva énekelte ezt a zsoltárt. A keresztények azonban húsvét csodájában látták a bizonyítékát, hogy *„az Úr hatalmas Megváltó”.*

A zsoltáros éneke egybecseng a *Jelenések könyvének* látomásában énekelők szavával: *„Nagyok és csodálatosak a te műveid, mindenható Úr Isten, igazságosak és igazak a te utaid, népek királya: ki ne félne téged, Urunk, és ki ne dicsőítené a te nevedet, hiszen egyedül te vagy szent: mert a népek eljönnek mind, és leborulnak előtted, mert nyilvánvalóvá lettek igazságos ítéleteid.”*

Még feltűnőbb ez az összhang, ha figyelembe vesszük a 98. zsoltárnak – az istentisztelet introitusában nem szereplő – utolsó két versét is: *„Tapsoljanak a folyamok, a hegyek mind ujjongjanak az Úr előtt, mert eljön, hogy ítélkezzék a földön. Igazságosan ítéli a világot, pártatlanul a népeket.”* (Zsolt 98,8.9)

A *Jelenések könyvének* látnoka az Istent ítéletei kinyilvánításáért dicsérők énekét *Mózes* és a *Bárány* énekének mondja, és a látomásban azok énekelik, *„akik legyőzték a fenevadat, annak képmását és nevének számát”* (Jel 15,2). Így a Cantate vasárnapi kórus tovább bővül. Mózes és a zsoltárt éneklő ószövetségi igazak egy hangon dicsőítik Istent a Bárannyal és a megváltottak seregével, akikért Isten Báránya meghalt és feltámadott. Ami pedig egyetlen kórusba tömöríti őket, az nem más, mint Isten nyilvánvalóvá vált ítéleteinek dicsérete.

Hogy ezt a hatalmas összhangzatot értő füllel hallgassuk, és ne hangzavarként szenvedjük el, szakítanunk kell két elterjedt felfogással. Az egyik az, amikor gondolatban egyenlőségjelet teszünk Isten ítéletei és az embert, illetve a világot sújtó csapások közé. Amikor az ítélő Istent a büntető Istennel azonosítjuk. De szakítanunk kell a jogászias felfogással is, amely szerint Isten egy mennyei bírósági tárgyalás lefolytatása után hozza meg és hirdeti ki ítéletét. Ez a két szemlélet akadálya annak, hogy átérezzük azt a feszültséget, amely a Szentírásnak Isten ítéleteiről szóló igéiben rejlik.

A Szentírásban Isten ítéleteiről sosem elméleti kérdésként olvasunk, hanem mindig konkrét eseményekkel kapcsolatban. Olyan kiélezett helyzetekben, amikor el kell dönteni, kik képviselik valóban Isten ügyét, illetve Isten kikkel van, kiknek az ügyét tekinti magáénak, kikkel azonosul. Mert ez „ott és akkor”, de úgy is mondhatom, hogy a mindenkori „itt és most” pillanatában sosem nyilvánvaló. Nem lehet tudni, ki ítél csupán látszat szerint, és ki látja úgy a dolgokat, ahogy Isten szerint vannak.

Éppen ezért lehet csak hit alapján állást foglalni. És nyitott kérdés, hogy Isten kiknek a hitét igazolja majd, amikor eljön az ideje, hogy nyilvánvalóvá tegye: ő miként látja és hogyan ítéli meg a szóban forgó ügyet és az abban érintettek szerepét. Akik „jól” hittek, akik „hitük szemével” helyesen látták az igazságot, azok énekelhetik majd Mózessel, az ószövetségi igazakkal, a Bárannyal és az ő megváltottaival egy kórusban a győzelmi éneket, amikor Isten nyilvánosan színre lép, és kinyilvánítja az ő „verzióját” az igazságról. Akkor kiderül az is, hogy ki beszélt valóban Isten nevében, az ő igéjét szólva, és ki volt az, aki Istenre hivatkozva, Isten nevében a magáét mondta.

Az ókori népeknek csupa látható istenük volt, és uralkodóikat is gyakran tartották valamilyen istenség megtestesülésének, földi istennek. Így tekintettek az egyiptomiak a fáraóra vagy a babiloniak királyaikra. Az ószövetségi népet viszont istentelennek tartották, mert láthatatlan Istenét nem tudta megmutatni. Mózes, az Isten szolgája az Isten megbízásából véghezvitt jelekkel nem tudta meggyőzni a fáraót. A Vörös-tengeren való átkeléskor azonban Isten mindenki számára nyilvánvalóan megmutatta hatalmát a fáraón és seregén, és ezzel nyilvánvalóvá tette azt is, hogy ő az Isten, nem a fáraó.

A VASÁRNAP IGÉJE

Jézus perében a nagytanács, a főpapok Isten nevében, Isten tekintélyével hoztak elmarasztaló ítéletet, és nagypénteken joggal gondolhatták, hogy Isten is egyetértően hallgat, távol marad az eseményektől, és Jézus Isten ítéletétől sújtva, Istentől elhagyva hal meg a kereszten. Húsvétkor azonban nyilvánvaló lett, hogy a nagytanács ítélete nem Isten ítélete volt, és Isten ítélete felülírta az ő ítéletüket.

Ez azonban nem jelenti azt, hogy a számunkra „itt és most” felmerülő kérdésekben Isten ítélete már nyilvánvaló lenne, és nem hitben kellene meghoznunk döntéseinket. Méghozzá naponta. Mert naponta válaszút előtt állunk. És bár mások keresztségnek tartanak, és mi is annak valljuk magunkat, mégis megszégyenülhetünk, amikor Isten nyilvánvalóvá teszi, hogy ő kiket tekint most még láthatatlan mennyei gyülekezetéhez tartozónak.

De örök boldogság lesz részünk, ha akkor Isten állít minket Fia jobbjára, mert az ő ítélete szerint is hittünk benne, és hitben adtunk valóban keresztény választ az élet hétköznapi kihívásaira.

■ Véghelyi Antal

Imádkozzunk! Urunk, Istenünk, magasztalunk, hogy Jézus Krisztusban hatalmas Megváltót adtál nekünk, aki diadalt vett bűnön és halálon. Tarts meg minket az ő nyájában itt a földön, hogy egykor választottaid seregével énekelhessük a győzelmi éneket, amikor nyilvánvalóvá lesznek igazságos ítéleteid. Ámen.

STROFIKUS GYÜLEKEZETI ÉNEKEK 1.

Mind jöjjetek, örvendjetek, nagy vígan énekeljetek!

CANTATE

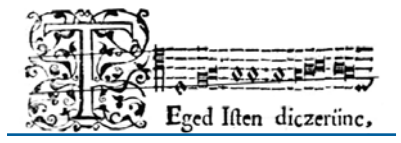

▶ **Mai cikkünk kezdi azt a belső sorozatot, melyben bemutatjuk a *Gyülekezeti liturgikus könyv* legfontosabb strofikus gyülekezeti énekeit. Mivel feltételezzük, hogy nem mindenkinek van a keze ügyében ez a gyűjtemény, lehetőség szerint minden alkalommal közöljük az ének kottáját is.**

Elsőnek egy olyan éneket választottunk, mely egyesíti húsvét evangéliumát és az éneklésre való felszólítást.

A *Mind jöjjetek, örvendjetek, nagy vígan énekeljetek* (GyLK 814) a 14. századi *Resurrexit Dominus* kanció nyomán keletkezett *Wir wollen alle fröhlich sein* (EG 100) fordítása, *Dóka Zoltán* (1929–2000) tollából.

A Feltámadottal való találkozás valódi ok az örvendezésre; az első megdöbbenés után ezt érezhették a tanítványok. A megszabadítás, szabadság érzése a keresztény ember életének alapja. A szabadság igazi húsvéti fogalom, amely összefüggésben van a zsidó nép Egyiptomból való kivonulásával. A Vörös-tengeren való átjutás után felcsendül Mirjam és Mózes dala, a megmenekülés fölött való örömként (2Móz 15). A megélt szabadulás ujjongásban nyilvánul meg. *„… akiket az Úr kiváltott, ujjongva vonulnak a Sionra. Öröm koszorúzza fejüket örökre…”* (Ézs 35,10)

Az ujjongó öröm a húsvét utáni egyház megtapasztalt kincse, amely mindig új énekekben, zenében és táncban ölt testet; kevésbé szavakban, inkább jelekben és gesztusokban.

„Mind jöjjetek, örvendjetek”: ezzel a felszólítással kezdődik énekünk. Nem a húsvétkor történtek teológiai kifejtése szólal meg, hanem a Feltámadottal való találkozás élménye. A buzdítás egyenesen a nyugati egyház örömkiáltásába, Isten dicséretébe, a *Hallelujába* torkollik. A Halleluja (melynek jelentése: „Dicsérjétek Jahvét!”) a húsvéti keresztények ismertetőjele. Ezután érdekes változást figyelhetünk meg: az eredeti szöveg, „Gelobt sei Christus, Marien Sohn” a magyar fordításban „Dicsérünk, Isten szent Fia” formában jelenik meg.

A bevezetés után, a 2–4. versszakban az öröm indokolása következik. Az ujjongásnak az alapja Jézus Krisztus halála és feltámadása, amely elég nagy és jelentős tény ahhoz, hogy ötven napig ünnepeljük. Isten vég nélküli dicsőítése és a mennyben lévő megváltottakkal való közösség földi létünk célja – sugallja az 5. strófa.

Az ének elsősorban a dallamából él. A zenei történést elejétől végig a táncos, páratlan metrumú ritmus uralja, amely energiáját a jambikus verselés előrevivő felütéseiből nyeri. Itt a kanció, egy késő középkori népies műfaj hagyománya elevenedik meg. A hatsoros strófa zeneileg kétszer három sorra tagolódik: a Halleluja-refrén zenei anyaga megegyezik az első három soréval. Az első sor dúr hármashangzat-felbontása energikusan fellép a nagy szextre, majd a kvinten zár; a második sor az oktávról indulva fokozatosan éri el a tercet; a harmadik sor pedig az alaphangot járja körül. Az egész strófa kiegyensúlyozott, arányos és erőt sugárzó, kiválóan alkalmas az örömteli húsvéti költemény hordozására. De többet is nyújt: olyasmit közöl, amit szavakkal már nem lehet kifejezni. A beszéd után a zene továbblép, és ablakot nyit a transzcendensre.

Javaslom, hogy aki teheti, iktassa be ezt az éneket a húsvét utáni vasárnapok valamelyikének rendjébe! Ha problémás a gyülekezet tanítása, akár kiskórussal is megszólaltatható.

Végül énekeljünk együtt!

„Mind jöjjetek, örvendjetek, / Nagy vígan énekeljetek! / Ím, kész már üdvösségetek. / Halleluja, halleluja, / Halleluja, halleluja! / Dicsérünk, Isten szent Fia! // Meghalt, de már feltámadott. / Legyőzött bűnt és bánatot. / Jer, néki hálát mondjatok! / Halleluja… // Megvívta már a nagy csatát, / Ki értünk adta önmagát, / Szétzúzta poklok ajtaját! / Halleluja… // Isten Fiának zengjetek / Ujjongó hálaéneket, / Ki ily nagy jót tett véletek! / Halleluja… // Csak téged áldjon énekünk, / Szentháromság egy Istenünk; / A földön s mennyben légy velünk! / Halleluja…”

■ Ecsedi Zsuzsa

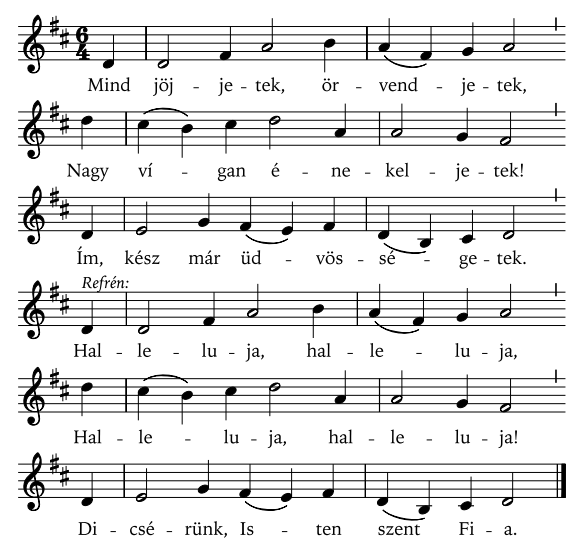

Fabiny Tamást beválasztották az LVSZ alapítványának kuratóriumába

Svájcban járt az elmúlt hét elején a Magyarországi Evangélikus Egyház külügyekért felelős püspöke, akit a kelet-közép-európai régió képviselőjeként beválasztottak a genfi székhelyű Lutheránus Világszövetség (LVSZ) alapítványának kuratóriumába.

Dr. Fabiny Tamás április 27–28. között vett részt a kuratórium genfi ülésén, majd tárgyalásokat folytatott a következő hónapokban Magyarországon megrendezendő két nemzetközi egyházi konferenciáról: 2009. június 26–29. között Budapesten az Evangélikus Hittudományi Egyetem az LVSZ *Egyház és állam* konzultációjának ad otthont, november 16–18. között pedig Révfülöpön lesz az a tanácskozás, amelyen az LVSZ 1984-es budapesti nagygyűlését értékelik negyed század távlatából.

EvÉlet-infó

Szelíd vadkerti motorosok

„Mert sohasem ülsz egyedül a motoron…” – akár ez is lehetett volna a vezérgondolata annak a motorostalálkozónak, melyet harmadik alkalommal rendezett meg Soltvadkerten a helyi „Zöldszemű Farkasok” Motoros Baráti Kör.

Az iskola melletti központi parkolóba hívták össze barátaikat, távolabbi vidékről is rendszeresen erre járó kollégáikat, hogy április 25-én, szombaton hivatalosan is megnyissák az idei évadot. A mintegy száz bőrdzsekis, némelykor igen marcona kinézetű motoros ügyességi versenyen, KRESZ-teszten és utcai felvonuláson vehetett részt a soltvadkerti rendezvény során.

Nem volt meglepetés, mégis furcsán hangzott a nagy szakállú szpíker bejelentése délelőtt fél 11-kor: „Most pedig rockzene leáll, és átvonulunk az evangélikus gyülekezeti házba!” Erre a „fekete tömeg” megindult, és szépen átvonultak gyalog az Isten házába – mert a résztvevők készültek erre a programpontra, mivel ilyen csak Vadkerten van. Ezen alkalommal a kántor is rockosabbra vette a hangzást, ezzel együtt valami különös hangulat ülte meg e nem szokványos gyülekezetet.

Homoki Pál evangélikus lelkész a 23. zsoltár szavaival kezdte az ökumenikus áhítatot: *„Az Úr az én pásztorom…”*

Mintha ezek az emberek jobban értették volna azt a részt, hogy *„ha a halál árnyéka völgyében járok is, nem félek semmi bajtól, mert te velem vagy”…* Tegyük rögtön hozzá: a motorosok önként vállalják ezt a némelykor kalandos, veszélyes, de mindenképpen szabad életformát. Pénzt és időt áldoznak hobbijukra, szenvedélyükre, mely mindenképpen nagynagy fegyelmet és figyelmet követel. „Sosem vagy egyedül a motorodon: a Megváltó mindig ott ül veled” – zárta igehirdetését a lelkész.

Visszaérve a találkozó színhelyére következett az áldás. Mindenki odaállt a járművéhez, és így fogadta a lelkész szavait, aki balesetmentes, nyugodt közlekedést kért Istentől minden motoros részére.

Ifj. Káposzta Lajos *felvétele*

Formálódó cigánymisszió

A Magyarországi Evangélikus Egyház cigánymissziójában érintett lelkészek, munkatársak április 27–28-án a Nógrád megyei Béren gyűltek össze.

Az együttlét bemutatkozással kezdődött, mivel a Vanyarcon missziós szolgálatot végző *Rostás Judit* személyében hivatalosan is nőtt a cigánymisszióban szolgáló munkatársak száma. Orosháza-Szentetornyáról *Laczki János* lelkész vezetésével szintén érkeztek új szolgálók, de nem csak a „személyi állomány” gyarapodása jelzi a munkaág érzékelhető terebélyesedését. A találkozón megjelentek részletesen kidogozták az augusztus 21–24. között szintén Béren tartandó „Közös asztal” cigány – nem cigány tábor programját. Ebben a *Krisztus-képmás* témacím határozza majd meg a lelki vonalat. *Közel és távol* lesz a címe az őszre tervezett országos cigánynapnak, amelyet a fővárosban tartanának.

A cigánymisszió kiterjesztésének egyéb lehetőségeiről is gondolkodván a béri tanácskozás résztvevői az *Evangélikus Élet* olvasóit is kérik, hogy hordozzák imádságaikban ennek a fontos munkaágnak a jelenét és jövőjét.

Bakay Péter

Védett műemlék lett a murgai evangélikus templom

Védett épületté nyilvánította a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal a murgai evangélikus templomot és a bátaszéki Szent Borbála-kápolnát. A közelmúltban összesen százkilencvenöt épületet nyilvánítottak műemlékké, ugyanakkor nyolc ingatlan védettségét törölték. A védetté nyilvánított épületek közé került többek között a Budapest XII. kerületi postapalota és a XIV. kerületi állatkert is.

Forrás: Teol.hu

„Luterani zsinat” Rómában

A középkorban a nyugati egyházban összesen ötször hívták össze az úgynevezett lateráni zsinatot. Róma egykori pápai rezidenciáján 1123 és 1517 között ülésezett az egyház legfőbb döntéshozó testülete.

Sajátos – és talán korántsem véletlen – egybeesés, hogy az utolsó lateráni zsinat befejezésének esztendeje egyúttal a reformáció születési éve is. *Leó* pápa 1517. március 16-án bezárta a lényegi reformokat elmulasztó szinódust – hogy aztán bő fél évvel később *Márton* barát meghirdesse az egyház valóban radikális megújulásának programját. Attól kezdve szinte kifordult sarkaiból a világ, és a reformáció mind több országban hódított teret.

A „Roma semper idem”, vagyis „Róma mindig ugyanaz marad” elvet azonban nem lehetett felülírni, így az Örök Város a katolikus egyház változatlan központja maradt. Mintha itt soha nem talált volna értő fülekre a „semper reformanda”, az egyház szüntelen megreformálását szorgalmazó jelmondat.

Április és május fordulóján azonban saját szememmel győződhettem meg arról, hogy Olaszországban is élnek evangélikusok, akik zsinati ülésüket éppen Rómában tartották. Lateráni zsinat helyett igazi *luterani* összejövetel volt ez. (Ebben az esetben azért van helye ennek a helyesírásnak, mert az olasz nyelv *h* nélkül írja *Luther* nevét és az abból származtatott szavakat.) Az olaszországi evangélikusokkal egyházunk képviselői korábban elsősorban a nemzetközi egyházi szervezetek alkalmain találkozhattak, ám az egy évvel ezelőtti zsinati ülésükre már személyes meghívást kapott *Ittzés János* elnökpüspök (tapasztalatairól akkor ő ugyancsak az *Égtájoló* rovatban számolt be; 2008/20. szám).

A most tartott zsinati ülésen ünnepelték az Olaszországi Evangélikus Egyház megalakulásának hatvanadik évfordulóját. *Eva Sybille Vogel-Mfato,* a Lutheránus Világszövetség Európa-titkára korabeli dokumentumok segítségével idézte fel a hat évtizeddel ezelőtti megalakulást, amelynek nyomán a már addig is létezett gyülekezetek egységes egyházba szerveződtek. A történeti előadás után *Michael Bünker* osztrák püspök hangulatos köszöntésében hazája specialitását, a Sacher-torta jellegzetességét idézte fel: e két részből összeálló és ízharmóniát adó tortához hasonlóan teljes egységet alkot, és különlegességnek számít a házigazda egyház német és olasz arculata…

Valóban példamutató, hogy a két nyelvi és kulturális hagyomány ilyen békében megfér egymás mellett. Az ország északi területén elsősorban német, délebbre pedig inkább olasz az istentisztelet nyelve. A zsinaton ugyan jelen voltak szinkrontolmácsok, de főképpen a magunkfajta vendégek kedvéért, hiszen a lelkészek és a gyülekezetek vezetői általában mindkét nyelvet jól ismerik. A közel hatvan zsinati résztvevő munkáját egyszerre jellemezte a német alaposság és az olasz derű, az északi pontosság és a déli temperamentum. Számomra különleges élményt jelentett, hogy a megnyitó istentiszteleten olaszul énekelhettük az *Erős vár a mi Istenünk*-et.

ÉGTÁJOLÓ

A zsinati ülésen vették fel az egyház teljes jogú tagjának a torinói gyülekezetet. Köszöntésemet ehhez az aktushoz köthettem, utalva arra, hogy *Kossuth Lajos* 1861 és 1894 között, vagyis harminchárom éven keresztül volt e város polgára. A „turini remete” – aki evangélikus hitét az emigrációban sem tagadta meg – a város valdens templomába járt, ott is ravatalozták fel. Szavaimmal Kossuth egyetemes örökségének aktualitására utaltam, majd annak a vélekedésemnek adtam hangot, hogy bizonyára boldog lett volna a magyar szabadságharc hőse, ha már az ő korában lett volna evangélikus egyház Olaszországban. Köszöntésemet – némi derültséget keltve – azzal fejeztem be, hogy korántsem csak elhunytakat kívánunk ebbe a hatvanéves egyházba delegálni, hanem örülünk annak, hogy más külföldiek mellett sok itt dolgozó, tanuló vagy éppen turistáskodó – nyaraló, avagy síelő – magyar is megtalálja az evangélikus közösségeket.

A zsinat keretében jelentések hangzottak el a különféle munkaágak tevékenységéről, amelyek nyomán betekintést nyerhettünk abba, milyen teológiai és diakóniai szolgálatot végez az egyház, illetve megismerkedhettünk a Torre del Grecóban működő, *Gesù di Nazareth* nevű evangélikus iskola működésével.

A kis egyháznak arra is van ereje, hogy a börtönben levők, valamint az Olaszországban nyaraló turisták körében végezzen lelkigondozói munkát.

Megismerhettük az egyházi turizmusnak azt a sajátos formáját is, amelynek keretében a legkülönfélébb országokból érkeznek emberek Itáliába azzal a acéllal, hogy itt kössenek házasságot, vagy itt kereszteltessék meg gyermekeiket. A római evangélikus templom különösen közkedvelt ilyen szempontból is. Az 1983-as Luther-évben ellátogatott ide *II. János Pál* pápa is. Itt tartott híres, a keresztény egységtörekvések történetében korszakos beszédében Luther Mártont „az egyház közös tanítójának” nevezte.

Hasonlóképen megnézhettünk egy, a hatvanéves helyi egyházat köszöntő filmet. (Jól jelzi az olaszországi evangélikusok kisebbségi helyzetét, hogy a RAI televíziós csatorna kéthetente vasárnap éjjel egy óra és fél kettő között, csúcsidőnek éppen nem nevezhető sávban sugároz protestáns magazint…) A egyház egyéb médiatevékenysége sem elhanyagolható: *Együtt* című, olasz és német nyelvű lapjuk kéthetente jelenik meg, a protestáns könyvkiadó egyik legnagyobb sikerét pedig az olasz nyelvű Luther-könyvek jelentik.

Holger Milkau esperes és *Christiane Groeben* zsinati elnök jelentései egyaránt foglalkoztak az egyház belső életével és társadalmi szerepvállalásával. E két terület sajátosan ér össze az „otto per mille” gyakorlatában, vagyis abban, amit mi a személyi jövedelemadó egyszázalékos felajánlásának nevezünk. Jellemző adat, hogy immár tíz éve rendszeresen mintegy tízszer annyian irányítják adójuk egy hányadát az evangélikus egyháznak, mint ahány tagja egyáltalán van e felekezetnek!

Az egyház keretein belül működő Melanchthon Központ valóságos szellemi műhelyként van jelen Rómában. Hosszabb-rövidebb tanulmányi programjaira és konferenciáira hazánkból is várnak résztvevőket. Az ide érkező kutatóknak kitűnő munkafeltételeket biztosítanak, a diákok pedig – akik egyúttal a valdens fakultás vagy különféle katolikus egyetemek hallgatói is lehetnek – testvéri közösségre is találhatnak itt.

Az olasz lutheránusok – vagy írjuk őket luteránusoknak – lelkészi vezetője, Milkau esperes a következő napokban, május 14. és 17. között egyházunk meghívására hazánkba látogat.

Herzlich Willkommen, Herr Milkau, benvenuto in Ungheria, Signore Milkau!

Fabiny Tamás püspök
Északi Egyházkerület

Rendőri-egyházi megállapodás a bűnözés visszaszorításáért

Prédikációikban, hirdetményeiken, internetes oldalaikon és az egyházi fenntartású intézményekben is felhívják a lakosság figyelmét a bűnmegelőzés részét képező óvatosságra a Göd–Fót–Dunakeszi térségében szolgálatot teljesítő egyházi vezetők.

Kovács László, Dunakeszi rendőrkapitánya a Magyar Távirati Irodának (MTI) elmondta: az erről szóló megállapodás a felek között az általa összehívott április 29-i megbeszélésen született.

A szokatlan rendőrkapitányi ötlet – hogy a főként idősek sérelmére elkövetett besurranásos lopások visszaszorítása érdekében az egyházak segítségét kellene kérni – nagy sikert aratott. Kovács László szerint azért, mert – amint a tizenkét egyházi vezető részvételével tartott megbeszélésen is kiderült – a célok közösek: a rendőrség a törvény, míg az egyházak a lelkiismeret erejével küzdenek a bűn ellen.

A kapitány hozzátette: nagy sikernek tartja, hogy most először egy asztalhoz ültek a térségben működő felekezetek vezetői – a katolikusok, a reformátusok és az evangélikusok éppúgy ott voltak, mint Jehova tanúi vagy más kisebb vallási közösségek képviselői. Mint kifejtette, azért kezdeményezte a találkozót, mert a dunakeszi kapitányság illetékességi területén egyre több, idősek sérelmére elkövetett rablás történik. Mivel a kihelyezett plakátok, a különböző, óvatosságra intő cikkek, illetve a rendőrök tanácsai ellenére sem lettek gyanakvóbbak a „trükkös" rablókat lakásukba beengedő idős emberek, olyan új kommunikációs csatornát keresett, amely e korcsoportra a leginkább hat, s ezt az egyházakban találta meg.

A rendőrkapitány a szokatlan módszer választásának további okaként jelölte meg, hogy a gazdasági válság közepette erősödik a vallás felé fordulás, illetve azt is: az egyházak előadásmódja érzelmi alapú, ezért az idősek körében különösen hatásos, meggyőző.

A szerdai találkozón Kovács László néhány konkrét bűneset ismertetése után együttműködésre kérte az egyházi vezetőket. Ezt a jelenlévők meg is ígérték.

Sebők Sándor, a fóti katolikus egyházközség plébánosa az MTI-nek azt mondta: a beszélgetés kivonatát és tanulságait azonnal felteszi a honlapjukra, de templomi hirdetéseikben, kisközösségeik összejövetelein is felhívják majd a figyelmet a fokozott óvatosságra. Nemcsak az időseket, hanem az óvodásokat is ellátják majd jó tanácsokkal. Fóton több mint hétezer a hívők száma – közölte a plébános, hozzátéve: így joggal bízik abban, hogy „szájról szájra" terjedő módszerrel is tudnak segíteni a rendőrségnek.

Kulcsár Lajos, a Fóti Atyafiak Krisztusi Közösségének vezetője civil hálózat kiépítését javasolja. A vállalkozó civilek névkártyájának terjesztésétől azt reméli, hogy a bajba került idősek azonnal segítséget hívnak a megadott telefonszámok valamelyikén.

▶ *MTI*

HIRDETÉS

A Duna Televízió *Léptünk koppan ódon köveken* című filmsorozatának következő epizódja május 13-án reggel 7 óra 45 perckor a lajoskomárom evangélikus templomot mutatja be. Az 1817 és 1822 között épült templom harangjait az első világháború idején beolvasztották, helyettük új harangok készültek. Orgonáját a híres pécsi Angster cég készítette. Oltárképén Jézust láthatjuk a Gecsemáné-kertben.

HIRDETÉS

A pestszentlőrinci evangélikus gyülekezet Lőrinci Érdeklődők Teaháza (LÉT) szeretettel hív minden érdeklődőt következő alkalmára, május 12., kedd, 18 órára. Vendégünkkel, *Böjte Csaba* ferences testvérrel, a Dévai Szent Ferenc Alapítvány vezetőjével beszélgetünk ifjúságmentő szolgálatról, hivatásról. Helyszín: 1183 Budapest, Kossuth tér 3. (evangélikus templom). Megközelíthető az Üllői úton vagy az 50-es villamossal.

HIRDETÉS

Az Evangélikus Belmissziói Baráti Egyesület (EBBE) *„Serkenj fel, aki aluszol!" – A magyar evangélikus ébredés kiemelkedő egyéniségei a 20. században* című sorozatának keretében a következő havi alkalom május 14-én 17 órakor lesz a józsefvárosi evangélikus gyülekezet templomában (1085 Budapest, Üllői út 24.). Az alkalmon *Kis János* testvérünk életét és szolgálatát ismerhetjük meg közelebbről. Előadó: *Győri János Sámuel.* Szeretettel hívjuk és várjuk minden testvérünket!

HIRDETÉS

Az Üdvhadsereg Szabadegyház Magyarország „Új Reménység Háza" Férfi-hajléktalanszálló felvételt hirdet július 1-jétől szociális és mentálhigiénés munkatárs álláshely betöltésére. Feltétel: felsőfokú szociális alapvégzettség, az Üdvhadsereg értékrendje iránti elkötelezettség. Előnyt jelent: szociálpedagógus végzettség, legalább három év szakmai tapasztalat. Az önéletrajz és motivációs levél elektronikus vagy postai úton történő eljuttatásának határideje: május 31. Cím: 1086 Budapest, Dobozi utca 29. E-mail: attila_tisza@swi.salvationarmy.org. Tel.: 1/314-2775, 1/303-9318.

HIRDETÉS

Meghívó

Vallási sokféleség és a vallási antidiszkrimináció jogi szabályozása a magyarországi és a határon túli vallási közösségek tapasztalatainak és teológiájának tükrében címmel rendez konferenciát az Oktatási és Kulturális Minisztérium Egyházi Kapcsolatok Titkársága május 13-án és 14-én a Stefánia-palotában (1143 Budapest, Stefánia út 34–36.).

Előzetes regisztráció, információ: *Matók Miklós* tanácsos, OKM Egyházi Kapcsolatok Titkársága, e-mail: miklos.matok@okm.gov.hu, tel.: 1/473-7481.

Negyvenéves az Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem

▶ *Folytatás az 1. oldalról*

A szabadegyetem és az anyaország kapcsolatát elemezve valójában négyszer tíz esztendőről is számot adhatunk. Az első tíz év az EMEIK, az Európai Magyar Evangéliumi Ifjúsági Konferencia talaján a középkorosztályba érkezettek – *Tóth János* jogász, az első elnök, *Balla Bálint* szociológus, *Szépfalusi István* lelkész – által megalapított szabadegyetem megerősödésének az időszaka. További, a kezdetektől fogva hosszú ideig meghatározó személyiségek: *Bárczay Gyula, Kovács Andor, Szöllősy Pál, Szöllősy Árpád.*

A hatalmas érdeklődéssel – körülbelül háromszáz résztvevővel – zajlott 1989-es felsőőri (Ausztria) konferenciát joggal tartják számon a rendszerváltozás közvetlen előzményei között.

A harmadik évtized (1989–1999) akadémiai napjainak többségére már az anyaországban és Erdélyben került sor, közben zajlott a vita a hogyan továbbról. Ez a periódus az 1999-es, Torre Pellice-i (Olaszország) konferenciával zárult, melynek fő témája a hazatérés volt. A szabadegyetem válasza, hogy megmarad a bázeli székhelyű anyaegyesület, de kezdeményezik az utódállamokban az önálló jogi személyiséggel bíró fiókegyesületek létrejöttét. E törekvés jegyében alakult meg a kilencvenes években a magyarországi egyesület.

Az evangélikus Vajta Vilmos korszakos, elismert munkájáról – egy időben a szabadegyetem tanácsadó lelkésze is volt – *Reuss András* teológusprofesszor tartott igen kedvező visszhangot kiváltó előadást.

Kiemelendő még *Gödri Zsolt* lelkész, pszichológus *Vallások egymás mellett a globalizálódó világban* címet viselő, színes, szellemes, előadása. Folyik a harc a vallási piacon a lelkekért. Pozitív trendek, ezoterika, ateizmus egyaránt jelen vannak – fejtette ki az előadó.

Kezdettől fogva éri olyan kritika a szabadegyetemet, hogy nem kap elég tartalmat a nevében szereplő

FOTÓ: LABORCZI GÉZA

A jubileumi konferenciának is otthont adó kolostorszálló az ausztriai St. Georgenben

Elsősorban Szöllősy Árpád és Szépfalusi István nevéhez köthető az első évtized végén, 1977–78-ban megkezdett, nagy sikerű könyvkiadói tevékenység. Mintegy hetven könyv kiadásával a szabadegyetem a nyugati magyarság talán legjelentősebb kiadója lett. Többek között a Bibóéletmű, az Ordass-könyvek kiadása fémjelzi ezt. Sokan ezt tartják a Szabadegyetem legsikeresebb, leginkább maradandó értékének. Szerintük Nyugat-Európát meghaladóan az anyaországban és az utódállamok magyarsága számára is a könyvkiadás és az éppenséggel nem egyszerű terjesztés közvetítette a legtöbb értéket. Ez a munka most véget ért. A tervek szerint a jövőben évkönyveket jelentet meg a szabadegyetem, az első kötet – 2008–2009 – éppen az idei akadémiai napokon került kézbe.

Az első évtized végét, a második kezdetét jelentette az 1979. évi, Mönichkirchenben (Ausztria) tartott konferencia, melyen megtörtént a frontáttörés: először vehettek részt jelentős mértékben magyarországi előadók. *Keresztury Dezső,* illetve három néprajzos tartott előadást. Nagy élmény volt a Herder-díjat akkor átvevő *Sütő András* részvétele az akadémiai napokon (a díj odaítélésében jelentős volt a szabadegyetem lobbijának szerepe). *Csillag a mágyán* című drámáját *Szépfalusiné Wanner Márta* fordította németre. A konferencia persze magyarul vitatta meg a szerző jelenlétében, a szabadegyetem szellemiségét meghatározó *Cs. Szabó László* vezetésével.

Őrá és a másik irodalmár alapító atyára, *Szabó Zoltánra* is emlékezett az idei konferencia. Cs. Szabóról *Kántor Lajos* író, irodalomtörténész és *Görömbei András* irodalomtörténész beszélgetett, míg a Szabó Zoltán munkásságát felidéző beszélgetést özvegye, *Szabó Zsuzsa* vezette.

1979–89 között rendszeressé vált az anyaországi előadók részvétele az akadémiai napokon, közvetlenül érvényesült a kölcsönhatás, a nyugatiak kisugárzása a hazai szellemi életre és a magyar kultúra friss értékeinek megjelenése az emigrációban.

Így hát a 2009-ben zárult negyedik évtized a paradigmaváltás, az új építkezés, a megerősödés időszaka. Fájdalmas veszteség az alapító atyák megfogyatkozása, de működik a szabadegyetem erdélyi, délvidéki, felvidéki és kárpátaljai köre. A mostani konferencián valamennyien beszámoltak munkájukról.

A zárónapon tartott kerekasztal-beszélgetés *Mi a jövője egy független magyar protestáns szellemi műhelynek?* címmel, vállalva a gondokat – a nemzedékváltás kínjai, az anyaország megosztottsága – pozitív választ adott a kérdésre. Szükség van továbbra is a szabadegyetem által képviselt nyitott, befogadó, ökumenikus protestáns szellemiségre. A szilárd identitás nem zárja ki, sőt igényli a dialógust a más nézeteket vallókkal.

A jövőt illető pozitív választ fejezte ki, hogy százkilencven résztvevője volt a jubileumi konferenciának. Továbbra is *Varga Pál* (Dietenheim) református lelkész az EPMSZ elnöke.

Tóth János-emlékelőadásnak is minősíthető volt *Kardos Gábor* professzor, nemzetközi jogász előadása és *Majtényi Balázs* nemzetközi jogász korreferátuma, melyek *Az emberi és a kisebbségi jogok helyzete Európában* címet viselték. Megérthettük a permanens törekvéseket a kisebbségek érdekében, de azt is, hogy hosszú az út az elfogadásig.

Ugyancsak az emlékezés jegyében szerepelt a programban a szabadegyetem gondolkodását teológiai oldalról meghatározó személyiségek – Bárczay Gyula, *Vályi Nagy Ervin, Zsindely Endre* és *Vajta Vilmos* – munkásságának a méltatása. A felkért református teológus előadók, hivatkozva a református egyházban a közelmúltban kirobbant és érthetően még fel nem dolgozott ügynökvitára, lemondták a részvételt. Ezért Szöllősy Pál emlékezett meg röviden, nem teológiai előadásban, Bárczay Gyula, Vályi Nagy Ervin és Zsindely Endre tevékenységéről.

protestáns fogalom. A valóságban mindig meghatározó volt a spiritualitás. Idén különösen magas színvonalat képviselt a *Kuti József* szomódi református lelkész által kidolgozott, koordinált ökumenikus spirituális program. A reggeli áhítatokat *Miklósi-Vári Katalin* unitárius lelkész, *Raj Tamás* főrabbi, *Donáth László* és *Solymár Mónika* evangélikus, illetve *Karvanszky Mónika* református lelkész tartotta. A záró, hálaadó ökumenikus istentiszteleten *Kiss Ulrich,* a Szent Ignác Jezsuita Szakkollégium rektora és *Vályi-Nagy Ágnes* református lelkész prédikált, liturgiával szolgált *Benkő Zonda Tímea* evangélikus lelkész.

Az evangélikus hozzájárulást a konferenciához, az említetteken kívül, igen maradandóan *Gryllus Dániel* és *Vilmos* képviselték, akik az irodalmi esten, a reggeli áhítatokon és az ökumenikus istentiszteleten is szolgáltak. Külön öröm volt, hogy a Gryllus szülők a jubileumi konferencia díszvendégeinek sorában lehettek jelen.

Az esténkénti kulturális programok közül kiemelendő a *Muzsikás* együttes ezúttal is nagy élményt nyújtó hangversenye, *Huszárik Zoltán* és *Sára Sándor Szindbád* című filmje és a Kolczonay Katalin által vezetett – már említett – irodalmi est, melyen *Kányádi Sándor, Lászlóffy Aladár, Gömöri György, Sárközi Mátyás* és *Domahidy Miklós* munkáiból kaptak ízelítőt a résztvevők.

A tervek szerint 2010-ben Nyíregyháza-Sóstó adna otthont az akadémiai napoknak, *Laborczi Géza* evangélikus lelkipásztor segítségével, 2011-ben pedig reménység szerint sor kerülhetne a hatodik ökumenikus konferenciára.

A bevezetőben említett ideális helyszínt az ausztriai St. Georgenben ezer évvel ezelőtt alapított, napjainkban négycsillagos szállodává átalakított kolostor jelentette. 1972-ben már rendezett itt konferenciát az EPMSZ. Ekkor nevezte el Szabó Zoltán Szentgyörgyhelynek a gyönyörű környezetben fekvő kistelepülést. Jó volt itt ünnepelni.

■ Frenkl Róbert

EGYHÁZ ÉS EURÓPA

Globális válság – lokális létbizonytalanság

Az elmúlt napokban került az Európai Unió napirendjére a tagországok és a kontinens szociális kérdéseinek hosszú sora. Ezt megelőzően április végén az Európai Parlamentben tartották azt a konferenciát, amely az Európai Unió gazdaság- és szociálpolitikájával foglalkozott. Ez utóbbi tanácskozásnak társszervezője volt az Európai Egyházak Konferenciájának Egyház és Társadalom Bizottsága. Az előadók között volt *Pervenche Berès,* az Európai Parlament Gazdasági és Monetáris Bizottságának elnöke és *Günter Verheugen,* az Európai Bizottságnak – vagyis az Európai Unió kormányának – alelnöke. Mindkét találkozásnak közvetlen motivációja a jelenlegi pénzügyi és gazdasági válság, amely nyilván nem kerüli el az egyházakat sem.

Az egyházakra is hat – tagjaikon, támogatóikon, keresztül közvetve, vállalkozásaikon és kiadásaikon keresztül közvetlenül – a válság, és az egyházak is szenvednek attól a kihívástól, hogy éppen akkor van a legnagyobb szükség szociális segítségnyújtásukra, amikor ők maguk is nehéz gazdasági-pénzügyi helyzetbe kerültek.

A jelenlegi válság bár egyaránt, de nem egyformán érinti Európa és a világ lakosságát. Nem mindegy, hogy valakinek elviselhető gazdasági profitcsökkenései vannak, vagy a puszta léte kerül veszélybe. Az Európai Egyházak Konferenciája már az elmúlt ősszel aggodalmát fejezte ki amiatt, hogy „az emberek milliói már a válságot megelőzően szenvedtek a gazdasági nehézségek miatt. Mint az Európai Egyházak Konferenciája sürgetjük a kormányokat, hogy gondoskodjanak azokról az állampolgáraikról, akik különösen is sebezhetőek, és ezzel törekedjenek az igazságosság fenntartására” – szól a felhívás.

Az Európai Parlamentben tartott konferencia azt kutatta, hogyan lehet az európai embereket megvédelmezni a pénzügyi és gazdasági válság tragikus hatásaitól. Megvizsgálták, hogyan lehetséges a lisszaboni stratégia (az Európa Unió munkahelyekkel és gazdasági növekedéssel foglalkozó stratégiája) szociális vonatkozásait megerősíteni.

Az európai nemzetek jelenlegi gazdasági állapota nyilván régebbi és globális összefüggésű gyökerekből is táplálkozik. Ezt a régi és szélesebb összefüggést nevezzük az egyszerűség kedvéért *globalizációnak,* amelyre hol a tyúk, hol a tojás szerep illik, s amelynek a jelentése olyan komplikált összefüggés-hálózat – a maga pozitív és negatív szálaival –, hogy kibogozására nem vállalkozunk.

Ugyanakkor nem feledhetjük, hogy az információtovábbítás, a kommunikáció és a szállítmányozás terén bekövetkezett technikai fejlődés által lehetővé vált komplikált valóság – amelyben minden mindennel nemcsak egyszerűen összefügg, hanem minden minden más számára súlyos következményekkel jár – éppen annyira forrása lehet a gazdasági fellendülésnek és szolidaritásnak, mint a kizsákmányolásnak és elszegényedésnek, sőt természeti, társadalmi kincsek, nemzetek, régiók és egész kultúrák pusztulásának.

A globalizáció által felismert vagy éppen okozott jelenségek okán vált szakmai kulcskérdéssé az úgynevezett *fenntartható fejlődés.* E fogalom keretében szakemberek gazdasági, környezeti és társadalmi összefüggésben vizsgálják a világunkat jellemző folyamatokat. Az Európai Egyházak Konferenciájának Egyház és Társadalom Bizottsága a fenntartható fejlődéssel, tehát a világjelenségek komplex vizsgálatával foglalkozó konferenciák – Rio de Janeiro (1992), Johannesburg (2002) – ismeretében azok munkájához a következő című dolgozattal járult hozzá: *Fenntartható fejlődés és az Európai Unió – Új stratégiák és új életstílusok szükségessége.*

Az európai egyházi szervezet e téren szorosan együttműködik az ökumenikus és felekezeti világszervezetekkel, tehát az Egyházak Világtanácsával, a Református Világszövetséggel és a Lutheránus Világszövetséggel. A 2001. évi tanácskozásnak Budapest adott otthont.

A tanácskozások nyilatkozatai sürgetik, hogy a globálisan jelentkező kihívásokra, tehát a gazdasági, a pénzügyi, az ökológiai válságra, az igazságtalanságok régi és új formáira közösen kell reflektálni mindenekelőtt azzal, hogy a globalizáció áldozatainak a szószólóivá kell lenniük. A helyi gyülekezetekben élő egyház egyetemessége, ökumenicitása, katolicitása ily módon is hivatott szolgálni a világ és az emberiség létbiztonságát globálisan és lokálisan egyaránt.

Mind a társadalmi igazságosság, mind pedig a létbiztonság terén ordító különbségek és súlyos hiányosságok mutatkoznak. Fényűzés, bőség és lehetőség kínáltatik az egyik ember számára, s nélkülözés, nincstelenség és lehetetlenség marad a másiknak. A gazdagok és szegények, az esélyesek és esélytelenek csoportjai hazánkban is egyre élesebben elkülönülnek. Ezt nem hagyhatják az egyházak szó és tett nélkül.

Egyetértés van abban, hogy az egyházaknak – a gyülekezetektől kezdve az országos, kontinentális és globális szervezetekig – mindent meg kell tenniük azért, hogy a különös nehézségekkel küzdő társadalmi csoportok tagjai, tehát a szegények, a munkanélküliek, a fogyatékosok, a politikai és gazdasági menekültek is létbiztonságban éljenek.

Minél nagyobb a válság, az ínség és a kivetettség, annál inkább megszólít bennünket Jézus szava: *„Mert éheztem, és ennem adtatok, szomjaztam, és innom adtatok, jövevény voltam, és befogadtatok, mezítelen voltam, és felruháztatok, beteg voltam, és meglátogattatok, börtönben voltam, és eljöttetek hozzám. (...) Bizony, mondom néktek, amikor megtettétek ezeket akárcsak eggyel is a legkisebb atyámfiai közül, velem tettétek meg.”* (Mt 25,35–40)

■ Dr. Bóna Zoltán

Hallható-e az egyház hangja a válság zajában?

Az Európai Egyházak Konferenciája Egyház és Társadalom Bizottságának *Az európai gazdaság- és társadalompolitikák alakítása a bizonytalanság korában* című találkozóján a Magyarországi Evangélikus Egyházat *dr. Zsugyel János* főiskolai docens, az Országos Számvevőszék elnöke képviselte. A mintegy félszáz fő részvételével zajlott találkozónak a belgiumi Mechelen és az Európai Unió fővárosának számító Brüsszel adott otthont. Tekintettel arra, hogy lapunk olvasói sem feltétlenül ismerik a találkozót szervező intézményt, beszámolójában a szerző ennek rövid bemutatására is vállalkozott.

Az Európai Egyházak Konferenciája jelenleg százhuszonhat európai protestáns, anglikán, ortodox és ókatolikus tagegyház részvételével tevékenykedik, valamint negyvenhárom társult szervezettel működik együtt.

A hidegháború vége felé, az enyhülési folyamatot megelőző időben, 1959-ben alapították. Tevékenységével a kezdetektől arra törekedett, hogy a megbékélést segítse a földrajzilag, nyelvileg, ideológiailag megosztott kontinensen. Úttörő szerepet játszott azzal, hogy a keleti és nyugati országok egyházai közötti vasfüggöny létéről a kezdetektől nem vett tudomást. Ennek látványos eseménye volt az 1964. évi közgyűlés, melyet a vízumproblémák oldása miatt egy, a Balti-tengeren úszó hajó fedélzetén rendeztek meg, hogy minden tagegyház számára lehetővé tegyék az akadálytalan részvételt.

A szervezet célja a különböző hitvallású felekezetek közötti megértés, a kisebbségi és többségi egyházak, a generációk és a nemek közötti együttműködés feltételeinek javítása. Fő tevékenysége az ökumenikus együttműködés s az egyházak közötti teológiai párbeszéd, de hangsúlyt kap a keresztények társadalmi felelősségvállalása is, melynek kérdésében az Egyház és Társadalom Bizottság illetékes.

E bizottság szervezte az április végén megrendezett konferenciát is, melynek feladata volt a jelenlegi pénzügyi és gazdasági világválság hatásának, az egyházak szerepének áttekintése, illetve annak feltérképezése, hogy milyen lehetőségek vannak a válság következményeinek felszámolására.

A háromnapos találkozó középpontjában az Európai Unió különféle intézményeinek képviselőivel zajlott, a második napra tervezett találkozó volt. Ezen lehetőség nyílt az egyház szavának hallatására. A találkozó indítását követően erre az alkalomra történt közös felkészülés, míg a harmadik napon az eredmények kiértékelése, illetve a bizottság jövőbeli tevékenységére vonatkozó ajánlások kidolgozása volt a feladat.

Az előkészítés során hamar kiderült: a rendelkezésre álló idő túl kevés ahhoz, hogy közös egyházi álláspontot alakíthassunk ki a válság okairól és megoldási lehetőségeiről, így azt a megoldást választottuk, hogy azokat a kérdéseket gyűjtjük össze és vetjük föl az Európai Unió illetékes képviselőinek, melyek a tagegyházakat és híveiket különösen foglalkoztatják a válság időszakában. A különböző munkabizottságokban kidolgozott kérdéseket négy ülés keretében tehettük fel.

Az első ülésen az EU-politikák segítségével elért eredményeket értékeltük, a másodikon a világválság során tett intézkedések hatékonyságát firtattuk, a harmadikon az EU gazdaságfejlesztési stratégiájának, az úgynevezett „lisszaboni stratégiának” az érvényességére kérdezhettünk rá, míg a negyedik ülés az EU új, hatályba még nem lépett alapszerződésének a szociális jellegével foglalkozott. Az egész napot kitöltő négy ülés során az Európai Parlament, az Európai Bizottság, a jelenleg hivatalban lévő cseh elnökség képviselői válaszoltak a kérdésekre.

Az előzetes tanácskozási technika rendkívül hasznosnak bizonyult, hiszen a kérdések felvetése irányt szabhatott a beszélgetés menetének. Ugyanakkor a kérdések elgondolkodtatták az európai gazdasági és társadalmi ügyekben kiemelkedően jól tájékozott döntéshozókat és hivatalnokokat, jó irányban keresik-e a megoldásokat a válság következményeinek felszámolására. Ez szimpatikusabb és célravezetőbb eljárás volt, mintha megoldási javaslatokat kínáltunk volna, melyeket esetleg a kiérleltség hiánya miatt könnyen ízekre szedhettek volna.

Kérdéseink többek között a foglalkoztatás megőrzésére és a szociális kirekesztés felszámolására, a szociális gazdaság erősítésének lehetőségeire, a javak és a jólét méltányos elosztására, a szellemi értékek és a piaci politikák összhangjának megteremtésére, illetve az egyházak és a civil társadalom képviselőivel folytatandó folyamatos konzultáció csatornáinak megteremtésére vonatkoztak.

Az Európai Unió illetékeseivel folytatott találkozás eredményeinek kiértékelésére a harmadik napon nyílt lehetőség. Megállapítottuk, hogy az egyházak és az Európai Unió közötti párbeszéd lehetőségeinek kihasználása érdekében szükséges lehet a társadalmi és gazdasági jelenségekre vonatkozó közös álláspontok kialakítása is. Annak érdekében, hogy a tagegyházak küldöttei ne csak saját véleményüket, hanem egyházuk véleményét is képviselhessék, elengedhetetlen a tagegyházakon belül is az intézményes párbeszéd csatornáinak megteremtése, melyben az egyházak vezetése megismerheti a gyülekezetek, az egyháztagok tapasztalatait is, és véleményükbe ezeket is integrálják.

Az Európai Egyházak Konferenciája ez évben megrendezendő közgyűlése elé javaslat kerül a CALL (Church Activities on Labour and Life – Egyházi Munka és Élet Akciók) hálózat megalakítására. Ez a hálózat *„a szegénység és a társadalmi kirekesztés elleni küzdelem európai éve 2010”* keretében kívánja összefogni az erre vonatkozó tagegyházi kezdeményezéseket és tevékenységeket. Kívánatos lenne, ha az e területen gyülekezeteinkben és egyházunkban már létező számos ötlet is bátorítást, támogatást és publicitást kaphatna ezen európai hálózat keretében.

A SZERZŐ FELVÉTELE

A befejezetlen tornyú Szent Rumbold-katedrális

* * *

Befejezésül essen szó a rendezvénynek helyet adó városról és a Mechelen Pasztorális Központról.

A Brüsszeltől húsz kilométerre fekvő flamand város neve kevés honfitársunknak csenghet ismerősként, bár a 16. század elejéig a Habsburg németalföldi tartományok fővárosa, érseki székhely volt; ez utóbbi funkciója máig megmaradt.

A város központjában a katolikus egyháznak számos ingatlana s a kereskedelemmel foglalkozó polgárok gazdagságát tükröző középkori épület van. Építészeti szépségüknek illusztrálására álljon itt egy kép a világörökség részét képező Szent Rumbold-katedrálisról és kilencvennyolc méter magas, befejezetlen tornyáról.

A Mechelen Pasztorális Központ tanulságos példa arra, hogyan lehet egy funkcióját vesztő épületet az egyházi tevékenységhez igazodó formában, világi módon hasznosítani. A korábban iskolaként, illetve kolostorként működött épületben jelenleg konferencia-központ és szerény turistaszállás üzemel. Az ódon ajtót este tízkor zárják, de a mágneskártyás beléptető rendszer éjszaka is működik. Az étterem a szállóvendégek mellett kiszolgálja a helyi közösséget, diákok és nyugdíjasok étkeznek az épületben, sőt külső látogatókat is fogad. Az épületben emléktárgybolt és könyvesbolt működik, s helyet biztosítanak a civil társadalom összejöveteleinek.

Ennek ellenére az épület hatalmas termei, tágas folyosói s a benne érzékelhető forgalom látványa alapján mégsem tűnik gazdaságos vállalkozásnak, bizonyára támogatásra szorulnak. Ez azonban egyáltalán nem befolyásolta a személyzet munkáját: kifogástalanul törődtek a vendégekkel, készségesen álltak rendelkezésükre. A tetőtérben kialakított, puritán berendezésű fapadlós szoba csendje ottlétük néhány napjára a kolostori élet illúziójával ajándékozta meg a találkozó résztvevőit.

■ Dr. Zsugyel János

Pápai üzenet a papi és szerzetesi hivatások világnapjára

A papi és szerzetesi hivatás különleges isteni ajándék, amely szerves része Isten minden emberről és az egész emberiségről alkotott hatalmas üdvözítő szeretettervének – emeli ki a papi és szerzetesi hivatások múlt vasárnap ünnepelt világnapja alkalmából írt vatikáni üzenetében *XVI. Benedek* pápa.

A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia titkársága által a Magyar Távirati Irodához is eljuttatott szöveg szerint húsvét negyedik vasárnapján a pápa arra hívja fel „Isten egész népét", hogy az Isten kezdeményezésébe vetett bizalomról és az ember erre adandó válaszáról elmélkedjenek.

Az ünnepen a pápa emlékeztet arra, hogy az életszentségre való egyetemes meghívásban kitűnik Isten sajátos kezdeményezése, amellyel néhányakat kiválaszt, hogy „szorosabban kövessék Fiát, Jézus Krisztust, és az ő papjai és kitüntetett tanúi legyenek". Az évszázadok során aztán papok és Istennek szentelt személyek „megszámlálhatatlan serege" állt az egyházban egészen az evangélium szolgálatába. Ők, a papok hivatottak hát arra, hogy a századokon át folytonosan megjelenítsék az üdvözítő misztériumot – olvasható a dokumentumban.

„Ki tarthatja magát méltónak arra, hogy papi szolgálatot vállaljon? Ki tud Istennek szentelt életet élni, csak a saját, emberi erejére számítva?" – teszi fel a kérdést üzenetében a pápa, majd válaszul kijelenti: fontos megerősíteni, hogy amikor tudatában vagyunk, hogy Isten a kezdeményező, és ő viszi véghez üdvözítő tervét, akkor az ember válasza Isten hívására soha nem ölti magára „a lusta szolga félénken számítgató magatartását, aki félelemből elássa a rábízott talentumokat".

„Anélkül, hogy lemondanánk személyes felelősségünkről, az ember szabad válasza Istennek így »közös felelősséggé« válik, felelősséggé Krisztusban és Krisztussal a Szentlélek erejében, közösséggé azzal, aki képessé tesz minket arra, hogy bő termést hozzunk" – áll a pápa üzenetében.

MTI

HIRDETÉS

A *Farkasréti ökumenikus esték* következő alkalmán, május 11-én, hétfőn 18.30-kor *dr. Bácskai Károly* lelkész, teológiai tanár *Az agyonhallgatott mennybemenetel* címmel tart előadást és vezet beszélgetést. Helyszín: Budapest XI., Németvölgyi út 138., evangélikus–református templom. Mindenkit szeretettel várnak a szervezők!

A hónap könyve akció – május

Asztali beszélgetések 2.

Vásárolja meg a hónap könyvét kedvezményesen! Az evangélikus könyvesboltban történő vásárlás vagy közvetlenül a Luther Kiadótól való megrendelés esetén az adott hónapban 30%-os kedvezményben részesül. Eredeti ára: 2200 forint.

http://bolt.lutheran.hu/
E-mail: kiado@lutheran.hu
Fax: 1/486-1229
1085 Budapest, Üllői út 24.

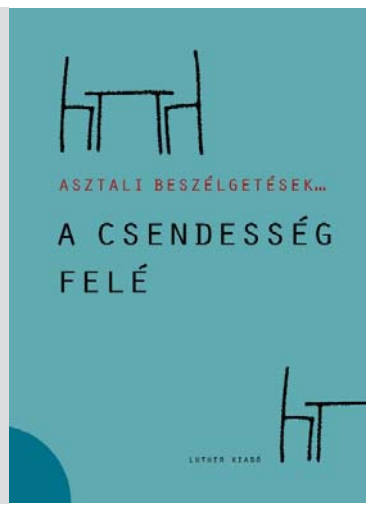

HIRDETÉS

Meghívó

A Magyarországi Evangélikus Egyház (MEE) tisztelettel meghívja lelkészeit, gyülekezeti tagjait és munkatársait a július 3–5. között megrendezendő *Határnyitás '89* szimpóziumra Sopronba.

A találkozót a vasfüggöny leomlásának huszadik évfordulója alkalmából rendezi a magyar, a bajor és az osztrák evangélikus egyház. *A bajor testvérkapcsolattal rendelkező gyülekezetek külön figyelmébe ajánljuk ezt az eseményt, mivel ez alkalommal lehetőség nyílik a testvérgyülekezetek találkozására is.*

PROGRAM

Július 3., péntek • 17.00: Megérkezés • 18.00: Vacsora • 20.00: Filmvetítés: *dr. Kárpáti György: Páneurópai piknik 1989,* majd beszélgetés a rendezővel

Július 4., szombat • 9.00: Áhítat • 10.00: *„Eljutni a határig"* pódiumbeszélgetés filmrészletekkel és zenei betétekkel. Előadók: *dr. Oplatka András* történész, újságíró, *Prőhle Gergely* országos felügyelő, *dr. Hannelore Reiner* egyházfőtanácsos (Ausztria), *Balog Zoltán* országgyűlési képviselő, bizottsági elnök, valamint szemtanúk • 11.30: Kiállításmegnyitó • 15.00: Választható programok ausztriai gyülekezetekben és soproni városnézés • 20.00: Koncert a *Lutheránia* kórus és zenekar fellépésével az evangélikus templomban

Július 5., vasárnap • 9.00: Buszjáratok indulása Sopronpusztára • 10.00: Ünnepi istentisztelet tévéközvetítéssel, igét hirdet *dr. Johannes Friedrich* bajor püspök • 11.30: Agapé, búcsúzás

Az MEE az útiköltséget, a pénteki vacsora és a szombati ebéd költségeit magára vállalja. Részvételi és szállásdíj: 5500 Ft/fő/éj. Mindenkit szeretettel várunk!

Bővebb információ: külügyi osztály, *Cselovszkyné dr. Tarr Klára* (klara.tarr@lutheran.hu) és *dr. László Virgil* (virgil.laszlo@lutheran.hu), telefon: 1/266-5532.

Magyar orvos szerzetes Kongóban

Éhező gyermekek népesítik be mostanában az ipari gyémántban gazdag, Kabinda központú régiót a Kongói Demokratikus Köztársaságban. Itt, Afrikában gyógyít tizenhárom éve *Richárd* testvér, akit Magyarországon *Hardi Richárd* néven ismernek a barátai.

Hogyan lett orvos szerzetes Hardi Richárd, és miként került Budapestről Közép-Afrikába? Tizenhat évvel ezelőtt, az orvosi diploma megszerzése után – még a budapesti szemészeti szakvizsgára készülve – lépett be a Nyolc Boldogság Katolikus Közösségbe, mint magánfogadalmas szerzetes. (A közösség alapvető céljai – a katolikusok internetes honlapja szerint – a szegények szolgálata, az önkéntes szegénység vállalása, a javak megosztása, a testvéri szeretet megélése, az intenzív szentségi és liturgikus élet, valamint az evangélium hirdetése.)

Mint Richárd testvér a Magyar Távirati Irodának elmondta, a közösség neve a *Hegyi beszédből* való, a franciák alapították az 1970-es években. A kabindai katolikus misszió, amely tizenhárom fős (közülük öten külföldiek), Belgiumhoz tartozik, a magánfogadalmas szerzetesség pedig azt jelenti, hogy a Vatikánban – mivel fiatal a közösség – még folyamatban van az elismerésük.

A fiatal orvos szerzetes 1995-ben érkezett a megnevezését gyakran változtató Kongói Demokratikus Köztársaságba, amely akkor éppen Zaire néven szerepelt a térképeken. Beilleszkedését segítette, hogy iskolás korában Algériában élt a szüleivel, mert mérnök édesapja ott dolgozott, s ott jól megtanult franciául. A 62,5 millió lakosú országban ugyan több száz nyelvet beszélnek, de a francia a hivatalos nyelv.

– Kabindában, egy kétszáztíz ágyas kórházban dolgozom. Az intézményt, amelyet a belgák építettek az 1960-as évek elején, az állam működtetésre átadta a missziónak. Két apáca, velem együtt három fehér orvos és még öt helyi doktor látja el a betegeket – beszélt Richárd testvér kinti életéről az MTI-nek.

Szomorú és elkeserítő dolognak tartja, hogy nem elég gyors a változás az országban, és éhínség van a rossz termés, illetve az élelmiszer-világválság miatt.

– Mielőtt az év végi ünnepekre hazalátogattam, a kétszáztíz ágyon már hatszáz beteg zsúfolódott össze, nagy részük gyermek. Alultápláltak, fehérjehiányosak. A családjuk is beköltözött velük a kórházba, így őket is élelmezni kell. Ez óriási feladatot ró a közösségre – érzékeltette a helyi állapotokat, hozzátéve, hogy az ENSZ Gyermekalapja, az UNICEF tejport és gyógyszert ad a kicsiknek, de ez nem elegendő ahhoz, hogy a körülmények emberségesebbek legyenek. Az élelmezési gondoknál maradva elmondta, hogy az ottani emberek alaptápláléka a kukorica, ehhez keverik a maniókát, de termelnek földimogyorót, avokádót, papayát, banánt és pálmaolajat is. Az állati fehérje, vagyis a hús igen kevés, aki megteheti, kecskéket és baromfit tart.

Az egészségügyi kultúra sem európai ebben a térségben:

– A kabindai és a környékbeli emberek csak komolyabb betegség esetén keresik föl a kórházat. Előtte megfordulnak a kisebb egészségügyi centrumokban, de persze mindenekelőtt a törzsi varázslónál járnak. Ha ő nem tud segíteni, akkor mennek valódi orvoshoz – magyarázza a szerzetes.

A Nyolc Boldogság Katolikus Közösség a kórház mellett öregek otthonát alapított. A konyhán naponta kétszáz-kétszázötven embernek készítenek egyszeri meleg ételt. Árvaházuk is van, harminc gyermeket látnak el, a fiatalok onnan járnak iskolába is, taníttatásukat a közösség finanszírozza. Az országban ugyanis nem ingyenes az oktatás, ezért a gyermekeknek mintegy a fele jár csak iskolába. Egy-egy családban legalább tíz gyermek van, és nem jut pénz az oktatásukra.

A közösség kórháza, amely száz főt foglalkoztat, az áramot napjainkban már nyolcvan százalékban napelemekből nyeri. A vízellátás bonyodalmasabb: hegyes vidéken élnek, a völgyekben található forrásokból víztornyokba pumpálják föl a vizet. A helyi fiatal lányoknak és asszonyoknak viszont szinte egész életükben hordaniuk kell a vizet a hegyre.

Richárd testvér a szakmájáról szólva elmondta, hogy a legrettegettebb szembetegség a folyami vakság, amely parazita okozta betegség. A kórokozó légycsípéssel kerül az ember szervezetébe, a bőrt rágja, a szembe is elkerül, krónikus gyulladást okozva. Pár év alatt a páciens megvakul. Nemzetközi kampány indult e betegség megelőzésére, évente egy tablettát kell bevennie az embernek tíz éven át, s akkor elkerülheti ezt a szembetegséget.

A másik gyakori betegség a szürkehályog, amelyet nincs, aki megoperáljon, mert ötmillió emberre két szemész szakorvos jut. Kelet-Kasai megyében, ahol ő is dolgozik, gyakran több száz kilométerről gyalog jönnek a kórházba, segítséget, gyógyulást várva. Hála magyar és belga kapcsolatainak, nagyon jó szemészeti felszerelése van a kórháznak, így eredményesen gyógyíthat.

A legtöbb kongóinak negyven év fölött már szemüveg kellene, de ő hiába írja föl nekik, csak a távoli fővárosban, Kinshasában vannak optikusok. Ezért aztán beszerzett rengeteg kínai olvasószemüveget és a megfelelő dioptriásat adja a rászorulónak.

Az emberek Kabindában vidámak, jólelkűek, szelídek, befogadók, hívők. Csakhogy többnyire fatalisták, akik úgy vélik: a baj, a betegség Isten akarata, s beletörődnek állapotuk folyamatos romlásába.

A liturgiákon részt vesznek, és nagyon szeretik, ha *Frére Richard* gitárral vagy corával kíséri az imádságot. (A cora afrikai hárfa, Szenegálból származik. Nagyra nőtt tök, amelyet bőröznek, és huszonegy húrt tesznek rá.) Richárd testvér mint szerzetes csak imádságokat vezethet, a szentmisét felszentelt pap tartja.

Hardi Richárd két éve a gyémántbányákhoz közeli nagyvárosban, Mbuji Mayiban nyitott egy kis szemészeti központot. Idejét megosztja a kórház és a rendelő között. Nagy vágya, hogy egyszer szemészeti kórházat építsen a Kongói Demokratikus Köztársaságban.

MTI

A FOTÓK A KÖZÖSSÉG HONLAPJÁRÓL

Tisztaság és szenvedély

Születésnapi vizitáció Kányádi Sándor költőnél

Nyolcvanéves? Én nem hiszem. Nyolcvanéves volna ő: a teremtő bölcsesség, a szorgos munka és maradandóság költője: *Kányádi Sándor?* Nem hiszem. A szárnyas idő így elsuhant felettünk. Hiszen tegnap még egy fiatalember kínált otthonában jó vörösborral, megajándékozott új kötetével. Csendes szomorúsággal beszélt a kisebbségi lét mindennapos megpróbáltatásairól…

Hosszú szünet után szülővárosomban, Hódmezővásárhelyen találkoztunk. A helyi újság azt írta: „K. S. román költő" látogat városunkba. (Még tolmácsot is küldtek elébe.) Később Szegeden futottunk össze: gyerekek ülték körül a könyvtárban. Egy kislány a lábát ölelte, úgy hallgatta a szavait. Népdalt énekeltek, s búcsúzóul egy rövid verssel ajándékozta meg őket. Gyorsan megtanulták; én még ma is tudom: „Betemetett a nagy hó / erdőt, mezőt, rétet, / minden, mint a nagyanyó / haja, hófehér lett. // Minden, mint a nagyapó / bajsza, hófehér lett, / csak a feketerigó / maradt feketének."

Az ő haja viszont ezüst lett. De nem változott erejében, hitében és szívében. Hiszen a költészet: dac, megmaradás és kifogyhatatlan szorgalom. Munka és munka, így őrizve meg igazát. És Kányádi Sándor írta műveit rendíthetetlenül. *Illyés* nemzetféltő hitével, *Kós Károly* építő szellemében, *Jékely Zoltán* Erdély-dicséretével.

Kányádi nyolcvanéves. Hosszan sorolhatnám, mi mindent alkotott a Kolozsváron élő és néhány esztendeje Budapesten is lakó Kossuth-díjas költő. Huszonöt kötet vers és fordítás, huszonhárom gyerekkönyv, drámák, filmforgatókönyvek, hanglemezek és CD-k. Leltárba szedhetnénk utazásait a nagyvilágban, az írótársak és barátok jókívánságait.

De képtelen és felesleges vállalkozás.

Kányádi Sándor nem készül összegzésre. Születésnapján is csak átsiet. Még rengeteg a terve. Riportra sincs ideje. Csak beszélgetünk, hallgatom szelíd szavait a délelőtti csendben.

– Valójában nem is május 10-én, hanem 11-én születtem. A buzgó hivatal megváltoztatta a dátumot, hiszen szerintük a Román Királyság ünnepén nem születhet egy magyar gyerek.

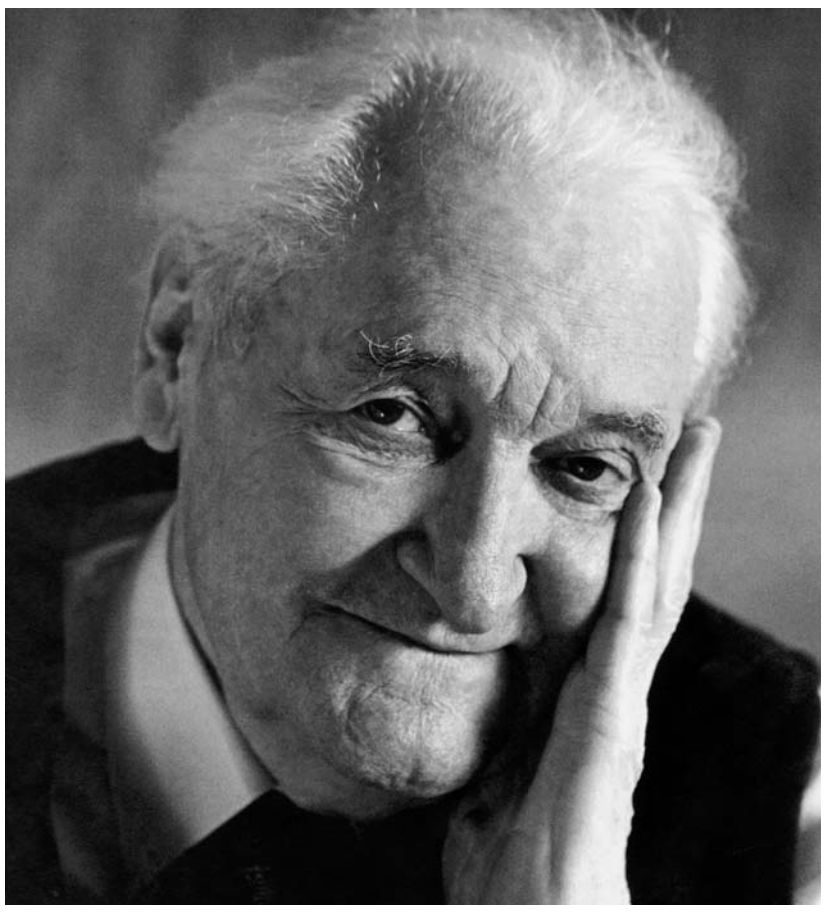

– *Nagygalambfalva a szülőfalu. Sokan nem tudják, hol keressük Erdélyben.*

– Gyönyörű helyen. Székelykeresztúr és Székelyudvarhely között. Nyolc kilométerre attól, ahol Petőfi utolsó éjszakája volt, és huszonötre attól, ahol meghalt.

Elhúzza a függönyt, nyitja az ablakot, és kimutat a Döbrentei térre:

– Látod, az ott *Benedek Elek* kútja. A Hargitáról hoztam a hatalmas követ, *Melocco Miklós* faragta véglegesre. Nekünk két apánk van: Bem és Elek apó. Ő az igazságos, mert csak a mesékben van. Aki megfáradt, leülhet az öreg fák alá, a vándor megmossa az arcát. Sok gáncs érte a nemes ügyet, de végül sikerült fölállítani. Zuhogó esőben volt az avatás: százötven ember jött el, a Kaláka együttes muzsikált, mi meg énekeltünk.

Az együttesre terelődik a szó. A Bakáts téri templomban együtt szerepeltek.

– Lassan harminc éve ismerjük egymást. Ott jártak a közelben, és engem mutattak be nekik. Egyik versemet megzenésítették, később egy kötetre való készült el. Erdélyben is vannak templomban felolvasások, de ott mindig kérem, hogy ne tapsoljanak. Csodálatos érzés Isten házában beszélni, de még csodálatosabb hallgatni. Megyek, ha hívnak, megyek, ha bírják a lábaim, viszem gyönyörű magyar nyelvünket! Volt olyan év, hogy száz találkozón vettem részt, gyerekeknek verset is tanítottam.

– *Másként gondolkodik a költő, amikor a gyerekeknek ír?*

– Feltétlenül. Viszont én – *Weöres Sándorhoz* hasonlóan – nem hiszek abban, hogy van külön felnőtt- és gyermekirodalom. Ha megnézzük a világirodalmat, látjuk, a legtöbb műve gyerekolvasmány, attól függően, ki mikor adja oda a legkisebbeknek. A *Napsugárban,* az én verseimben az volt a cél, hogy a nyelv szépsége és gazdagsága növekedjen a gyermek elméjében.

Panaszkodom az ország romlására, a közönyösségre. Sok idős embernek kenyérre se futja.

– Tele vannak az emberek egzisztenciális félelemmel – mondja a költő – És főleg a fiatalok. Bennem a legnehezebb időkben se volt félelem. Nem is lehetett, mert az megöli az életünket, és nem tudunk dolgozni. Érdekes, ez a rossz hangulat hozzánk, Erdélybe is elért. Szerencsére én minden ilyenből kimaradtam. Tettem a dolgomat, úgy, hogy a legjobbat adjam ki magamból.

Lapozom válogatott verseit, s látom, teljesítette fogadalmát. Minden második verse itt van bennünk, zeng úgy is, hogy nem mondjuk. *Bartók Béla emlékének, T. Á. sírjára, Fától fáig, Kodály, Egy csokor orgona mellé, Csángó sirató, Krónikás ének, Halottak napja Bécsben, Vannak vidékek, Örmény sírkövek, Valaki jár a fák hegyén, Sörény és koponya…*

Természetes költő, mondta Kányádi egyik értő kortársa. Egyszerűen: *költő.* Aki régi énekmondóknak a rokona, s a beszélt vers az igazi eszménye. Azért ír – több mint fél évszázada –, hogy megajándékozza olvasóit – vagyis mindenkit. A kisebbség gondjairól, történelemről, létről töprengő verseiben világlik az igazság, hogy mindenki értse. Alapvonása az életszeretet, ebből fogannak versei, melyek gyönyörködtetnek és biztatnak, még akkor is, ha vereségben vetette papírra.

Sokszor rásütik a bélyeget, hogy depressziós. De nem ő ilyen, hanem a szorongató és szörnyű világ, melyet meg akar érteni. A szétszaggatott országot, a szétszóratott magyarságot azzal becsüli meg, hogy másokat is megbecsül. Ezért a legjobbak közé soroljuk, a példaéletű kevesek közé, s nem csak szívet biztató, szép fényes szavaiért.

Kányádi Sándor nyolcvanéves! Köszöntsük szeretetünkből font koszorúval. S mert figyel most rá Magyarország és Erdély apraja-nagyja, a Magyar Köztársasági Érdemrend nagykeresztjével tüntette ki köztársasági elnökünk. Dicsérve már hóesésben a nyerges-tetői kopjafa avatásán, tiszta arcú székelyek között, hát mondjuk együtt: Isten éltessen, kedves Sándor, vigyázza és segítse életedet még sokáig!

■ Fenyvesi Félix Lajos

Kányádi Sándor

Valaki jár a fák hegyén

valaki jár a fák hegyén
ki gyújtja s oltja csillagod
csak az nem fél kit a remény
már végképp magára hagyott
én félek még reménykedem
ez a megtartó irgalom
a gondviselő félelem
kísért eddig utamon
valaki jár a fák hegyén
vajon amikor zuhanok
meggyújt-e akkor még az én
tüzemnél egy új csillagot
vagy engem is egyetlenegy
sötétlő maggá összenyom
s nem villantja föl lelkemet
egy megszülető csillagon
valaki jár a fák hegyén
mondják úr minden porszemen
mondják hogy maga a remény
mondják maga a félelem

Látogatás – új látással

Az erdélyi Szászföld fővárosába, Nagyszebenbe kapott meghívást április utolsó napjaira e sorok írója, hogy – a Magyarországi Evangélikus Egyház képviseletében – részt vegyen a *Békehullámok a Dunán* munkacímet viselő nagyszabású rendezvény előkészítésében. Két esztendő múlva zárul ugyanis az Egyházak Világtanácsa által 2001-ben az erőszak leküzdésének évtizedeként meghirdetett akcióprogram. Az ökumenikus világszervezet ezzel a kezdeményezésével kívánta emlékeztetni tagegyházait arra, hogy Krisztustól kapott felelősségük munkálkodni a békén, fáradozni azon, hogy környezetükben megteremtődjön – ahogyan számos dokumentumban megfogalmazták – „az erőszakmentesség kultúrája". Ehhez a felhíváshoz csatlakoznak most közösen azon európai országok evangélikus egyházai, amelyek területén átfolyik kontinensünk második leghosszabb folyója, a Duna.

Sok víz lefolyt már a Dunán, sok-sok szennyet kellett már magával sodornia, hullámai nemegyszer hozták a pusztulás árját. Volt idő, amikor a víz nem összekötötte a nemzeteket, hanem – mint ellenségeket – elválasztotta őket egymástól. Az erőszak leküzdésére szánt évtized végéhez közeledve, 2010 őszétől kezdve, a Duna mentén élő evangélikusok közös istentiszteletek keretében készülnek bizonyságot tenni arról, hogy Krisztusban a gyűlölet, az agresszió hullámai lecsitulhatnak.

Bár Nagyszebenben hiába keresnénk a Dunát, a várost a nevét adó Szeben folyó övezi, mégsem véletlenül érkezett ide tanácskozni a program szervezéssel megbízott hattagú csapat. A magyarázat egyszerű: Romániát azok a szász evangélikusok képviselik a közös programban, akiknek egyházi központja – a püspöki hivatal és a teológiai akadémia – éppen e gyönyörű város szívében található.

Nagyszeben – vagy ahogyan ők hívják: Hermannstadt – sok „vihart" látott település. A 13. században ide és a környező falvakba betelepült szászoknak sok próbát kellett kiállniuk tatároktól, törököktől, de többször pusztított közöttük pestisjárvány is. Az egyházi múzeum tárlói megannyi bizonyságát őrzik mégis e nép Istenbe vetett hitének, hűségének.

A SZERZŐ FELVÉTELE

Nagyszebeni utcarészlet – háttérben az evangélikus nagytemplom

A reformáció hullámai hamar elérték ezt a vidéket, hiszen sok szász diák tanult Wittenbergben. Nem utolsósorban nekik köszönhető, hogy az erdélyi társadalomban azóta is kiemelten fontos szerepet tölt be az Erdélyi Ágostai Hitvallású Szász Evangélikus Egyház.

Az erdélyi szász evangélikusok létszáma azonban jelentősen megfogyatkozott. A rendszerváltást követően, 1990 óta az egyháztagok nyolcvanöt százalékát veszítették el. A tíz évvel ezelőtt százezer hívet számláló egyház mára tizennégyezres közösséggé „zsugorodott". Neppendorf, a ma már Nagyszebennel egybeépült település templomában annak idején több százan gyűltek össze vasárnaponként az istentiszteletre, ma húszan-harmincan vannak együtt. Ám ők a gyülekezet hetven százaléka!

„Nagyon jó az istentiszteletekre látogatók aránya" – tudtuk meg *D. dr. Christoph Klein* püspöktől, aki 1990 óta vezeti főpásztorként a szász evangélikusok megmaradt nyáját. Látogatásunkkor stílszerűen egy olyan gyertyával ajándékoztuk meg, amelyen több nyelven is olvasható a szó: „Béke".

Amikor arról kérdeztük, hogy miként érintette egyházát ez az elvándorlási hullám, szomorkásan mosolyog: „Fel kellett dolgoznunk, hogy népegyházból hirtelen diaszpóraegyházzá váltunk. Rá kellett döbbenünk, hogy nem élhetünk a számok bűvöletében. Nem azt kell néznünk, hogy hányan vagyunk, azon kesereg-nünk, hogy mennyire elfogytunk, hanem arra kell koncentrálnunk, hogy mi a feladatunk. Krisztus az evangélium terjesztésének ügyét bízta ránk. Ez a mi feladatunk: szólni Isten irgalmát és megélni a tőle kapott szeretetet. Krisztus nem a tömegeket használta, hanem a tanítványok kicsiny seregét, s hűséges szolgálatuk nyomán sokan lettek."

Bajor lelkésznő társam a beszélgetést követően nekem mondta el, hogy milyen reménységgel töltötte el Klein püspök biztató vallomása. „Tudod, nálunk egyre többen lépnek ki az egyházból, és ez pánikszerű aggodalommal tölt el néhányunkat" – magyarázta, majd hozzátette: „De most bátorságot kaptam." Bevallom, nem csak őt vigasztalta és erősítette meg ez a „nagyszebeni látogatás"…

■ B. Pintér Márta

Középpontban a liturgikus év

A Magyar Egyházzenei Társaság kongresszusáról

▶ A *Magyar Egyházzenei Társaság* (MET) április 30. és május 2. között tartotta kilencedik kongresszusát. A kétévenként esedékes találkozót idén a Károli Gáspár Református Egyetem (KRE) Hittudományi Karán és a Régi Zeneakadémián rendezték meg. A tanácskozás kiemelt témái a liturgikus (egyházi) év és az egyházzene-oktatás helyzete voltak.

Hagyomány, hogy minden kongresszus nyitónapjának van egy kiemelt jelentőségű, többnyire külföldi tudós előadója. Idén sikerült megnyerni *Karl-Heinrich Bieritz* rostocki evangélikus gyakorlati teológiai professor emeritust, aki *A liturgikus év kihívásai a mai korban* címmel készítette el igen sokrétű és elgondolkodtató előadását. Sajnos az utolsó pillanatban betegség miatt le kellett mondania az utazást, így nem éppen könnyű gondolatait meghívója, a társaság elnöke, *Hafenscher Károly* evangélikus lelkész felolvasásában ismerhette meg a hallgatóság.

FOTÓ: BELLA CECÍLIA

A PROtestáns Fiatalok Kamarakórusa a fasori evangélikus templomban tartott koncerten

Más előadóknál is előfordult betegség vagy lemondás, de végül így is karakteres kép rajzolódott ki a központi témáról. *Baán István* professzor helyett *Kocsis Fülöp* hajdúdorogi püspök adott áttekintést a görög katolikus ünnepekről. *Fekete Csaba* (a Debreceni Református Kollégium Nagykönyvtárának könyvtárosa), *Papp Ferenc* (a KRE Hittudományi Karának adjunktusa) és *Békési Sándor* (a KRE Hittudományi Karának dékánja) a református egyház színeit képviselték, kiemelt jelentőséget adva a Kálvin-évnek.

A népszokások egyházi ünneplésünkre is vonatkoztatható tanulságait összegezte *Szendrei Janka* zenetörténész, az MTA doktora. *Barsi Balázs* OFM *A liturgikus év az introitusokban* címmel igehirdetésnek is beillő áttekintést adott a bevezető zsoltárok ünnepet meghatározó tematikájáról.

E sorok írója egy evangélikus kántor és egyházzenész szemszögéből tett javaslatot a kórusrepertoár kialakítására, a kórus istentiszteleti megszólalási lehetőségeit részletezve (graduálének alternatim megszólaltatása, liturgikus dallamok, valamint önálló kórusművek éneklése). *Déri Balázs,* a *Magyar Egyházzene* című folyóirat felelős szerkesztője a liturgikus év gyakorlatában megmutatkozó rendellenességekre hívta fel a figyelmet.

Enyedi Pál, a Zeneakadémia Egyházzene Tanszékének vezetője – *Bódiss Tamásnak,* a református zsinat zenei előadójának közreműködésével – a *Liturgikus orgonazene (Régi német mesterek)* című, most megjelenő gyűjteményt mutatta be, majd *Végh Antal* (Pécsi Orgonaépítő Manufaktúra) társaságában a hazai orgonaépítés jelenéről és jövőjéről beszélt.

Az egyházzene-oktatás témáját *Dobszay László* professor emeritus, a MET örökös tiszteletbeli elnöke vezette be a történelmi modellek bemutatásával. *W. Kinczler Zsuzsanna* (Evangélikus Hittudományi Egyetem Egyházzenei Tanszék) a kántorképzők helyzetéről, *Bence Gábor* (Deák Téri Evangélikus Gimnázium) az iskola és a templom kapcsolatáról beszélt. *Bubnó Tamás* (Budapesti Énekes Iskola) az egyházzene tagozatos általános és középiskolákat, *Tőkés Tünde* (Szent István Zeneművészeti Szakközépiskola) a középfokú egyházzene szakokat és szakképzést, *Merczel György* (Zeneakadémia Egyházzene Tanszék) a főiskolai és egyetemi képzést mutatta be. *Tardy Lászlónak,* a Mátyás-templom karnagyának írása az egyházzene-tanítás helyzetének felméréséről szólt.

Dávid István (KRE Tanítóképző Főiskolai Kar, Nagykőrös) a kántor és orgonista szerepéről, *Ősz Előd* református lelkész az éneklőszék és az erdélyi református kántorok kapcsolatáról adott áttekintést.

Az utolsó másfél évtized változásai egyházzenei életünkben címmel Dobszay László vezetett fórumbeszélgetést. Tanulságos volt látni, hogyan viszonyulnak más felekezetek tagjai az evangélikus egyház képviselőihez és eredményeihez. Például hogy mértékadó szakemberek milyen kiemelkedő szellemi munkának, valamint könyvészetileg is nagyszerűnek tartják és szinte irigylik a nemrég megjelent *Liturgikus könyvet* és *Gyülekezeti liturgikus könyvet…*

A központi nap estéjén az idén kétszáz éve született *Felix Mendelssohn Bartholdy* műveiből összeállított hangversenyre került sor a fasori evangélikus templomban. A zsoltárokra és korálokra épülő műsort W. Kinczler Zsuzsanna szerkesztette, az orgonaműveket *Finta Gergely,* az Evangélikus Hittudományi Egyetem Egyházzenei Tanszékének vezetője adta elő. A *Soli Deo Gloria* kamarakórust *Hargita Péter* (KRE Tanítóképző Főiskolai Kar, Nagykőrös) vezényelte (orgonán közreműködött Bódiss Tamás); a *PROtestáns FIatalok Kamarakórusa Abaffy Nóra* egyházzenei doktorandusz dirigálásával énekelt.

A társaság közgyűlése négy évre választotta meg a vezetőséget. Evangélikus részről tagja lett az elnökségnek Finta Gergely, míg W. Kinczler Zsuzsanna a pedagógiai szekció élén végzett munkáját folytathatja. A társaság elnökeként továbbra is *Hafenscher Károly* segítheti a kapcsolatépítést és a szakmai összefogást.

A kongresszus lelke idén is a közösen megélt istentiszteleteken: a vesperáson, a prímán, a kompletóriumon és az úrvacsorai istentiszteleten mutatkozott meg igazán.

■ Ecsedi Zsuzsa

Kántorvizsga – harangáldással

A fóti Evangélikus Kántorképző Intézet téli tanfolyamának záróvizsgájára április 4-én került sor. Idén négyen szerezték meg a legmagasabb képesítést, a kántori oklevelet.

A tanfolyam négy sikeres vizsgázója – *Baradné Koch Boglárka, Kertész Attila, Kertész Péter* és *Kolba Hajnalka* – a *Finta Gergely* (elnök), *Wulfné Kinczler Zsuzsanna* és *Mekis Ádám* alkotta vizsgabizottság előtt adott számot a *Bence Gábor, Ecsedi Zsuzsa, Kéménczy Antal* és *Pócs Miklós* irányításával elsajátítottakról.

Külön örvendezésre adott alkalmat, hogy egy ajándékba kapott harang megáldásával kezdődött a közös ünneplés. A liturgikus alkalmakra hívogató harang *Tóth Márta* sárszentlőrinci kántor adománya, aki ezzel is szerette volna kifejezni az intézményhez és a fóti kántorképzőben folyó munkához való kötődését.

■ –I –A

FOTÓ: SOHAN LÁSZLÓ

Hitből szolgálni – amíg csak az Úr engedi

Hatvankettedik éve szolgálja a kecskeméti gyülekezetet *dr. Majthényi Béláné Sántha Marianna, Marica* néni. De abból, amit a közösség hatvanegy évként tart számon, ő hármat levon. Mert 1948-tól 1951-ig – akkor még őrállóként, gyerekmunkásként – „szeretetből, de nem élő hitből" végezte a feladatot. Évtizedek elteltével is kristálytisztán emlékszik arra a pillanatra, amikor ez utóbbit megkapta.

Már férjnél volt, kislánya is megszületett. „Túl voltam az élet eseményein" – mondja. De a halál nagy kérdőjel volt előtte, és az élet értelmét kereste. 1951 nyarán egyhetes evangélizációra utazott Fótra; *Sréter Ferencet, Józsa Mártont* hallgatta. „Többedmagammal a kis padlásszobában aludtam. Június 15-én hajnalban arra ébredtem, hogy az ablakon keresztül éppen rám süt a nap. Kinyitottam a Bibliámat. *»Lásd! Levettem rólad a te álnokságodat, és ünnepi ruhákba öltöztetlek téged!«* – olvastam *Zakariás könyvében,* a 3. fejezet 4. versében." Azóta az Úrtól kapott feltámadáshiten alapul az élete; ezt hiszi, éli, tudja, vallja.

Nem sokkal később levelet kapott a lelkészétől. „Marica, nincs kántorunk, nem tudunk evangélizációt tartani" – írta neki *Friedrich Lajos,* mert tudta róla, hogy valamikor zongorázott. „Négy és fél évig tanított a zeneiskolában *Vásárhelyi Zoltán* Kossuth-díjas kóruskarnagy, zeneszerző felesége. Ismertem a kottát, hallás után is játszogattam. Keresztapám, *Huszka Jenő* zeneszerző révén is valamelyest jártas voltam a zenei dolgokban. De orgonálni korábban soha nem orgonáltam."

Amit tud, azt szinte teljesen magától, illetve egy vak katolikus kántor segítségével sajátította el – igaz, a pedálokat korábban is csak ritkán használta, ma pedig már egyáltalán nem szokta. A „debütálása" 1952 áldozócsütörtökén volt, a *Tündöklő hajnali csillag* kezdetű éneket játszotta.

Kicsit elkanyarodunk a szolgálattól. Édesanyjáról mesél, az időről, amikor ők ketten *testvérekké* lettek a hitben. Majd édesapjára, *Sántha György* költőre terelődik a szó, az ő nyolc-tíz év hallgatás után, Friedrich Lajos, *Veöreös Imre* hatására íródott verseiről beszél. *„Madách Imre* édesanyja, *Anna* Majthényi lány volt. Testvére, *Gábor* volt a férjem dédnagyapja" – magyarázza tovább a családi kapcsolatokat. Lánya, *Marianna* Pesten él; három fiúunokával ajándékozta meg. „Ő igazi anyuka. Én kevésbé voltam az. A főzés, a házimunka soha nem volt az erősségem" – vallja be töredelmesen.

1956-ban állást kellett vállalnia. Az egészségügyben helyezkedett el; harminc évig dolgozott *Zonda László* igazgató főorvos mellett. „Csodálatos világi főnököt adott az Úristen" – emlékszik vissza. „Kaptam tőle egy malaclopó köpenyt és egy kulcsot a hátsó ajtóhoz, úgy szöktem át nagypénteken, húsvéthétfőn és a többi, akkor munkanapnak számító egyházi ünnepen a rendelőintézettől alig pár száz méterre lévő templomba." A párttitkárnő elől egy-két évig kellett csak bujkálnia. „Egyszer megajándékoztam apukám verseskötetével. Erre azt felelte: »Marica, szenteste édesapád *1946 karácsony* című versét olvastam.« Attól kezdve nem kellett félnem őtőle sem."

„Friedrich Lajos, Veöreös Imre, *Görög Tibor, Tóth-Szöllős Mihály* és most *Kiss János"* – sorolja az elmúlt hatvan év kecskeméti lelkipásztorait. Korálkönyvből is pont az ötödiket „nyüvi"…

Kedvencei az evangéliumi énekek – „Hafótól *(id. Hafensher Károly – a szerk.)* kaptam őket. Nagy dolog volt ez az ötvenes években! Még postára sem lehetett feladni őket, úgy kellett titokban megszervezi az átvételüket" –, de minden szép dallamú, ritmusú dalt szeret. *Győzelmet vettél* (EÉ 388), *Az Úr csodásan működik* (EÉ 328), *Jézus, te égi szép* (EÉ 389), *Fel, mert az irgalom* (EÉ 449), *Ó, segíts, Jézus* (EÉ 374), *Velem vándorol utamon* (EÉ 459) – említ a szívéhez igazán közel állók közül néhányat. Énekli-e őket orgonálás közben? – kíváncsiskodom. „Dehogy, mert akkor a kelleténél lassabban játszanám őket" – feleli önkritikusan. „És az nagyon régies" – teszi még hozzá.

A SZERZŐ FELVÉTELE

Nemrégiben ünnepelte a nyolcvannyolcadik születésnapját. Bírja-e még fizikailag? – kérdezem tőle. „Hajlítani még csak-csak tudom, de erő már nincs benne, a tollat sem tudja megtartani" – mutatja jobb keze mutatóujját. „Mindig elcsodálkozom, hogy amikor odaülök az orgonához, mégis sikerül leütni vele a billentyűket…!"

Tíz évvel ezelőtt megcsúszott templom előtt a friss hó borította jégen – hármas bokatöréssel orgonálta végig az istentiszteletet. Akkor körülbelül két hónapot „esett ki" a szolgálatból. „A baleset Isten figyelmeztetése volt; akkor gondolkodtam el először azon, hogy lassan ideje gondoskodni az utánpótlásról."

Idén januártól a kecskeméti istentiszteleti alkalmak nyolcvan százalékán már nem ő ül az orgonapadon: „Anno pont *Zoltán* édesapját váltottam ezen a helyen, *Lillát* pedig csecsemőkorából ismerem, ott tologattam a babakocsiját a házunk előtt a Gyenes téren, de az esküvőkön, keresztelőeken, temetéseken, a szórványokban és az idősek otthonaiban még most is ellátom a kántori szolgálatot."

„Ez a mostani idegbecsípődés a térdemben is jelzés – mondja a panaszkodás legkisebb jele nélkül, megnyugvással-megbékéléssel a hangjában –, hogy egyre nagyobb teret kell adnom nekik, nekem pedig egyre inkább a háttérbe kell húzódnom. Nagy ajándék az Úrtól, hogy még ad erőt a szolgálathoz, de tudom, bármelyik pillanatban elveheti tőlem. És én felkészültem erre, nem fog váratlanul érni, ha bekövetkezik. De addig is szolgálok hitből, szeretetből, amíg csak éltet a kegyelem."

Nehéz lehet ennyi év után átengedni a terepet – tűnődöm hangosan. „Nagyon féltem tőle" – ismeri el. „De azt hittem, nehezebb lesz. Olyan jó hallgatni őket! Leülök a hátsó sorok valamelyikébe – diákkoromban is mindig ott foglaltam helyet –, és most én is a gyülekezettel énekelek."

■ Vitális Judit

Händel, a zene gáncs nélküli lovagja

Kétszázötven éve hunyt el a Messiás komponistája

Kétszázötven éve távozott az élők sorából *Georg Friedrich Händel.* Sokszor együtt említik őt a barokk zene másik fejedelmével, *Johann Sebastian Bachhal.* Noha egy évben, 1685-ben születtek, életpályájuk, életművük sorsa mégis erősen különbözik. Bachnak a mindennapokban állandó feladatot adott, hogy gondoskodnia kellett népes családjáról, s a kortársi elismerés is szűken csordogált. Ismert történet, hogy amikor Bach a lipcsei Tamás-templom kántori állására jelentkezett, a posztot jobb híján nyerhette csak el, mivel a pályázatot megnyerő *Telemann* inkább a zsírosabb hamburgi állást választotta. Händel életének is voltak nehezebb periódusai, de rendkívül gazdag volt sikerekben is. Két ország, Németföld és Anglia is saját fiának tekinti. Munkássága rendkívül nagy hatással volt utódaira, többek között *Haydn, Mozart* és *Beethoven* művészetére.

Eredményeiért keményen megdolgozott, szisztematikusan építette fel karrierjét. Pályája kezdetén szembeszállt atyja akaratával, aki jogi pályára szánta. (A fiatal Händel a szász-weissenfelsi herceg pártfogását kérte, hogy apját eltántorítsa szándékától.)

Kiváló zenész és orgonajátékos volt. Zeneszerzői ismereteinek gyarapítására 1706-ban Itáliába utazott, ahol *Corelli, Lotti* és a két *Scarlatti* muzsikája hagyott kitörölhetetlen nyomot művészetében. Tudását ezután a hannoveri udvarban kamatoztatta, de ekkor már fényesebb terveket szőtt, angliai munkában reménykedett.

Az álom 1712-ben valósult meg, s a szigetországban második hazájára lelt. Alkotóereje itt szárnyakat kapott, kilencvennégy kötetnyi életművet hagyott maga után: negyvenkét operát, harmincöt oratóriumot, huszonkét egyházi művet, száznál több kantátát, valamint zenekari műveket, orgonaversenyeket, kamarazenei kompozíciókat.

Hithű művek

Műveinek témáját gyakran merítette a hit világából. Oratóriumainak témái között megjelennek az *Ószövetség* jeles alakjai: *Eszter, Saul, Zsuzsanna, Júdás Makkabeus, Sámson.* Mind míves alkotás, a mai kor embere mégis a *Messiás* című oratóriuma alapján ismeri őt.

A „jó munkához idő kell" közhelyszerű mondás a *Messiás* esetében nem állja meg a helyét, a zeneszerző ugyanis nem egészen egy hónap alatt készítette elő a dublini bemutatóra a partitúrát. Sikerének titka, hogy a mester jól ismerte az akkori angol közönség ízlését, s alkotóereje teljében, számos sikeres művel a háta mögött öntötte írásba egész tudását.

Ez az egyetlen műve, amelynek nincs összefüggő drámai cselekménye. A mű első részében *Charles Jennens,* a szövegíró a Megváltó előtti időket idézi fel, a második rész a szenvedéstörténet köré csoportosul, a harmadik rész az ember halálával és a feltámadással kapcsolatos hitnek ad kifejezést.

Egyházzenei művei közül kimagaslik még első jelentős angliai sikere, az utrechti béke ünnepére írt *Te Deum,* valamint a *Dettingeni Te Deum.* A hamburgi tanácsos, *Barthold Heinrich Brockes* 1712-ben jelentette meg *A világ bűneiért szenvedő és életét áldozó Jézus* címmel librettóját, amely az akkori evangélikus pietista mozgalomban gyökerezett. Szövegében mind a négy evangélium szövege fellelhető, s a kortárs operák formai hatását is tükrözi. Händel által megzenésített változatát a világ *Brockes-passió* néven ismeri.

Sikerek sorozata

A szerző életét az utókor sikerek sorozataként tartja számon. Uralkodók, befolyásos emberek pártfogásának örvendhetett, a hétköznapok harcát viszont saját magának kellett megvívnia.

1720-ban kinevezték az angol főváros első dalszínháza, a Royal Academy of Music élére, ahol az élet sűrűjében találta magát: intrikusokkal, hisztis kasztrált énekesekkel kellett naponta megküzdenie. Később önálló színházi vállalkozásba kezdett, de a szerencse elpártolt tőle, s újabb évtizedek szívós munkájával menekült ki adósságaiból. A negyvenes években a sok izgalom hatására szélütés érte. Ebből még kigyógyult, de élete utolsó éveit vakon élte le.

A händeli stílus alapjai Itáliához köthetők. Német származása ellenére Angliában is olasz szerzőként tartották számon. Műveiben, operáiban és oratóriumaiban viszont központi szerepet kap a drámaiság, amely ilyen erővel a késői velencei operákban figyelhető meg. Az emberi hangnak, a kórusoknak főszerepet szánt műveiben.

„Händel operái az évszázadok alatt sem vesztették el fényüket" – értékeli a zeneszerző életművét *Rózsa Ferenc* karmester és zenekutató, aki tavaly augusztus 20-án a szombathelyi közönséggel ismertette meg a mester egyik legnépszerűbb operáját, a *Julius Caesar Egyiptomban* címűt. „Elengedhetetlennek tartom, hogy aki autentikus előadásban gondolkodik, az vissza ne nyúljon a tiszta forráshoz, mivel a negyed évezred alatt nagyon sok átköltés, por rakódott a mesterművekre. A kutatónak hangról hangra kell rekonstruálnia a műveket, s a rövidítésekkel is bátran kell élnie."

Korszerű interpretációk

Valóban, a korszerű Händel-interpretációknak részben az eredeti, a szerző szándékát tükröző kiadványokból kell kiindulniuk. Másrészt elengedhetetlen e művek jelentős megkurtítása. Ne feledjük, akkoriban egy négyórás opera előadása a változó színek díszleteinek átépítésével majd fél napot vett igénybe. Kutatók szerint egy ilyen bemutató inkább sporteseményre, mint mai színházi előadásra emlékeztetett. Barátok, ismerősök találkoztak itt, beszélgettek, ettek, ittak, magyarán jól érezték magukat. Egy szebb áriánál elhalkult a közönség, majd a recitativóknál minden kezdődött elölről. A 21. század zenekedvelő embere számára csak egy pergőbb előadás lehet versenyképes az operák gazdag birodalmában.

Főhajtás az alkotó előtt

Az évfordulóról világszerte megemlékeztek. Az ünnepi sorozatot a zeneszerző szülővárosa nyitotta meg. A zenész utódok Händel megkeresztelésének helyszínén, a Marktkirchében az 1784-es, a Westminster-apátságban megtartott Händel-emlékünnep repertoárját ismételték meg.

Itthon az Operaház november 30-án mutatta be Händel egyik legismertebb operáját, az 1738-ban napvilágot látott *Xerxészt.* A műre egyébként komikus elemei miatt a kritikusok a „vígopera" jelzőt is ráaggatták. Tény, hogy e darabban a komponista számos szokatlan újdonsággal örvendeztette meg a közönséget. A nézőben az opera megtekintésekor tudatosulhat, hogy a dalmű legnépszerűbb dallama, a largo eredetileg a perzsa zsarnoknak egy platánfához intézett vallomását önti dalba.

E sorokat még a bemutató előtt vetettem papírra, de a főpróba alapján. Noha modern rendezést láthattak a nézők, mégis viszonylag kedvezően fogadták a produkciót.

„Néhány esztendei tanulmány nem elég, hogy Händel kolosszális művét összefoglalhassuk" – írja *Romain Rolland* monográfiájában, majd hozzáteszi: „Egy egész élet kellene ahhoz, hogy erről az életről méltóképpen beszélhessünk."

Angliában még ma is szokás, hogy a *Messiás* Hallelujáját a publikum állva hallgassa végig. Szép hagyomány, de kétszázötven év után a többi művének is jár – legalább egy főhajtás.

■ Csermák Zoltán

FOTÓ: RÁBA ADRIENN

A Julius Caesar szombathelyi bemutatója

HIRDETÉS

Szeretettel jelzem, hogy a 2009. évi fúvóstáborunkat július 2–12. között tartjuk Kismányokon. Várjuk a rész- és fafúvósok jelentkezését. Jelentkezési határidő: június 10.
Johann Gyula (tel.: 20/824-2074; 2141 Csömör, Petőfi u. 26.)

Evangélikus istentisztelet a Magyar Rádióban

Május 10-én, Cantate vasárnapján 10.04-től istentiszteletet hallhatunk az MR1 – Kossuth rádió hullámhosszán Pécsről. Igét hirdet *Németh Zoltán* lelkész.

HIRDETÉS

Interjút hallhatunk *Trajtler Gábor* orgonaművész-lelkésszel az MR3 – Bartók rádióban május 13-án, szerdán 18 órakor. A műsor keretében részletek hangzanak el a zeneakadémiai, a Mátyás-templomi és a Deák téri koncertjeiből.

HIRDETÉS

Az Evangélikus Országos Múzeum mindenkit szeretettel vár legújabb időszaki kiállításának megnyitójára. Az *„Otthonteremtő" – Sztehlo Gábor emlékezete* című kiállítást május 14-én, csütörtökön 18 órakor nyitja meg *Keveházi László* nyugalmazott esperes a múzeum Budapest V., Deák tér 4. alatti kiállítóhelyén.

HIRDETÉS

A Pesti Egyházmegye május 9-én, szombaton 10 órától tartja gyülekezeti kórustalálkozóját. Az alkalomra minden érdeklődőt szeretettel várunk. Helyszíne a rákospalotai evangélikus nagytemplom, 1152 Budapest, Régi Fóti út 73.

LUTHER KIADÓ

A Luther Kiadó szeretettel várja kedves vásárlóit a XVII. Szent István könyvhéten!
Időpont: május 11–16.
Helyszín: Budapest, Ferenciek tere, 15. stand.

HIRDETÉS

A Duna Televízió *Isten kezében* című műsorának május 16-ai, *A fény felé* című adásában *Réti Zoltán* festőművésszel ismerkedhetünk meg.

A 86 éves Réti Zoltán zenei, zenepedagógusi tevékenységét talán csak képzőművészeti életműve múlja felül. Sokoldalú művészember, aki festő- és grafikusművészként sok elragadó alkotással ajándékozta meg hazánkat. Réti Zoltán köztiszteletben álló, példás családi életet élő, evangélikus vallását erősen őrző, emblematikus alakja Balassagyarmatnak. A művész számtalan elismerés és díj birtokosa: Apáczai Csere János-díj, Madách-díj, Köztársasági Arany Érdemkereszt, Szabolcsi Bence-díj fémjelzi pályáját. Réti Zoltán díszpolgár Nógrád megyében, Nagyorosziban, Balassagyarmaton és Érsekvadkerten is.

Szerkesztő: *Erhardt Ágoston.* Operátor: *Czétényi Csilla.* Rendező: *Horváth Tamás.*

Mevét

▶ *Folytatás az 1. oldalról*

Minden alkalmat érdemes lenne megragadni, hogy egyházunk jövőjéről és stratégiájáról beszéljünk. Az értelmiségi rétegnek pedig ez talán kötelessége is.

Az előadók, illetve a felkért hozzászólók igyekeztek is eleget tenni ennek a kötelességnek. *Ittzés János* elnök-püspök bevezető áhítatában az egyházi stratégiaalkotás biblikus alapjaira utalt, amikor az elérendő cél összefüggésében a győzelemről, a Krisztusban elkészített és elnyert győzelemről szólt. Az odavezető útról pedig a huszonnégy fiókos szekrény metaforájával kifejtette: amit el kell végeznünk, készen van, csak ki kell húznunk a nap huszonnégy órájában a megfelelő fiókot. *„Mert [Isten] alkotásai vagyunk, akiket Krisztus Jézusban jó cselekedetekre teremtett, amelyeket előre elkészített Isten, hogy azok szerint éljünk.”* (Ef 2,10)

A konferencia első blokkjában a stratégia missziót érintő kérdései kerültek terítékre. *Győri Gábor* esperes előadásában az egyház mai missziójának alapvető jegyeit vette sorra. Kifejtette, hogy még ma is az a missziói parancs van érvényben, amelyet Jézus Krisztus egykor a tanítványaira bízott. Ez a misszió csak teljes elkötelezettséggel végezhető, és hasonlóan *Luther* missziói helyzetéhez, az egyház felé is szóló küldetés, azaz az egyház is misszióra szorul. A stratégiában megfogalmazott célokkal és eszközökkel nagyrészt egyetértve azt is hangsúlyozta, hogy a misszió alapja csak a személyes megtérés és a személyes elhívás lehet. Helyesnek tartva a missziói lelkészi státust, kiemelte a missziói területekre küldött lelkészek mögötti konkrét gyülekezeti felelősségvállalás fontosságát.

Az előadáshoz felkért hozzászóló, *Léránt István,* a Pesti Egyházmegye felügyelője *A nagyvárosi misszió kora jött el* címmel megtartott korreferátumában a fővárosbeli misszió fontosságát emelte ki. A 21. század kihívásai között e misszió akkor és csak akkor lesz hatékony, ha a misszió hátterét biztosító gyülekezetek erősek hitükben, ha sokaknak a megtartó közösség erejét jelentik.

A konferencia második blokkjában az önkéntes egyházi munkások szerepéről *Korányi András,* a zsinat lelkészi elnöke és *Vidovszky István* fizikus tartott előadást, illetve korreferátumot. *(Az előadás és a korreferátum szerkesztett változatát az alábbiakban közöljük. – A szerk.)*

A következő hetekben jelenik meg *Credo* című folyóiratunk különszáma, amely teljes egészében az *Élő kövek egyháza – Az evangélikus megújulás stratégiája* című dokumentummal foglalkozik. A stratégia szövegén túl több tucat hozzászólás is szeretné elősegíteni, hogy belső, egyházi közbeszédünk tárgyává váljon a stratégia, és talán alkalmat is nyújt arra, hogy szélesebb körben is beszélgessünk arról, milyen víziónk van a közeljövőnkről, és mit kell tennünk céljainkért.

■ Kendeh K. Péter

Egyházépítés önkéntes munkatársakkal

Az egyház- és gyülekezetépítés területén nem született valamirevaló munka az utóbbi években, sőt évtizedekben, amelynek ne az lett volna a világos helyzetértékelése: önkéntes munkatársak nélkül elképzelhetetlen az egyház jövője, cselekvőképessége. Nem csoda tehát, hogy egyházunk stratégiai vitairata is érinti ezt a témát, méghozzá az úgynevezett „horizontális célok” között – azaz olyan sürgető feladatként, amely nem egy a sok közül, hanem minden további konkrét tervnek és munkaterületnek egyik előfeltétele. Mindezt két fontos célt kitűző jelzővel erősíti meg: munkatársaink legyenek motiváltak és képzettek.

Az egyház a gyülekezeteiben lényegében semmi másból nem áll, mint belsőleg motivált munkatársakból, azaz keresztény tanítványokból. A kettő – az oly sokat hangoztatott egyetemes papság elve alapján is – összetartozik. Nagyobb, hatékonyabb vagy akár a tanítványsággal egyenértékű motivációt keresni az egyházban nem csupán elemi tévedés lenne, hanem önpusztítás is. Ugyanakkor a stratégiai gondolatok felvetése ennek tudatában jogosan hívja fel a figyelmet arra, hogy a megbecsülés és értelmes tervezés csak jót hozhat ezen a téren – már azzal is, ha ráébredünk: ma sem csak pénzzel lehet motiválni keresztény embereket.

Szakértő és segítő munkatársakra az egyház mindennapi életében egyre nagyobb szükség van. Ennek különböző formáit azonban nem lehet csupán egy kategóriába sorolni. A teljesség igénye nélkül említsünk meg három formát!

Nem boldogulunk az egyház – elsősorban a gyülekezetek életét segítő országos szinten – profi, szakértői stábja nélkül. Ez természetesen csak főállású, fizetett, teljes idős stáb lehet, ennek önkéntessé tétele komolytalan és kockázatos elképzelés, aminek a gyülekezetek éppúgy súlyos kárát látnák, mint országos fenntartású intézményeink. Hasonló a munkatársi részvétel az egyház szolgálatában az oktatás-nevelésben, szeretetszolgálatban, olykor még intézményesedett gyülekezeti szolgálatokban is.

Egészen más azonban az egyház első számú feladata, a missziói erőfeszítés, amelyben az önkéntes emberi felajánlás magától értődő, nem helyettesíthető fizetett statisztákkal, „bérkeresztényekkel”. Akár a vállalt, belső gyülekezeti szolgálatról van szó – az iratterjesztéstől a látogatásig –, akár a társadalmi megszólalásról aktuális kérdésekben, mindez megoldható önkéntes felajánlásból.

Ha gyülekezeteinknek valóban növekedési távlatot álmodunk, akkor a legszűkebb kör megszilárdulása, majd a harminc-negyven fős, szolgálatban is aktív gyülekezeti réteg kialakulása után harmadik fázisban már elképzelhetetlen, hogy a lelkész vagy lelkészek egyedül el tudják érni a következő, akár százas nagyságrendű bevonható gyülekezeti kört. Ez a gyülekezetépítői siker éppúgy elképzelhetetlen több tucat eleven gyülekezeti tag, mint lelkészi elkötelezettség nélkül.

A vitairat – bevallott, de nem menthető – hiányossága mégis megtorpanásra késztet: konkrét helyzetelemzés, egyházunk és gyülekezeteink valós állapotának felmérése nélkül pusztán jó szándékú erőmegfeszítés és ötletelés, hogy ne mondjam, sok energiaveszteséggel járó árnyékbokszolás folyhat csupán. Ehhez is felsorolhatunk most néhány tapasztalatot.

Ki kell mondanunk a megbántás szándéka nélkül, hogy munkatársi körünk legtöbbször nem azonos a presbitériummal. Jó esetben nagy átfedés van, sok esetben még az sem. Sajnos nem minden presbiterünkre jellemző a lelkesedés, az áldozatvállalás, a személyes elkötelezettség. A népegyházi korszak társadalmi megbecsüléséhez tartozó tétlen elöljáróság még ma sem ismeretlen – ugyanakkor ennek ellenkezője is igaz, hiszen vannak éjjel-nappal, lényegében mások helyett is munkálkodó presbiteri segítőink.

A munkatársak körének azonban mindenképpen sokkal szélesebbnek kell lennie, mint a presbitérium. Mindenkire szükségünk van, aki az önszerveződésben a lelkésszel és a gyülekezettel másokra tekintettel kész együttműködni.

Az elmúlt évtized számos területen megerősítette az elkötelezett egyháztagok részvételét, szakmai-tartalmi beleszólását egyházunk és gyülekezeteink mindennapi életébe, sok helyen megerősödött a felügyelői és presbiteri tisztséget viselők részvétele. A kilencvenes években ezt – ismerve az ezzel ellentétes lelkészi magatartást is – többnyire igyekezett támogatni az egyház. Mára viszont sokszor odáig merészkedtünk, hogy teológiai és egyházi alapkérdésekben sem számít a teológiai diploma, a lelkészi végzettség. Pedig ez is komoly ismeret és szakképzettség, s az egyházban alig vannak olyan kérdések, amelyeknek ne lennének teológiai-egyházi összefüggéseik. Helyre kellene tehát állítani az eltolódott egyensúlyokat, lelkészek és püspökök legyenek gyülekezetek és az egyház vezetői a világi munkatársak és felügyelők aktív támogatásával.

A stratégia annak a területnek is új lendületet adhat, amely az elmúlt esztendőkben indult el egyházunkban: aki keresi a lehetőséget, hogy munkatársi képzésen vehessen részt, egyre több ilyen között válogathat. Az egyházunk által támogatott, *Szebik Imre* nyugalmazott püspökünk által szervezett gyülekezetimunkatársképző tanfolyam évente ötven-száz világi munkásunknak ad új ismereteket, a gyülekezeti életben hasznosítható tudást. Az Evangélikus Hittudományi Egyetemen gyülekezeti katekéták és kántorok képzése mellett nagy siker a pedagógusok továbbképzése és a tavaly megindult levelező munkatársképzés, amelyen nagy lelkesedéssel vesz részt közel ugyanennyi érdeklődő – erősítve egyházunk és iskoláink egyházi ismereteit, elkötelezettségét, vágyott missziói kapunyitását. A képzés gyülekezeti szintű területe a felnőttek keresztelési és konfirmációs oktatása, amelynek természetes része kell, hogy legyen a szolgálatra való indítás is.

Végül: motivált és jól képzett munkatársak – akárcsak a lelkipásztori szolgálat – elképzelhetetlenek személyes, egzisztenciális elkötelezettség nélkül. Ez azt is jelenti, hogy a szolgálatuk legyen önkéntes, de – vitatkozva a vitaanyag szóhasználatával – semmiképpen sem „szabadidős”. A „segítek, amikor éppen ráérek, de most mégsem, mert két hónapig nem érek rá” többet árthat egy-egy gyülekezeti csoportnak vagy munkaágnak, mint amennyit használ.

A gyülekezet és az egyház – becsületes, kiszámítható – munkatársi munkát igényel, s nem lehet szabadidős hobbikeresztény ség. A mai világban ennek lehet ezer akadálya, nehézsége, ha azonban valaki szereti a közösséget, ezt is vállalhatja érte.

■ Korányi András

Az önkéntes munkások szerepe az egyház életében

Véleményem szerint az egyházi élet legfontosabb színterei a gyülekezetek. Hiszen az egyház népének többsége semmilyen kapcsolatban nincs, vagy csak igen csekély mértékben van kapcsolatban a felsőbb szintekkel, az élet javarészt a gyülekezetekben folyik. Én kizárólag az önkéntes munkatársaknak a gyülekezetben betöltött szerepéről szeretnék szólni.

Az önkéntes munkatársak szerepe alapvetően az, hogy a lelkész munkáját segítsék, kiegészítsék. Nyilvánvaló, hogy ez a szolgálat igen fontos, hiszen Magyarországon a lelkészek száma viszonylag csekély, így rájuk általában nagyon sok feladat hárul, amelyet segítség nélkül képtelenség lenne elvégezni. Egy-egy gyülekezet életképessége döntő mértékben függ a hadra fogható segítők számától. Én azt is fontosnak tartom, hogy minél több aktív tagja legyen az egyháznak, tehát az önkéntes munkások szerepe az általuk végzett munka jelentőségétől elvonatkoztatva is lényeges.

Az önkéntes munkatársak alapvetően három területen tevékenykedhetnek. Az első terület a szervezés. Talán ez a legfontosabb. A szervezőmunka fontos és sok energiát igényel, teológiai szaktudást viszont nem. A szervezés alapvető fontosságú a testvér-gyülekezeti kapcsolatokban, akár hazai, akár külföldi kapcsolatról van szó, de ugyancsak fontos a bibliaórák, előadások, fórumok, gyülekezeti konferenciák, kirándulások, munkanapok és más alkalmak megszervezése. Hiába a legjobb előadó, a legszebb helyszín, a legalkalmasabb időjárás, ha nincs, aki megszervezze az alkalmat, akkor az elmarad, vagy jobb esetben létrejön, de nem optimális módon. A szervezőmunkában fontos szerepe lehet a lelkésznek, hiszen neki vannak – sok esetben kizárólag – megfelelő kapcsolatai, de az önkéntes munkatársak a terhek döntő részét levehetik a válláról. Egy jól működő gyülekezetben ez történik.

A második terület az egyszerű munkák területe. Ide tartozik a rendrakás, a takarítás, a javítás, a kert ápolása, fűnyírás stb. Ezek a munkák különösebb szakértelmet nem igényelnek, így itt bárki kiélheti segítőkészségét anélkül, hogy a szaktudás hiánya a minőség rovására menne. Ezeknek a munkáknak jelentős részét az egyházfi végzi, nem önkéntes alapon. Ám azt világosan kell látni, hogy az egyházfi általában nem képes minden ilyen jellegű munkát maradéktalanul ellátni, különösen akkor nem, ha egyéb feladatai is vannak (például irodai munka, ügyelet). Véleményem szerint ez is igen fontos terület, és ellátásának érdemes különös figyelmet szentelni.

A harmadik terület a spirituális munka. Ennek java részét természetesen a lelkész végzi, de nyílik tér azért az önkéntes segítők számára is, hiszen a bibliaórák, fórumok, konferenciák valamennyi előadását nem tudják a lelkészek tartani, és szükség van áhítatok tartására is. Ez a terület rendkívül szép, felemelő és lelkesítő feladatokat kínál valamennyiünk számára. Bizonyára helyes és jó, ha ezen a területen is tudunk feladatokat vállalni és ellátni. Itt azonban vigyázni kell! Ez a terület bizony szaktudást is igényel, amellyel mi általában nem rendelkezünk.

Nem állítom, hogy teológiai képzettség nélkül nem szabad áhítatot vagy teológiai tárgyú előadást tartani, de határozottan állítom, hogy igen gondosan kell készülni ezekre. Nem szabad azt hinni, hogy amit lelkészeink hat éven át tanulnak, azt mi tanulás nélkül is tudjuk, hiszen annyi prédikációt hallottunk már.

Különösen veszélyesnek tartom a Szentírás amatőr magyarázatát. Természetesen mindenkinek joga van a Biblia bármely igéjét magyarázni és elmondani saját gondolatait, az azonban igen veszélyes, ha valaki a Szentírás egészének ismerete nélkül próbál egy-egy ige köré áhítatot fabrikálni. Előfordulhat ugyanis, hogy a mélyebb összefüggések ismerete nélkül éppen ellenkező magyarázatot találunk, mint ami az ige üzenete. Ez gondos felkészüléssel elkerülhető, hiszen ha hosszan törjük a fejünket, hogy Isten valóban azt akarja-e általunk elmondani, amit mi kigondoltunk, akkor előbb-utóbb rádöbbenünk esetleges tévedésünkre.

Fontosnak tartom ezt a területet, különösen szellemi foglalkozású civilek számára, hiszen nyilvánvalóan sokunkban megfogalmazódik az igény, hogy ezen a téren is helytálljunk. Az óvatosság azonban itt különösen is indokolt.

Végül van még egy terület: az istentiszteleti segítők szolgálata. Az ige olvasása és az úrvacsora kiszolgáltatásában való segítség szintén fontos, azt azonban világosan kell látni, hogy erre nem mindenki alkalmas. Igét felolvasni csak annak szabad, aki ezt érthetően és lehetőleg szépen képes megtenni. Az úrvacsorai segítő nyilván a lelkész méltó társa kell hogy legyen, a kiválasztás természetesen lelkészi feladat.

Ha az ember megöregszik, nem lesz ugyan bölcs, egy-két dolgot azonban talán megtanul, így az arany középút fontosságát is. A bevezetőben az önkéntes munkatársak szerepét hangsúlyoztam, most szeretném a szolgálat szerepének korlátaira felhívni a figyelmet. A gyülekezet lelki vezetője mindenképpen a lelkész, az önkéntes munkatársak segíthetik vagy gátolhatják munkáját, de sem helyettesíteni, sem irányítani nem tudják, ezért ezzel próbálkozni sem szabad.

■ Dr. Vidovszky István

Akarsz-e meggyógyulni?

Jézus a fenti kérdést tette fel annak a bénának, aki harmincnyolc éve szenvedett betegsége miatt (Jn 5,5). Fura kérdés. Naná, hogy akar! Ennyi év után!

Hiszen ki ne akarna újra egészséges lenni?

Ki ne vágyna arra, hogy ne szoruljon rá többé mások segítségére?

Ki ne szeretne szabadulni a fájdalomtól, reménytelenségtől?

Ki ne álmodna reményteljes jövőről?

Ki ne örülne annak, ha értékessé válna az élete?

Ki ne…?

A béna a várható heves bólogatás helyett inkább sóhajt egyet: nincs emberem, aki segítene akkor, amikor csoda történhetne velem.

Tipikus. Eldöntendő kérdésre a válasz: mellébeszélés a határozott *igen* vagy *nem* helyett.

Az én bajomra nincsen gyógymód!

Én már túl mélyre kerültem!

Nekem nem akar az Isten segíteni!

Ne a lelkemmel foglalkozzanak, a testem beteg!

Haragszom mindenkire, aki boldog és elégedett!

Ne akarja már nekem senki megmondani, mit kellene gondolnom!

Azért ez…

Akarsz-e meggyógyulni?

Miért kell ezt megkérdezni, amikor nyilvánvaló, hogy a gyógyulásra vágyik a beteg?

Azért, mert nem biztos, hogy tényleg meg akar gyógyulni!

Nem biztos, hogy nem felejtette benne magát túlságosan az önsajnálatban!

Nem biztos, hogy hajlandó változni!

Nem biztos, hogy képes arra, hogy átértékelje az életét!

Nem biztos, hogy ha az adott gondja megoldódna, akkor boldog és hálás lenne!

Nem biztos…

Akinek a teste beteg, sok mindenre képes: szalad egyik orvostól a másikig. És ez így van rendjén. De akinek a lelke szenved, sokszor nehezen mozdul. Talán azért, mert azt várja, hogy mozduljon már végre az Isten az ő érdekében, vagy azért, mert felmérte: ha Isten lép, akkor ott gyökeresen megváltozik minden.

Akarsz-e meggyógyulni? Hajlandó vagy-e Istennek nemcsak a bajodat odaadni, hanem bármit, amit esetleg még kér? Kockáztatod-e, hogy ő olyanná formál, amilyenné magadtól sohase válnál? Engeded-e, hogy mindenbe beleszóljon?

Igen vagy nem?

Kár mellébeszélni, még akkor is, ha történetesen a harmincnyolc éve beteg ember fölött így is elhangzott a gyógyító jézusi szó…

■ Hulej Enikő

HETI ÚTRAVALÓ

Énekeljetek az Úrnak új éneket, mert csodákat tett! (Zsolt 98,1)

Húsvét ünnepe után a 4. héten az *Útmutató* reggeli s heti igéiben Krisztus élő gyülekezetének dicsőítő, hálaadó énekei csendülnek fel „prózában". Isten húsvétkor csodálatosan cselekedett, ezért énekeljetek: „Ujjongjatok az Úr előtt az egész földön! Énekeljetek, vigadjatok, zengjetek zsoltárt!" (GyLK 737,5) Mert: „Jó dolog az Urat dicsérni és éneket zengeni a te nevednek, ó, felséges!" (Zsolt 92,2; LK) Az alaphangot Jézus adja meg, hálaadó énekével: *„Magasztallak, Atyám, menny és föld Ura, mert elrejtetted ezeket a bölcsek és értelmesek elől, és felfedted a gyermekeknek."* A meg nem tért városok csodái alapján sem ismerték fel őt, de egy gyermek is megértheti, hogy nincs üdvösség másban; ezért hangzik ma is hívó szava: *„Jöjjetek énhozzám mindnyájan…"* (Mt 11,25.28) S akik felöltötték az új embert, s felöltötték a mindent összefogó szeretetet, azoknak üzen Pál: *„A Krisztus beszéde lakjék bennetek gazdagon úgy, hogy tanítsátok egymást teljes bölcsességgel, és intsétek egymást zsoltárokkal, dicséretekkel, lelki énekekkel; hálaadással énekeljetek szívetekben az Istennek."* (Kol 3,16) *Luther* hozzáfűzi: „Isten egyik leggyönyörűbb és legdicsőbb ajándéka az ének. Haragszik is rá a sátán, mert sok kísértést és gonosz gondolatot űz el vele az ember. Az ördög egyszerűen nem bírja ki." Jakab a kísértések között Isten igéjének hallgatására és megtartására int: *„…szelíden fogadjátok a belétek oltott igét, amely meg tudja tartani lelketeket."* (Jak 1,21) A tanítványok virágvasárnapi dicsőítő éneke a saját énekrendünkből se hiányozzék! *„Áldott a király, aki az Úr nevében jön! A mennyben békesség, és dicsőség a magasságban!"* (Lk 19,38) Pál missziói küldetését – Ézsaiásnak az Úr félreismert Szolgájáról szóló, utolsó énekéből (lásd Ézs 52,15) vett idézettel – így indokolja: *„Meglátják őt azok, akiknek még nem hirdették, és akik még nem hallották, azok megértik."* (Róm 15,21) Pál éneke lélekkel és értelemmel kimondott imádság. A nyelveken való szólás kapcsán kijelenti, hogy *„a gyülekezetben inkább akarok öt szót kimondani értelemmel, hogy másokat is tanítsak, mintsem tízezer szót nyelveken". „Hogyan is van tehát ez a dolog? (…) dicséretet éneklek lélekkel, de dicséretet éneklek értelemmel is…"* (1Kor 14,19.15) Az utolsó vacsora előtt és után elénekelték a hálaadó zsoltárokat (lásd Zsolt 113–118), majd kimentek az Olajfák hegyére. Itt Jézus egyedül így imádkozott: *„Atyám, ha akarod, vedd el tőlem ezt a poharat, mindazáltal ne az én akaratom legyen meg, hanem a tied."* S mindenkori, visszaalvó tanítványait ezzel ébresztgeti: *„…imádkozzatok, hogy kísértésbe ne essetek!"* (Lk 22,42.46) *„Én vagyok az élet kenyere."* Jézusnak e kemény kijelentése sokakat megbotránkoztatott, és nem jártak többé vele. Ám ő ma is megkérdi követőit: *„Vajon ti is el akartok menni?"* S személyes választ vár mindazoktól, kik már felismerték: *„Örök élet beszéde van nálad."* (Jn 6,48.67.68) Hiszed-e, tudod-e? „Jézus, élő Isten Fia, / Neved örökké áldassék!" (EÉ 183,1)

■ Garai András

„Egyenesedjetek fel…!" (Lk 21,28)

Missziói nap a Déli Egyházkerületben

Kondoros, 2009. május 23., szombat

- 9.00: Térzene az iskola sportcsarnoka mellett levő parkolónál – a mezőberényi (I. kerületi) evangélikus rézfúvós kör
- 9.30: Gyülekezés, énektanulás, köszöntők a templomban – a helyi énekkar, *Tuska Tibor* házigazda lelkész, *Gáncs Péter* püspök
- 10.00: Evangélizáció: *„Egyenesedjetek fel…!"* (Lk 21,28) – *Szeverényi János* országos missziói lelkész
- 10.45: Előadás: *Esélyek a „Magyar lelkiállapot 2008" tükrében – prof. dr. Kopp Mária* orvos, pszichológus, a Semmelweis Egyetem – MTA Mentális Egészségtudományok Társult Kutatócsoport vezetője. Moderátor: *Lengyel Anna*
- 11.45: A kerületi díjak átadása
- 12.30: Ebéd a sportcsarnokban
- 13.45: Alternatív programok az iskolában: beszélgetés Kopp Máriával a délelőtti előadásról; a Luther Kiadó könyvbemutatója; humorsarok: *Kövesdi Miklós Gábor* humorista
  Az iskolai színpadon:
- 14.15: Talentumok: a szarvasi és az orosházi evangélikus iskolák bemutatója
- 14.45: Énekes vallomás: *Tolcsvay László* zeneszerzővel, énekessel *Lengyel Anna* kerületi felügyelő beszélget
- 14.45: Talentumok: a békéscsabai evangélikus középiskolások bemutatója
- 16.00: Úti áldás: *Aradi György* kerületi missziói lelkész
- 16.30: Filmvetítés a tovább maradóknak

Helyszín: Kondoros, evangélikus templom (Hősök útja 24.) és Petőfi István Általános Iskola, Diákotthon és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény (Iskola u. 2/6.)

Gyermekfelügyeletről és -programról egész nap gondoskodunk! A Luther Kiadó egész nap jelen lesz, kedvezményes vásárlási lehetőséget nyújt az érdeklődőknek.

A missziói nap résztvevői az egyházkerület vendégei lesznek ebédre.

A busszal érkező csoportok 50 százalékos támogatást igényelhetnek a kerülettől május 15-ig.

A missziói nap offertóriumát a telekgerendási missziói otthon kapja.

Kérjük, a jelentkezéseket május 15-ig írásban adják le! Cím: Kondorosi Evangélikus Egyházközség, 5553 Kondoros, Hősök u. 24.; tel./fax: 66/388-875 (hétköznap 8.30–16.00), e-mail: kondoros@lutheran.hu.

Missziói nap az Északi Egyházkerületben

Nyíregyháza, 2009. május 23., szombat

- 9.30: Gyülekezés, énektanulás, éneklés
- 10.00: Igei köszöntés, a tudnivalók ismertetése – *Blatniczky János Dániel* kerületi missziói lelkész
  Ének – *Zsarnainé Urbán Nóra, Zsarnai Krisztián*
- 10.20: Igehirdetés: *„Egyenesedjetek fel…!"* (Lk 21,28) – *Keczkó Pál* lelkész
- 10.50: Főelőadás: *Kiút a válságból – dr. Fabiny Tamás* püspök
- 11.10: Fórumbeszélgetés: *„Kiútkeresés"* • *A családban – Süveges Gergő* műsorvezető • *Az egyházban – dr. Kovács László Attila* lelkész • *A társadalomban – Dezanove Bartolomeu,* az Oltalom Szeretetszolgálat intézményvezetője
- 11.30: A fórumbeszélgetés folytatása három helyszínen a három vezetővel
- 13.00: Ebéd
- 14.00: A *Felsővezeték* zenekar koncertje
- 14.30: A vanyarci gyülekezet romamissziójának bemutatkozása
- 15.00: Úti áldás – *Sztankó Gyöngyi* esperes

Helyszín: Nyíregyházi Evangélikus Egyházközség (Luther tér 14.) és Nyíregyházi Evangélikus Általános Iskola (Luther u. 7.)

Külön szeretettel hívjuk az egyházmegyék fiatalságát és a kisgyermekes családokat is! Gyermekmegőrzésről és -programokról az egész nap folyamán gondoskodunk!

A Luther Kiadó egész nap jelen lesz, kedvezményes vásárlási lehetőséget nyújt az érdeklődőknek.

A nap perselypénzét a vanyarci gyülekezet romamissziójának támogatására fordítjuk.

A missziói nap résztvevői az egyházkerület vendégei lesznek ebédre.

Kérjük, a jelentkezéseket május 15-ig adják le! Cím: Szügyi Evangélikus Egyházközség, 2699 Szügy, Rákóczi u. 55.; *Blatniczky János Dániel* kerületi missziós lelkész, mobil: 20/824-2856, e-mail: szugy@lutheran.hu, honlap: *http://szugy.lutheran.hu/misszioinap*

Missziói nap a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerületben

Veszprém, 2009. május 23., szombat

- 9.00: Gyülekezés, énektanulás, köszöntő – *Verasztó János* kerületi missziói lelkész
- 9.30: Evangélizáció: *„Egyenesedjetek fel…!"* (Lk 21,28) – *Isó Dorottya* lelkész
- 10.00: *Válság? Váltság!:* előadás három témában • *Válságban az ember? – dr. Kocziszky Éva* irodalomtudós • *Válságban a társadalom? – Czakó Gábor* író • *Válságban az egyház? – Ittzés János* püspök
- 11.00: Szünet
- 11.30: Kerekasztal-beszélgetés az előadásokról: kérdések és válaszok
- 12.30: Ebéd a Padányi Bíró Márton Római Katolikus Gimnáziumban (Szeglethy u. 6.)
- 14.00: *„Csendes csodák" – Hűvösvölgyi Ildikó* színművész műsora
- 15.00: Az oroszlányi evangélikus énekkar szolgálata
- 15.45: Áhítat: *„Közelebb van hozzánk az üdvösség"* (Róm 13,11–14) – Ittzés János püspök

Helyszín: Veszprém, Városi Művelődési Központ (Dózsa Gy. u. 2.)

Gyermekfelügyeletről egész nap gondoskodunk!
A Luther Kiadó egész nap jelen lesz, kedvezményes vásárlási lehetőséget nyújt az érdeklődőknek.

A missziói nap résztvevői az egyházkerület vendégei lesznek ebédre.

A missziói nap offertóriumát a veszprémi Éltes Mátyás Fogyatékosok Nappali Intézménye és Gondozóháza javára szánjuk.

Kérjük, a jelentkezéseket május 15-ig adják le! Cím: Veszprémi Evangélikus Egyházközség, 8200 Veszprém, Kossuth L. u. 4., tel./fax: 88/421-618; e-mail: veszprem@lutheran.hu; *Isó Zoltán* lelkész: 20/824-5898, *Isó Dorottya* lelkész: 20/824-5896; honlap: *http://veszprem.lutheran.hu*

NAPOS OLDAL

Szerkesztette: Boda Zsuzsa

Kedves Gyerekek!

▶ **Mostani *Napos oldalunkon* a tizennyolcadik országos evangélikus hittanverseny döntőjének a feladatiból oldhattok meg néhányat. Az itt szereplő válogatásban mind a négy korosztály (1–2., 3–4., 5–6. és 7–8. osztályosok) feladataiból találhattok. Néhány esetben a bibliai igehelyet is odaírtuk, hogy könnyebb legyen a megfejtés. Jó munkát!**

I.

Mi mennyi? Írjátok be a hiányzó számokat! (7–8. osztály)

… napig esett az eső Nóé idején. (1Móz 7,1–24)
… prófétatanítvány kísérte Illést. (2Kir 2,1–18)
… talentumot adott Naamán Géhazinak. (2Kir 5,20–27)
… oszlopcsarnoka volt a Betesdának. (Jn 5,1–15)
… halat fogtak a tanítványok a húsvét utáni halászaton. (Jn 21,1–14)
… kőveder volt Kánában. (Jn 2,1–11)
… könyöknyire emelkedett a víz a hegycsúcsok fölé. (1Móz 7,1–24)
…-szer kellett megfürödnie Naámánnak. (2Kir 5,1–14)
… követ vettek ki a Jordánból. (Józs 4,1–9)
… tevével indult útnak Ábrahám szolgája. (1Móz 24,1–15)

Adjátok össze a számokat! Ha jól számoltatok, az eredmény pontosan annyi, mint ahány könyök volt Nóé bárkájának a hossza. ……

II.

Tegyétek időrendbe az eseményeket! A megállapítások betűjeleiből, ha jól dolgoztatok, egy értelmes szót kaptok. (3–4. osztály)

N Mózes a sziklából vizet fakaszt.
J A fáraó parancsot ad, hogy minden újszülött zsidó fiút dobjanak a Nílusba.
O Mózes anyukája gyermekét egy gyékénykosárban a Nílus vizére teszi.
D A nép zúgolódik.
R A fáraó lánya megtalálja Mózest.
Á Átkelés a Vörös-tengeren.

III.

A feladat a tanítványok elhívásához kötődik. A történetet *Lukács evangéliumának* 5. fejezetében, az első tizenegy versben olvashatjátok. (1–2. osztály)

A háló halain található betűkből rakjatok össze egy értelmes szót! ……
Kit nevezett így Jézus? ……
A tóban még sok hal úszkál. Csak azokat kössétek a hálóhoz, amelyeknek a szavai ebben a történetben szerepeltek!

IV.

Fejtsétek meg a keresztrejtvényt! (3–4. osztály)

Vízszintes
1. Ebből fakaszt Mózes vizet.
2. Aki homokra építi a házát, ilyen ember.
3. Illés életben maradásához szükséges hely (…-patak).
4. Izsák leendő felesége.
5. Ábrahám a szolga kezét erre a testrészére helyezteti, hogy így tegyen neki fogadalmat.

Függőleges
1. Ebből a városból való az özvegyasszony és a fia, akiknél Illés megszállt.
2. „Csodaszerszám”, mert a tenger szétválik tőle.
3. Galamb formájában az Isten … szállt Jézusra.
4. Aki kősziklára építi a házát, az ilyen ember.
5. Az egyik raktárváros, amelyet a zsidóknak kellett felépíteniük.

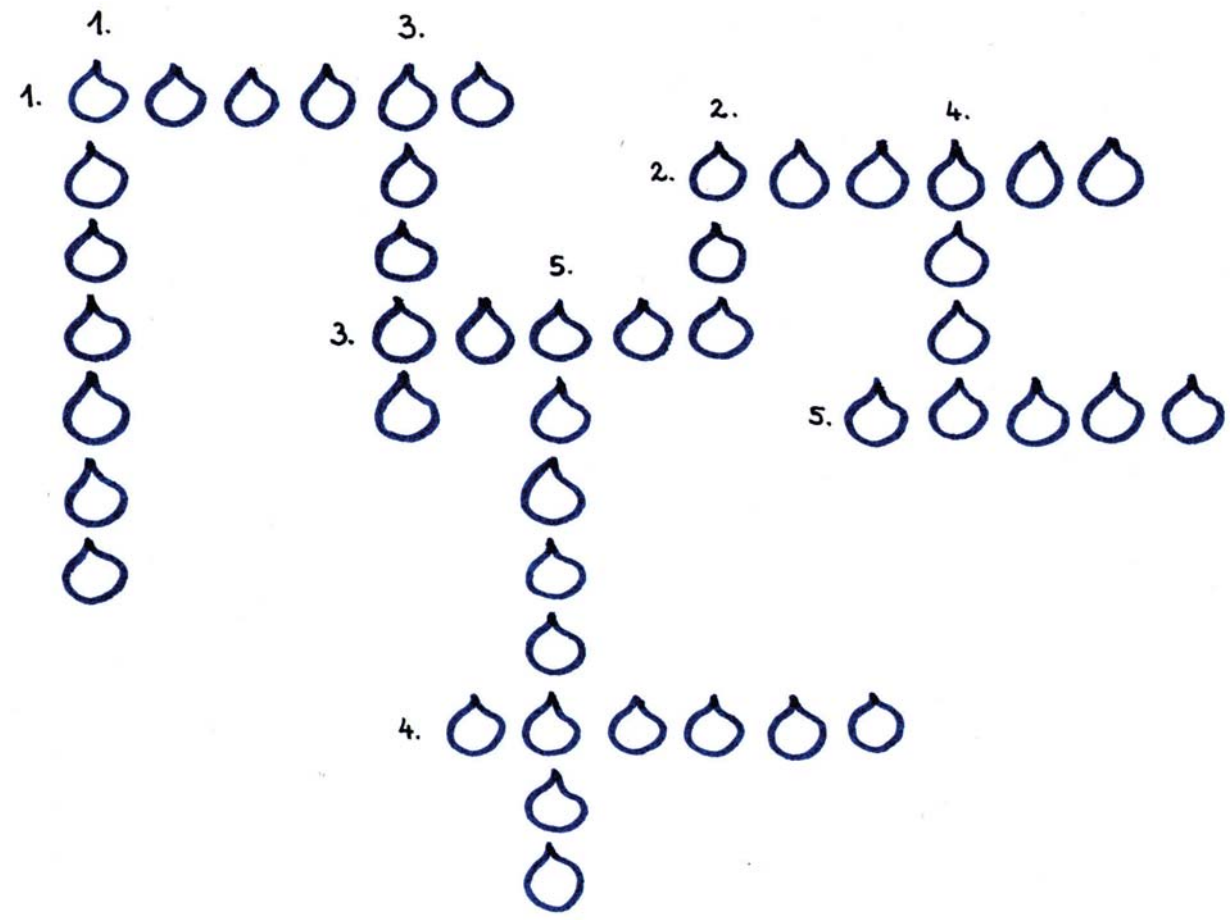

V.

Döntsétek el, hogy az alábbi állítások igazak-e vagy hamisak, és karikázzátok be a megfelelő oszlopban található betűt! Ha helyesen dolgoztatok, a betűket összeolvasva egy bibliai személy nevét kapjátok megfejtésül. (5–6. osztály)

	Igaz	*Hamis*
Keresztelő János bevallotta a zsidó papoknak, hogy nem ő Krisztus.	N	G
Keresztelő János a kiáltó hang a pusztában.	I	A
János tűzzel és Lélekkel keresztelt.	L	K
János Betániában találkozott a farizeusokkal.	O	Ö
Jézus ezt mondta Jánosról: „Íme az Isten Báránya!”	M	D
Jézus megkeresztelésekor a Lélek galamb formájában szállt le.	É	M
János a Holt-tengerben keresztelte meg Jézust.	É	M
Keresztelő János prófétának mondta magát.	I	U
A papok megkérdezték Jánostól: „Illés vagy te?”	S	T

VI.

Ki mondta kinek? Válasszátok ki a helyes megoldást! (5–6. osztály)

„Ha nem moslak meg, semmi közös sincs énhozzám.”
Péter Jézusnak – Jézus Péternek

„Újonnan kell születnetek.”
Jézus Nikodémusnak – Nikodémus Jézusnak

„Hát akkor? Illés vagy te?”
Léviták Keresztelő Jánosnak – Léviták Jézusnak

„Szombat van, nem szabad felvenned az ágyadat.”
Zsidók a 38 éve beteg embernek – Jézus a 38 éve beteg embernek

„Nincs boruk.”
Szolgák Jézusnak – Mária Jézusnak

Megfejtések

I. 40, 50, 2, 5, 153, 6, 15, 7, 12, 10, 300
II. Jordán
III. emberhalász, Péter, „Evezz!”, hálómosás, Zebedeus fiai, Mester, tömeg hal, Isten igéje, bűnös ember, halászok
IV. *Vízszintes* 1. szikla, 2. bolond, 3. Kerít, 4. Rebeka, 5. csípő; *függőleges* 1. Sarepta, 2. bot, 3. Lelke, 4. okos, 5. Ramszesz
V. Nikodémus
VI. Jézus Péternek, Jézus Nikodémusnak, Léviták Keresztelő Jánosnak, zsidók a 38 éve beteg embernek, Mária Jézusnak

Munkálkodó szeretet Kertvárosban

Civilizációnk vívmánya, hogy amivel egyénenként nem bírunk, arra társadalmi intézményeket hozunk létre. Bölcsődét, óvodát, iskolát, különböző otthonokat a szellemi fogyatékosoknak, a kitaszítottaknak, az elesetteknek, az öregeknek… Megannyi lehetőség az adott területen felhalmozott tapasztalatok szervezett átörökítésére! S mert emberek szükségleteinek kielégítéséről van szó, nem idegen ezektől a szakterületektől, hogy érzelmekre, mentális igényekre is figyelnek, teret engednek a mosolynak, az érintésnek, az őszinte odafordulásnak: „Mondd, mi a baj, miben segíthetek?”

Még fazekat, disznóölésre félretett nagy lábast is hoztak otthonról a nyíregyháza-kertvárosiak, amikor *Magyar László* evangélikus lelkész szorgalmas kijárása nyomán lett működési engedély arra a konyhára, amely a városrész és a környező bokortanyák idős, magányos emberei számára a napi meleg étel előállítására volt hivatott. A szociális étkeztetés biztosítását közadakozás tette lehetővé, s mert még csak a kilencvenes években járunk, nincs HACCP, hogy a minőségbiztosítás gáncsot vessen a jó szándéknak. A századagos konyhából nőtt ki 1996-ban a *Joób Olivér Gondozó és Rehabilitációs Szeretetintézmény* a Nyíregyháza-Kertvárosi Evangélikus Egyházközség felelősségvállalásának tanúságaként.

– Azért javasoltam *Joób Olivér* nevét – emlékszik vissza a gyülekezet gondnoka, *Varga András* –, mert a harmincas évektől 1969-ig itt szolgálatot ellátó lelkész maga egyszemélyes jószolgálati intézmény volt, aki mindenkire figyelt, és mindenkinek segített. Félig illegálisan gyógyszert szerzett Nyugatról, vagy bármit, amiből ínség mutatkozott.

Mivel ezt tanulták a papjuktól, a gyülekezetben spontán működik a jelzőrendszer, mely megsokszorozza a tanyagondnokok, a házi gondozásban, családsegítésben, nappali ellátásban dolgozók hatékonyságát – ma ugyanis már mindez működik a diakóniában. A szervezet az önkormányzattal kötött feladatátvállalási szerződés értelmében tízezer ember szociális alapellátásáért felel a Kertvárosban és huszonhét bokortanyán. Mögötte azonban most is ott hat az a gyülekezet, amely eleinte csak egy tányér meleg ételért mert felelősséget vállalni.

– 1998-ban készültünk el a salamonbokori egykori iskola külsőbelső felújításával, a gyülekezeti házban a valamikori iskolások találkozója volt az első fontos rendezvényünk. Majd megünnepeltük *Soltész István* néhai evangélikus tanítónk születésének századik évfordulóját, és megemlékeztünk magának a bokortanyai iskolának a jubileumáról is. A nagy események élményeinek hatására szerveztük meg a *Salamonbokori délutánok* című sorozatot, ahová először orvosokat hívtunk előadásra és kötetlen beszélgetésre. Minden hónap negyedik vasárnapján a mai napig történik valami, amire nemcsak a templomjárók jönnek el, hanem a gyülekezet magához vonzza azokat is, akik mondjuk a családok átmeneti otthonának lakói, hajléktalanok. Erre különösen a családi napok adnak jó lehetőséget, amikor minden korosztálynak szervezünk programot.

Csengeri Tamás gyülekezeti felügyelő további gyülekezeti alkalmakat említ, például az evangélikusoknál egyébként nem jellemző éjféli istentiszteleteket. Ez különösen vonzza azokat a hajléktalanokat, akiknek a társadalmi integrációja nem megy egyik napról a másikra, s akikről a gyülekezet által működtetett másik intézmény, az *Oltalom Szeretetszolgálat* gondoskodik.

– Húsvétra, karácsonyra a gyülekezethez tartozó családok meghívják ünnepi asztalukhoz az Oltalom Szeretetszolgálat gondozásában lévő klienseket – volt már rá példa, és lesz

FOTÓ: SISKA ILDIKÓ

is, noha tény, hogy sok tapasztalatot e téren még nem halmoztunk fel, de reménységünk van, hogy ez fog működni.

– Ha azt gondoljuk, hogy az intézmény a felelősség lerázására való, akkor tényleg elembertelenedik az életünk – ezt már *Laborczi Géza,* a gyülekezet lelkésze mondja, aki egyúttal igazgatója is az intézményeknek. – Én úgy hiszem, hogy egyházunkban a diakóniai szolgálat a jézusi szeretet eszköze. Ha az a kérdés, hogy mi az a többlet, amit egyházunk adni tud az intézményi ellátáshoz, akkor először a szertartásokat, a liturgikus szolgálatot említem. Erre persze más fenntartók intézményeiben is gondot fordíthatnak, magam is megfordulok önkormányzati idősotthonokban. De kellő iróniával mondhatom azt is, hogy ez lehet csupán csak kipipálandó feladat egy hosszú listán, mit is nyújt lakóinak az adott intézmény.

Ennél sokkal fontosabb lehet a közösségnek a befogadó, gyógyító ereje, a megtartó kapcsolati háló, amelyet az intézmény mögött álló gyülekezet képes nyújtani. A karrierépítéssel kapcsolatban ma sokat hallunk a kapcsolati tőke jelentőségéről – biztos az is nagyon fontos, de én ennek azt az oldalát látom, hogy mennyire fontos tartozni valahová! Azok, akik az intézményrendszerre szorulnak, épp kapcsolatrendszerükben sérültek – hogy vétkesen vagy önhibájukon kívül, azt most ne firtassuk. Az egyházi jelenlét az intézményekben épp ennek a kapcsolati védőhálónak a kiépítésére ad módot. Ha egy közösség jól méri föl, hogy saját jézusi értékrendje és környezetének a szükségletei hogyan hozhatók össze, akkor az a gyülekezet nagyon komoly szolgálatot végezhet a rászorulók között.

– A gyülekezet tagjai mindig tudják, hogy kihez forduljanak, kihez kell egy jó szót szólniuk? Ki mozgatja a szálakat, hogy a szükségletekre válasz érkezzen?

– Ez nagyon hosszú folyamat. Amikor Magyar Laci bácsi és a gyülekezet akkori civil vezetői megalakították a Joób Olivér Gondozó és Rehabilitációs Szeretetintézményt, érezték, hogy választ kell adni a tanyán élők elmagányosodására – például. És az se véletlen, hogy Joób Olivérről nevezték el, ő is a szükségletekből kiindulva igyekezett segíteni. Vagy itt van a Kertvárosban 1920 óta az Élim, az értelmi fogyatékos gyerekek otthona. Régi-régi hagyomány, hogy a gyülekezet tagjai magukénak, gyermeküknek tekintenek egy-egy ott élőt, nekem is van ott egy „lányom”. Vagy az előbb járt nálam a gyülekezet egyik tagja, akinek meghalt a férje. Arról számolt be, hogy a hír hallatán máris ott voltak mellette a gyülekezet meghatározói tagjai. Szóval ezt nem én működtetem, ez működik! Itt legfeljebb már csak utakat kell nyitni, picit megemelni a horizontot, hogy ne csak közvetlen közelünkben vegyük észre, kihez kell odahajolni.

– Egy gyászoló özvegyet nem nehéz szeretni. Egy hajléktalant annál inkább.

– Így van. De a hajléktalanság is összetett jelenség. Nem a belvárosban koldulókról van csupán szó – őket sem leírni kell, hanem másféle segítséggel felemelni. De olyan édesanyák is hajléktalanok, akik mindent-mindent megtesznek a gyermekükért az anyaóvóban. Például kiváltja az útlevelet a lányának, mert fontosnak érzi, hogy ott lehessen a székelyhídi táborban együtt azokkal az ép családban élő fiatalokkal, akikkel az ifjúsági bibliaórára jár.

Siska Ildikó, az Oltalom munkatársa és hitoktató arról mesél, hogy mindegy, lakhatási nehézségek vagy bántalmazás miatt kerül-e egy anya a gyerekeivel a városközponti anyaóvóba, amint megnyugszanak új helyzetükben, emelkedni kezd a társaság iránti igényük, vágynak a kapcsolatokra, a normális életre.

– Az én munkám nyilvánvaló célja befogadó közeget találni ezeknek a családoknak. Egyszer vége a lakhatásnak ott az intézményben, addig ki kell építeni a hátteret. Fontos, hogy legyen hova járni, elmesélni a dolgokat. Így alakult ki, hogy az anyaóvóban lakó fiatalok minden szombaton eljárnak a gyülekezet ifjúsági alkalmaira. Hihetetlenül élvezik: Géza bácsi jön kocsival, ha kell, kétszer fordul a Csillag utca és a Kassa köz között, és ők normális gyereknek érezhetik magukat, olyannak, mint a többiek.

Nem szabad, hogy a hátrányos helyzet bélyegét viseljék a homlokukon. Rájuk kell bízni, kivel osztják meg az életük titkait, egy új hátizsákkal segíteni is csak diszkréten szabad, hogy ne legyen „ciki”. Most tíz gyerek vár keresztelésre, majd még kitaláljuk, hogy „családi körben”, az anyaóvóban szervezzük-e ezt meg, vagy az egész gyülekezet előtt kerüljön rá sor.

– A közösségépítésbe azokat vonjuk be, akik olyan szinten állnak, hogy készek felvenni a kapcsolatot a gyülekezet családjaival. Van, akinél ezt több, másnál kevesebb munkálkodással érjük el – mondja Laborczi Géza. – Mi hitet adni nem tudunk, nem áll hatalmunkban, ez a Jóisten adománya, és legfeljebb imádságban kérhetjük, hogy adjon azoknak is, akikkel mi összeakadunk. Mi segítő kezeket tudunk nyújtani, azt viszont kötelességünk.

■ Veszprémi Erzsébet

KIRÁNDULÓ GYÜLEKEZETEK FIGYELMÉBE

A szelestei arborétum

Magyarország a termálvizek országa – halljuk gyakran. Ám egy kis túlzással hozzátehetnénk: meg az arborétumoké. Hiszen hazánk nem egészen százezer négyzetkilométerén számtalan arborétumot, botanikus kertet, díszparkot találhatunk. Mint például a dunántúli gyöngyszem, a Sárvártól és Szombathelytől egyaránt kőhajításnyira lévő szelestei arborétum.

A Szeleste falu közepén elterülő, *Festetics Andor* által 1873-ban alapított, gyermekkorunk mesebeli erdejét idéző kert az angol kertépítési hagyományokat követi. Vadregényes bozótos, szelíd ligetes erdő és pázsitos rét váltják egymást utunk során.

Az alkotók hozzáértését és a növények iránti szeretetét tükrözi a kialakítás. Girbegurba utakon, különleges fenyvescsoportok és tiszafák közé

A SZERZŐ FELVÉTELE

zött sétálhatunk a csendben, amelyet csak a madarak élénk csiripelése tör meg időnként. A nyíló virágok különös színekben tarkállanak, illatuk betölti a levegőt. A zöld színnek pedig talán az összes létező árnyalata megtalálható. Az árnyas fák alatt járva-kelve megpihen a test, megnyugszik a lélek.

Az egyébként nem nagy park közepén álló egykori Festetics-kastély ma szálloda. Főúri pompája lenyűgöző. Tornyába felkapaszkodva messzire kalandozhat tekintetünk a vasi dombokon, Kemenesalja szelíd lankáin.

A szálló mellett ottjártunkkor élénk munka folyt. A tulajdonos nővérének kezdeményezésére – és sok jó szándékú ember együttműködésének köszönhetően – egy kicsiny kápolna kialakításán fáradoztak. Az egykori kútházat alakították át – különös leleménnyel – vörösréz kereszttel díszített, égbe törő tornyú kápolnává. Jó szándékukat mi sem jellemzi jobban, mint hogy a kis szakrális épületet a hálaadás, az elmélyülés, az Úrhoz fordulás helyének szánják mindenki számára. „Mindig nyitva lesz” – ígérték. S aligha kell kételkednünk a lelkes építők szavában.

A Dunántúlon járva, a nyugati országrész felkeresésekor érdemes úgy tervezni programunkat, hogy útba ejthessük ezt a csöppnyi csodát, amely jelenleg az önkormányzat kezelésében és gondozásában van, és szabadon, korlátozás nélkül látogatható.

S ha már szót ejtettünk a termálvizekről, érdemes megjegyezni, hogy a szomszédságában levő – májustól üzemelő – fürdőt a helyszínen fúrt kútból látják el az igen magas ásványianyag-tartalma miatt a gazdag hazai „vízkínálatban” is előkelő helyen jegyzett vízzel.

■ Gyarmati Gábor

HIRDETÉS

KÖNYV/MISSZIÓ

„Menjetek a keresztutakra!” (Mt 22,9) – Könyvterjesztés a templom falain kívül címmel könyvszakmai műhelybeszélgetés lesz a Szent István könyvhét keretében május 14-én, csütörtökön 14-től 16 óráig a Pilinszky János irodalmi kávéházban (1052 Budapest, Váci u. 33.). A pódiumbeszélgetést vezeti: *dr. Herjeczki Kornél,* a Harmat Kiadó igazgatója. Beszélgetőtársai: *Monty Taylor* (Keresztyén Ismeretterjesztő Alapítvány, a keresztyén könyvvásár szervezője), *Kenéz Tünde* (Good News keresztény könyvesbolt, Budapest) és *Bakkai Éva* (gyülekezeti munkatárs, Dabas).

HIRDETÉS

Kántorképzés

A fóti Evangélikus Kántorképző Intézet szeretettel várja a jelentkezéseket az idei nyári tanfolyamokra, melyek időpontjai (és vezetői) a következők:

I. június 25. – július 11. (Bence Gábor)
II. július 16. – augusztus 1. (Abaffy Nóra)
III. augusztus 4–20. (Kertész Botond)

Jelentkezési határidő: május 25.
Jelentkezni a feltüntetett határidőig lehet levélben (2151 Fót, Berda J. u. 3.) vagy e-mailben (kantorkepzo@citromail.hu). A jelentkezéshez, kérjük, mellékeljenek lelkészi ajánlást és rövid zenei életrajzot. Ez utóbbit pótolhatja és a jelentkezés adminisztrációját megkönnyíti a címünkről kérhető, illetve honlapunkról *(http://kantorkepzo.lutheran.hu)* letölthető jelentkezési lap használata, de ebben az esetben is küldjenek lelkészi ajánlást. A tanfolyamokkal kapcsolatos tudnivalókról a résztvevőket levélben értesítjük. Minden érdeklődőt szeretettel várunk.

Múló virág helyett

Emléksorok Kapi Béla püspökről

Stílszerű a könyv címe – *Múló virág helyett Isten hajléka* címmel jelent meg megemlékezés – szerző nélkül – a *Lelkipásztor* című folyóirat 1957. májusi számában.

A 231 oldal terjedelmű gyűjtemény darabjai a megírásukkor még élő egyházi személyek, családtagok, barátok, ismerősök, püspökök, lelkészek és munkatársak emlékezései a püspöki tisztet harminckét évig betöltő *Kapi Bélára.* A visszatekintés gyöngykoszorúit fia, a ma is élő *vitéz Kapi Béla* és már előrement hitvese fonta egységbe, hogy aztán *Mirák Katalin* szerkesztésében a püspök egykori iskolája, az ősi alma mater, a soproni líceum kiadja.

Ha valaki csupán ezt a könyvet veszi kezébe s olvassa végig, de a hetvenkilenc évesen elhunyt püspök gazdag írói tevékenységéből mást nem ismer, akkor is kitárul előtte a soktalentumos szolga széles ölelésű munkássága. Elég, ha *D. Szabó József* püspök és *Veöreös Imre* lelkész visszaemlékezésére és *id. dr. Fabiny Tibor,* valamint *dr. Sólyom Jenő* professzorok írásaira hivatkozom. Mindegyikből kitetszik Kapi püspök szálfa alakja, lelki-szellemi nagysága, saját korát jól értő és kiválóan prédikáló személyisége, akinek van féltőn szerető szíve a háború vérzivataros éveiben, van felelősségérzete egyháza és nemzete iránt.

A visszatekintő és az emlékek gazdag tárházát összegyűjtő könyvnek négy jellegzetességét említem. Az első Kapi Béla életművének bemutatása. Négy szeretett közössége a családja, a győri gyülekezet, a dunántúli egyházkerület és az egyetemes evangélikus egyház. Minden fáradozása hozzájuk fűzi. Nagy ívű pályát futott be, méltósággal és odaadóan Urának.

A kötet másik jellegzetessége, hogy a püspökkel szembeni vádakat – nem szólt időben az üldözött zsidókért, nem emelte fel szavát a Tanácsköztársaság bukása után, nem tiltakozott a II. világháború poko szörnyűségei ellen – cáfolja, és történelmi összefüggésükben láttatja. Ezzel indirekt módon szól az egyház kollektív bűnössége ellen is, jóllehet nem vonja kétségbe felelősségünket az üldözöttekért és áldozatokért.

A könyv harmadik jellegzetessége: korábban nem engedélyezett vagy nyilvánosságra nem hozott írások és levelek közzétételével még jobban megismerhetjük azt a kort, amelyben Kapi püspök élt és szolgált. Fájdalmas, hogy a személyére vonatkozó történelemtorzító szándékok is nyomon követhetőek az írásokban.

S végül megható a családtagok és közeli munkatársai gondolatsora. Belőlük sugárzik a nagy tekintélyű szellemóriás iránti tisztelet és a pásztori szívű püspök felé a szeretet. Lehet-e ennél többet örökségül hagyni az utánunk jövő nemzedéknek?

■ D. Szebik Imre

„Múló virág helyett…" – Emlékek Kapi Béla evangélikus püspökről. Szerkesztette Mirák Katalin. Közreadta a Berzsenyi Dániel Evangélikus Gimnázium (Líceum) és Kollégium, Sopron, 2007.

Istentiszteleti rend ♦ 2009. május 10.

Húsvét ünnepe után 4. vasárnap (Cantate). Liturgikus szín: fehér. Lekció: Jn 16,5–15; Ézs 12,1–6. Alapige: Jel 15,3–4. Énekek: 233., 318.

I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Bence Imre; de. 10. (német, úrv.) Andreas Wellmer; de. 11. (úrv.) Bence Imre; du. 6. Bence Imre; **II., Hűvösvölgyi út 193., Fébé** de. 10. Veperdi Zoltán; **II., Modori u. 6.** de. 3/4 11. Sztojanovics András; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv.) Sztojanovics András; **Csillaghegy–Békásmegyer, III., Mező u. 12.** de. 10. Donáth László; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. Bálintné Varsányi Vilma; **Újpest, IV., Lebstück M. u. 36–38.** de. 10. Solymár Péter Tamás; **Káposztásmegyer, IV. Tóth Aladár út 2–4.** de. 9. Solymár Péter Tamás; **V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv.) Grendorf Balogh Melinda; de. 11. (úrv., kantátás) Gáncs Péter; du. 6. (asztali beszélgetések) Páll László; **VII., Városligeti fasor 17.** de. fél 10. (angol nyelvű) Mesterházy Balázs; de. 11. (úrv.) Aradi György; **VIII., Üllői út 24.** de. fél 11. Szabó Bertalan; **VIII., Rákóczi út 57/a** de. 10. (szlovák, kétnyelvű családi) Gulácsiné Fabulya Hilda; **VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 9. (úrv.) Szabó Bertalan; **VIII., Bláthy Ottó u. 10. (Betánia Szeretetszolgálat)** de. 9. Benkóczy Péter; **IX., Gát utcai katolikus templom** de. 11. (úrv.) Koczor Tamás; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. fél 11. Benkóczy Péter; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) dr. Blázy Árpád; de. 11. (úrv.) dr. Blázy Árpád; du. 6. (vespera) dr. Blázy Árpádné; **XI., Németvölgyi út 138.** de. 9. dr. Blázy Árpádné; **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) Balicza Iván; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv., konfirmáció) Keczkó Pál; **XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. Kertész Géza; **Zugló, XIV., Lőcsei út 32.** de. 11. (úrv.) Tamásy Tamásné; **XIV. Gyarmat u. 14.** de. fél 10. (úrv.) Tamásy Tamásné; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv.) Szabó B. András; **Rákospalota, XV., Juhos u. 28. (kistemplom)** de. 10. Bátovszky Gábor; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. Fekete Gy. Viktor; **Cinkota, XVI., Batthyány I. u.** de. fél 11. Blatniczky János; **Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24.** de. 9. Blatniczky János; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** de. 9. Eszlényi Ákos; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. 10. Eszlényi Ákos; **Rákoscsaba, XVII., Péceli út 146.** de. 9. Nagyné Szeker Éva; **Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u.** de. 11. Nagyné Szeker Éva; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. Hulej Enikő; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. Hulej Enikő; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. Széll Bulcsú; **XIX., Hungária út 37.** de. 8. Széll Bulcsú; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. (családi) Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. Zólyomi Mátyás; **Budafok, XXII., Játék u. 16.** de. 10. Solymár Gábor; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. Endreffy Géza; **Pilisvörösvár (református templom)** du. 2.; **Názáret-templom, Mátraszentimre-Bagolyirtás** de. 11. dr. Zsigmondy Árpád.

Összeállította: Boda Zsuzsa

ERŐS VÁRAK

Az erdélyi Medgyes városerődítése és erődtemploma

Dél-Erdély három nagy lélekszámú, történelmi hagyományokban igen gazdag, szászok által felvirágoztatott nagyvárosa, Brassó, Nagyszeben és Segesvár mellett érezhetően háttérbe szorul Medgyes városa, mind a Magyarországról oda irányuló utazásokat, mind a határon túli témákkal foglalkozó sajtót tekintve. Pedig történelmi vonatkozásai okán érdekes, műemlékekben igen gazdag, egykoron evangélikus németek által felvirágoztatott településre érkezhet a történelmi Szászföld utazója.

A honfoglalást követően székelyek, majd Rajna- és Mosel-vidéki németek és vallonok lakták (az utóbbiakat 1146-ban *II. Géza* királyunk telepítette le a később Királyföldnek nevezett területre).

A város első hivatalos említése 1267-ből származik, 1318-tól a szász univerzitás Medgyes székének központja, 1359-től szabad királyi város. Több országgyűlés színhelye, az önálló Erdély politikai életének fontos színtere, fejedelmek eskütételének és trónfosztásának szemtanúja. A trianoni tragédiáig a segesvári székhelyű Nagy-Küküllő vármegye része. 1919. január 8-án a szász nemzetgyűlés itt mondta ki a Romániához való csatlakozást.

Legfőbb nevezetességei a város erődítményrendszeréhez kapcsolódó belső, valamint külső, egykoron vizesárok övezte bástya- és kaputornyai. Többségüket a helyi mesteremberek céhei építették, így többek között Aranyművesek, Kerékgyártók, Kötélsodrók, Szabók tornyának nevezik őket. A belső védőfal öleli körül a régi városházát, a harangtornyot, az egykori evangélikus iskolát és lelkészlakot és azt, ami minden erdélyi szász nagyvárosban és faluban rabul ejti a látogatót: az ódon, robusztus falakkal övezett, ugyanakkor a legkifinomultabb ízlésről tanúskodó evangélikus erődtemplomot.

A 15. századi, négy korábbi egyház, utóbb egy bencés templom alapjain emelt késő gótikus istenházát Szent Margitnak szentelték, és a gyülekezetnek, illetve a városnak a lutheri tanokra történt áttérése óta szolgál az evangélikusoknak. Megközelítőleg hetvenméteres tornyába záratta *Mátyás* király a később *Drakulaként* elhíresült havasalföldi *Vlad Tepest;* négy fiatornyos toronysisakja 1551-re készült el.

A híres berethalmi templomhoz hasonlatos, gótikus szárnyas oltárja kiemelkedő művészeti alkotás, akárcsak kőfaragványai, de értékesek az elhagyott szász templomokból idekerült oltárok és kegytárgyak is. Orgonája 1732-ből származik; páratlan hangzását a helyben megvásárolható CD-k jóvoltából akár egy kényelmes karosszékben ülve is élvezhetjük.

■ R. N.

A SZERZŐ FELVÉTELE

Egy medgyesi diák nyomában Wittenbergben

Zakariás György emlékezete

Külföldi munkavállalás, kutatói mobilitás, más országok egyetemein való továbbtanulás – a jelen századforduló hívószavai. Sokaknak szerte az országban kizárólag napjaink vívmányait, a közös európai álom mindenhatóságát jelentik. A magyar történelem ismerete azonban ebben az esetben is segíthet a sztereotípiákkal való leszámolásban.

Példaként említhetjük, hogy a 16–17. században, a török megszállás súlyos évtizedei alatt a Habsburg uralta Magyar Királyság és az oszmán hűbéres Erdélyi Fejedelemség ifjúsága számára egyaránt elérhető és bevett gyakorlat volt a külföldi továbbtanulás.

A felvidéki és erdélyi lutheránus értelmiség tehetséges és többnyire az adott város vagy gyülekezet által ebben támogatott tagjai különösen nagy arányban képezték magukat külhoni egyetemeken. Így igen sok magyar tanult az evangélikusok fellegvárában, Wittenbergben.

Számtalan itteni diák életéről, ezt megelőző, illetve ezt követően kiteljesedő sorsáról állnak rendelkezésre adatok. Vannak azonban olyan wittenbergi tanulók is, akik életpályájának egyedül ez a szakasza ismert.

Ilyen diák volt háromszázötven esztendeje, 1659-ben *Zakariás György.* Az erdélyi evangélikus szászok egyik jelentős politikai, gazdasági és kulturális központjából, Medgyesről származott. (A *Zakariás* mellett nevét *Zachariás* és *Zachariae* formában is megőrizték a különböző források.)

A wittenbergi egyetemi vitáknak, illetve ezek írásos formájú disszertációinak a sorában találkozhatunk Zakariás György nevével. Respondensként szerepel az 1659. június 25-i, *Disputatio Astronomica De Stellis Fixis Novis* című disputációban. Az akkoriban „új csillagoknak" nevezett képződményekkel, valójában termonukleáris robbanások következtében jelentős fényességnövekedést produkáló úgynevezett nóvacsillagokkal foglalkozó téma bemutatása *Schnitzler Jakab (róla l. az Evangélikus Élet 2006/1–2. számában a Zsoldos Endre csillagászattörténésszel készült interjút)* elnöklete alatt zajlott, illetve a nyomtatott változatainak szerzője maga a nagyszebeni származású szász evangélikus teológus, wittenbergi professzor, utóbb szebeni lelkész és iskolaigazgató, matematikus és csillagász volt.

A dolgozat egyrészt a kételyt filozófiai módszerének középpontjába állító *René Descartes* francia filozófusra és kiváló matematikusra hivatkozik. Másrészt a szerző *Tycho Brahe* dán evangélikus csillagász, kanonok hívének vallja magát, elfogadva és támogatva Brahénak az egymással csatázó föld- és a napközéppontú kozmológiai rendszerek szintéziséből kialakított egyedi, de azóta már túlhaladott világképét. (Tycho Brahe a dán király jóvoltából kiválóan felszerelt obszervatóriumot hozott létre, egyedülálló észlelési anyagot gyűjtött össze, szupernóvát figyelt meg; utóbb *II. Rudolf* császár – és Habsburg-házi magyar király – udvari csillagászaként Prágában működött.)

A disputáció nyomtatott változatai a magyarországi példányok mellett – Zsoldos Endre kutatási eredményei alapján (amint a *Magyar Könyvszemle* 2006/1. számában olvasható) – az erdélyi Nagyszebenben, illetve Németországban Drezdában, Göttingenben és Münchenben lelhetők fel.

Zakariás György – diáktársával együtt – az egyetemen szokásos üdvözlő verssel a nagyszebeni származású később szászvárosi lelkészt, *Basch Simont (róla l. az Evangélikus Élet 2007/2. számában)* köszöntötte *Disputatio Astronomica De Stellis Erraticis Extraordinariis seu Cometis* című, 1659. június 15-i, üstökösökkel foglalkozó felelete és dolgozata kapcsán.

Egy másik wittenbergi tanuló, az évszázadok során idegen hatalmak által megszállt lettországi Kurföldről származó *Julius Hartmann* 1659. március 30-án *Disputatio Astronomica De Stellis Erraticis seu Planetis* című, a bolygók mibenlétét feszegető disputációját – többek között – Zakariásnak ajánlotta. A nagyszebeni, orvosdoktori végzettséget szerző *Gunesch János* utrechti tanulmányai során írt Zakariás – és egy másik wittenbergi diáktársa – tiszteletére latin nyelvű elégiákat az 1659. esztendőben.

A medgyesi evangélikus diák, Zakariás György életének korábbi, illetve ezt követő szakasza egyaránt a múlt ködébe vész – írásunk azonban talán hozzájárul ahhoz, hogy személyét ne borítsa a teljes feledés homálya, hogy emlékét, ha töredékes formában is, de megőrizzük az utókor számára.

■ Rezsabek Nándor

Újdonságok és kiegészítők a Firefox háza tájáról

EGYHÁZ ÉS VILÁGHÁLÓ

Rovatgazda: Nagy Bence

A Firefox szinte korlátlan bővíthetőségének is köszönheti sikerét, amelyből bőven kijár neki itthon is: a webböngészőt az áprilisi kutatások szerint már a magyar internetezők fele használja. Ráadásul hamarosan érkezik belőle a legfrissebb, 3.5-ös verzió.

Nagy ugrás: 3.0 után 3.5

A Firefox következő kiadását sokáig 3.1-ként emlegették, de a változások jelentőségére hivatkozva a böngészőt kiadó Mozilla az idén április 27-én megjelent Beta 4-es tesztverziót már hivatalosan is 3.5-re keresztelte át. A tesztidőszak és a hibajavítás lezárulta után tehát a Firefox 3.5 fog érkezni, mégpedig a legfrissebb értesülések szerint valamikor júniusban vagy júliusban.

Az egyik nagy újdonság a *Tracemonkey* nevű Javascript-motor lesz, amely (emberibb nyelvre lefordítva) gyorsabb böngészést tesz lehetővé. Szintén fontos új funkció lesz a privát böngészési mód: úgy használhatjuk majd a Firefoxot, hogy ezzel semmilyen nyomot nem hagyunk a gépen. Ez nemcsak munkahelyi vagy nyilvános helyen történő internetezés közben lehet hasznos, de a piaci versenyhelyzet miatt is: a Microsoft legfrissebb, 8-as *Internet Explorere,* illetve a Google tavaly ősszel kiadott, de a legtöbb embernek még mindig ismeretlennek számító *Chrome*-ja is rendelkezik az Apple *Safarijában* debütált funkcióval. Ezekhez a változtatásokhoz képest már-már lényegtelen lesz például az új fülkezelés, mellyel a böngésző főablakából lehet majd ki-be dobálni a megnyitott lapjainkat.

Azonban a böngészőt jegyző Mozilla bármelyik újítása eltörpülhet a több ezer kiegészítő mellett, melyet „külsős fejlesztők" (azaz bárki, aki ért hozzá) készítenek el, már-már határtalanná tágítva a böngészőben rejlő lehetőségeket. Ezekből válogattunk most össze három hasznosat, melyeket telepítés után az *Eszközök* menü *Kiegészítők* menüpontjában hangolhatunk be. (A Firefox mindenkori aktuális magyar nyelvű változata a *http://firefox.hu/* címről tölthető le, a kiegészítők pedig az angol nyelvű *https://addons.mozilla.org/hu/firefox/* honlapon érhetők el.)

Internet reklámok nélkül

A honlapokon feltűnő hirdetéseket kiszűrő *AdBlock Plus* (ABP) sokaknak az első, néhányaknak pedig az egyetlen olyan bővítmény, amelyet feltelepítenek. A kiegészítő telepítése után nemcsak eltűnik a sok ugráló, villogó reklámcsík, hanem gyorsabbá is válhat az internetezés. Érdemes például kipróbálni, hogy mennyivel gyorsabban tölti be az iWiW közösségépítő oldalt böngészőnk bekapcsolt *AdBlock Plusszal.*

A magyarul is tudó bővítmény telepítése – illetve az ez után kötelező böngésző-újraindítás – után a szűrés adatbázisát kell kiválasztanunk, azaz azt a forrást, amely alapján az ABP majd eldönti, hogy mi számít reklámnak, és mi nem. Ha jobb (és megalapozott) ötletünk nincsen, akkor válasszuk valamelyiket az első két felajánlott lehetőség közül. (Később, ha a szűrés ellenére túl sok reklámba ütköznénk, akkor a kiegészítő beállításai közt lévő *Szűrők/Szűrő hozzáadása* menüpontban próbálkozzunk más források kiválasztásával.)

Ezzel már aktiváltuk is a reklámszűrést, melyről egy ABP feliratú stoptábla tájékoztat. A *Stop* ikonra jobb gombbal kattintva egy-egy honlapon ki is kapcsolhatjuk a szűrést a *Szűrés tiltása itt: oldalneve.hu* menüponttal.

YouTube-os videókból zeneszám

A *Media Converter* nevű Firefox-kiterjesztésre nyugodtan használhatjuk a „zseniális" jelzőt. Azokon az oldalakon, ahol a címsáv mellett elhelyezkedő, origami benyomását keltő ikon bekékül, máris nyert ügyünk van. Az adott honlapon lévő videót ugyanis tizenegy videoformátum (köztük a népszerű *avi* és *wmv,* illetve a mobiltelefonokra kitűnő *3gp*) vagy három hangformátum *(mp3, wav, ogg)* valamelyikébe menthetjük le minden egyéb szoftver nélkül. A létrejövő video-, illetve audiofájl mindenféle jellemzőjét (felbontás, bitráta stb.) módosíthatjuk, de egy egyszerű YouTube-os videoletöltésnél például megfelelő változatlanul hagyni mindent.

A felhasználói visszajelzések egy része egyébként éppen a YouTube-ot emeli ki: innen játszva bővíthető például zenei gyűjteményünk megfelelő minőségű videókkal. A kiegészítő jelenleg csak angol nyelvű változatban érhető el.

Ha tetszik, amit éppen látunk...

A képernyőkép küldésének egyik mai napig gyakori módja a print screen gomb megnyomása, majd a Windowsokba beépített Paint bevetése. A Screengrab nevű bővítmény segítségével szebb, jobb képeket kaphatunk, ráadásul gyorsabban – persze csak akkor, ha a Firefoxban megnyitott weblapokról szeretnénk képet kapni. Az angol nyelvtudás ehhez a kiegészítőhöz sem árt, bár az alábbi rövid leírás segítségével anélkül is jól használható.

Feltelepítés után egy kis kék-sárga ikont látunk majd a böngésző alsó, állapotsorában. (Ha ezt a sávot nem látnánk, akkor a *Nézet* menüben kapcsolhatjuk be.) Az ikonra, majd a *Save* feliratra kattintva eldönthetjük, hogy a megnyitott honlapból csak a monitoron éppen látható részletet (Visible portion), a teljes honlapképet (Complete Page/Frame), az utólag általunk kijelölendő részt (Selection) vagy pedig az egész monitor képét (Window) akarjuk-e „lefényképezni". A legutolsó lehetőség kivételével a Screengrab csak a böngészőn belüli állapotot menti le (magát a böngésző ablakot, a megnyitott alkalmazásainkat, a tálcánkat nem), így a képernyőnk másra nem tartozó részeit nem kell radírozgatnunk.

■ Balogh Csaba

EVÉL&LEVÉL&LEVÉL

Tényfeltáró elvárások

Az *Evangélikus Élet* 2009. április 19-i számában megjelent iharosberényi levél „a szülőfalu üzeneteként" *Káldy Zoltán* pozitívumaiból ad rövid ízelítőt. Egy közelmúltbeli évfordulóra írt EvÉlet-cikk emléket állított a néhai püspök prédikátori képességeinek is. Ezen pozitívumokról szóló hangokat senki sem akarja elhallgattatni.

Egy ideje a zsinatunk határozatának megfelelő mederben folyik egyházi múltunk állambiztonsági szervekkel kapcsolatos részének történészi feltárása.

E feltárásról saját, személyes tapasztalatom az, hogy a zsinat által megbízott csapat tagjait nem a bulvársajtó tényelferdítő janicsárjai közül toborozták. Nem is nemzetközi hírű szakértőknek álcázott, keresztségellenes harcosokról van szó. Hanem olyan keresztény történészeket ismertem meg bennük, akik nemhogy a jelentésükbe írandó szavaikért, de még a ki sem mondott gondolataikért is közvetlenül mennyei Atyánknak érzik magukat felelősnek.

Az iharosi levél végén megjelenő „mert ő már nem tud válaszolni" gondolaton túlmenően az nyomasztott engem édesapámmal kapcsolatban, hogy ő már nem tud közbeszólni a bizottsági meghallgatásomon, hogy „Nem, Péter, rosszul mondod, az nem is azért történt úgy". Talán bocsánatos kifecsegésnek számít leírnom, hogy a bizottság tagjai teherként élik meg az elhunyt személyeknél adódó különös felelősségüket. E terhen sokat könnyít, hogy a bizottság történészi és nem politikai munkát végez. Személyes benyomásom, hogy a bizottság az e világi elvárások helyett a mennyei elvárásokhoz igyekszik igazodni.

Persze felmerül, hogy miért kell vakargatnunk a régi dolgokat. Csekély korlátozással, azaz végül is a keresztségellenes kutatók számára is hozzáférhetők az olyan állambiztonsági dossziék, amelyekből ellenségesen szemezgetve keresztény közösségünk hitelessége a közvélemény előtt eredményesen támadható. Mert sajnos sokszor nem a teljes igazság, hanem csak a közönség elé tárt kiszemezgetett csemege számít. Keresztény közösségünk jobban jár, ha a mi saját hívő történészeink elébe mennek minden bajnak azzal, hogy idejében igyekeznek egy tisztességes feltárást elvégezni.

Emberi tévedés sosem zárható ki, de talán éppen ezért is javallom, hogy imádságban hordozzuk a bizottság tagjait.

Prőhle Péter *(Budapest)*

Vaktábor 2009: idén Szegedre megyünk

Ahogy az *Evangélikus Élet* rendszeres olvasói már bizonyára jól tudják, minden évben vidám, programokban és lelki táplálékban gazdag táborban lehetnek együtt látássérült és látó fiatalok. Idén sem lesz ez másként, július 13–19. között Szegeden rendezzük meg táborunkat.

Programjaink közül idén sem hiányozhatnak a kézműves-foglalkozások, a séták, városnéző körutak; nagy figyelmet fordítunk a hétköznapok nehézségeinek megbeszélésére is. Istennel való kapcsolatunkat pedig idén is áhítatokkal és közös éneklésekkel tesszük még szorosabbá.

A tábor népszerűségét mutatja, hogy egyre többen jelzik részvételi szándékukat, egyre több látássérült fiatalhoz jut el a kikapcsolódás, a lelki feltöltődés ezen módjának híre, és természetesen egyre több látó fiatal érzi úgy, hogy részt szeretne venni ennek a közösségnek az életében.

Ha a tisztelt olvasók közül bárki indíttatást érez, hogy adományával támogassa táborunkat, megteheti a Magyarországi Evangélikus Ifjúsági Szövetségen (Mevisz) keresztül, a következő OTP-számlaszámon: 11705008-20409597. A „Közlemény" rovatba, kérjük, írják be: „Vaktábor 2009".

Ha kérdésük lenne a táborral vagy a közösséggel kapcsolatban, kereshetnek a 20/824-7589-es telefonszámon vagy a hack.janos@oroscom.hu e-mail címen.

Hack János *táborvezető*

Lélektől lélekig

Teológusnapon Szlovéniában

A Szlovén Evangélikus Egyház mintegy húszezer tagot tart nyilván, közülük hat-hétszáz magyar ajkú. Azok a gyülekezetek, amelyekben magyarul beszélő tagok vannak, élő kapcsolatot ápolnak magyarországi gyülekezetekkel, ámde teológusnapnak mind ez idáig még nem adtak otthont. Így még most is nehéz elhinni, hogy megvalósulhatott az első szlovéniai teológusnap, amelyet közel egy éve tervezgettünk.

Az Evangélikus Hittudományi Egyetem másodéves hallgatója, *Mitja Andrejek* által kezdeményezett és jórészt általa szervezett úthoz mind a szlovén, mind a magyar evangélikus egyháztól jelentős lelki és anyagi támogatást kaptunk.

Ilyen előzmények után indulhattunk útnak április 25-én *dr. Orosz Gábor Viktor* egyetemi lelkész vezetésével. Az Evangélikus Hittudományi Egyetem hallgatói csoportját *Malik Péter Károly* (V. évf.), *Weltler Gábor (*V. évf.), *Győrfi Judit* (III. évf.), Mitja Andrejek (II. évf.), *Koch Szilvia* (II. évf.), *Szlaukó Orsolya* (I. évf.) és *Sztyehlik Csaba* (I. évf.) alkotta. Két társunknak ez volt az utolsó, míg másik kettőnek ez volt az első teológusnapja.

Még útközben is sokat próbáltuk a szlovén énekeket, Mitja segítségével gyakoroltuk a kiejtést. Az első nap délutánján Lendván fogadott minket *Jana Kerčmar* helyi lelkésznő, majd Hódosra is elkísért. Itt a helyi gyülekezeti házban szeretetvendégség keretében szolgáltunk énekekkel, szín-darabbal, verssel, diameditációval, majd rövid áhítatra került sor. Mindezek témája az út, az út Lélektől lélekig, kapcsolatok, összekötő pontok közöttünk. Előadásunkat rögzítette a lendvai televízió, és interjút készített velünk a helyi rádió is.

A SZERZŐ FELVÉTELE

Sebeborci szállásadóink körében

Másnap három csoportba szerveződve indultunk az istentiszteleti alkalmakra Lendvára, Hódosra és Domonkosfára (Domanjševci). A liturgia szolgálatát az alsóbb évesek végezték, az igehirdetést Jn 10,11–18 alapján tartották az ötödéves hallgatók, illetve az egyetemi lelkész. Egyházunknak köszönhetően több ajándékot is vittünk magunkkal, ezek közül az *Evangélikus énekeskönyvet* emelném ki, ugyanis Szlovéniában még a régi *Dunántúli énekeskönyvből* éneklik a magyar nyelvű énekeket. Az összes gyülekezetben lehetőségünk volt beszélni egyetemünkről, a teológusotthon életéről és persze jövőbeli terveinkről is.

Vasárnap megtapasztalhattuk, hogy az anyanyelven hallott liturgia és igehirdetés sokak szeméből könnyeket fakasztott. Ezért nem csoda, hogy a gyülekezetek lelkészei és a felügyelők, illetve a gyülekezeti tagok egyaránt szeretnék, hogy a teológusnapoknak legyen folytatásuk.

Vasárnap délután még három szlovén gyülekezetben fogadtak minket: Muraszombatban, Battyándon – szlovén neve Puconci – és Alsómarácon (Moravske Toplice). Utóbbiban *Geza Erniša* szlovén püspök, valamint *Gustav Škalič* vendégszeretetét élvezhettük, akik mindketten örömmel vették látogatásunkat és a kapcsolat hosszú távú megtartására biztattak bennünket. Guszti bácsi beszélt a szlovéniai magyarság – gyakran nem könnyű – múltjáról és arról is, hogy milyen volt a kapcsolat a két egyház között az elmúlt évtizedekben. Azt is elárulta, hogy egyházunk szinte összes vezetőjével tartotta a kapcsolatot.

Este közös vacsorán vehettünk részt a Muravidék egyik legszebb vendéglőjében, ahol a magyar tulajdonosok külön szeretetükkel és figyelmességükkel tüntettek ki bennünket. Öröm volt megtapasztalni a közös szolgálat szépségét és áldásait, legfőképpen pedig azt, hogy Isten igéjének hirdetése és hallgatása által a határok ellenére is valóban egyetlen testvéri közösséget alkotunk, akár Szlovéniában, akár Magyarországon élünk.

■ Győrfi Judit

HÍREK, HIRDETÉSEK

HIRDETÉS

A Deák téri gyülekezet május 10-én 18 órakor kezdődő *Asztali beszélgetések* alkalmának vendége *Páll László* Kálvin téri lelkész lesz. Előadásának címe: *Az ismeretlen Kálvin.* Mindenkit szeretettel hívunk.

Motorral az Ararátig, de gyalogosan a szívekig címmel tart beszámolót *Baranka György* az Evangélikus Külmissziói Egyesület (EKME) május 18-i összejövetelén, hétfőn délután fél 6-kor az országos iroda Üllői út 24. alatti földszinti termében. Minden érdeklődőt szeretettel vár az egyesület vezetősége.

A rákosszentmihály–sashalmi evangélikus gyülekezetben (1161 Budapest, Hősök tere 10–11.) minden hónap második keddjén Taizé-ima és énekegyüttlét. A legközelebbi alkalom május 12-én 19 órakor lesz. Előtte 18.30-kor agapé (esti uzsonna). Információ: *http://gyertyafeny.lutheran.hu/.*

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból május 10-étől május 17-éig

VASÁRNAP

21.40 / Duna Tv
Vera Drake (angol–francia–új-zélandi filmdráma, 2004) (124')
Ötvenes évek, London. Itt él Vera Drake és családja. Az önfeláldozó Vera olyat tesz, amit titokban tart még a családja előtt is. Soha nem pénzért, hanem tisztán könyörületből: fiatal nőknek segít nem kívánt terhességük megszakításában. Amikor az egyik ilyen fiatal lányt a magzatelhajtás után sürgősen kórházba kell vinni, a rendőrségi nyomozás során a szálak Verához vezetnek, és világa összeomlik.
A filmet 2005-ben három kategóriában is Oscar-díjra jelölték.

HÉTFŐ

8.20 / Duna Tv
Isten kezében (26')
11.20 / Tv2
Szerelmes Shakespeare (amerikai romantikus vígjáték, 1998) (118')
11.34 / M. Katolikus Rádió
Gospelkrónika
14.00 / Európa Rádió (Miskolc, Nyíregyháza)
Határtalan
Benne: Evangélikus félóra
21.00 / Duna Tv
„Táncoló parázs” (57')
Portré Kányádi Sándorról
21.00 / m2
Hócsapda (amerikai filmdráma, 2007) (85')
23.10 / m1
Visszajátszás (35')
Sorozat a rendszerváltásról

KEDD

8.10 / Duna Tv
Léptünk koppan ódon köveken (magyar ismeretterjesztő filmsorozat, 2008) (20')
Az esztergomi bazilika
9.00 / PAX
Családi magazin
A Zákeus Médiacentrum műsora (20')
20.10 / m1
„Színház az egész...” (42')
A Maszk Országos Színészegyesület gálaestje
20.55 / m1
Eurovíziós dalverseny 2009
Első előd ö ntő
23.15 / m2
Szilánkos képek (angol filmdráma, 1999) (82') 1. rész
00.55 / Duna Tv
Rácz Krisztián Quartet (magyar koncertfilm, 2007) (29')

SZERDA

7.45 / Duna Tv
Léptünk koppan ódon köveken (magyar ismeretterjesztő filmsorozat, 2008) (20')
A lajoskomáromi evangélikus templom
15.45 / Duna Tv
Az egyházi művészet kincsei – Barangolások Toscanában (olasz ismeretterjesztő filmsorozat, 2003) (27') Pienza
20.10 / m1
Varázsfuvola (109')
Előadja a Hoppart Társulat
21.00 / m2
A sötét igazság (amerikai filmdráma, 2007) (82')
21.30 / Duna Tv
A kertész kutyája (spanyol–portugál vígjáték, 1996) (105')
23.45 / m1
Az utókor ítélete
Varnus Xavér zenei műsora

CSÜTÖRTÖK

7.35 / Duna Tv
Élő egyház (vallási híradó) (26')
15.05 / m1
Múlt-kor (történelmi magazin)
16.55 / Duna II. Autonómia
Rendhagyó történelemóra (magyar ismeretterjesztő filmsorozat, 2002)
A magyar állam és egyház megalakulása
19.15 / PAX
Szárnyas oltárok (magyar ismeretterjesztő film) (15')
21.00 / m2
Magonia (holland filmdráma, 2001) (113')
23.15 / m2
Útkereső (francia filmdráma, 1976) (82')
00.10 / m2
Babylon kór (svéd filmdráma, 2004)

PÉNTEK

13.34 / M. Katolikus Rádió
A magyar művészet élő legendái
Béres Ilona, a Pesti Magyar Színház művésze
14.10 / Duna Tv
Magyarok Szlovákiában (szlovák dokumentumfilm, 2008) (30')
14.20 / m2
Kastélyok és kúriák (25')
16.40 / m1
Az öregek lázadása (német dokumentumfilm-sorozat, 2006) (44') A tűszejtés
17.45 / Duna II. Autonómia
Arcélek (magyar dokumentumfilm sorozat, 2008) (13')
Paskó Csaba szabadkai katolikus pap
20.10 / m1
Beugró (szituációs szórakoztató játék) (50')

SZOMBAT

12.05 / Duna Tv
Isten kezében (26')
A fény felé – Portré Réti Zoltán festőművészről
13.00 / Lánchíd Rádió
Hittel és gitárral
Keresztény kortárs zenék
16.05 / m2
Épített szépségek (25')
Komárom
16.20 / PAX
Nagytarcsa (dokumentumfilm) (26')
20.55 / m1
Eurovíziós dalverseny 2009 (190') Döntő
21.00 / m2
Az ígéret megszállottja (amerikai filmdráma, 2001) (124')
00.40 / Duna Tv
Gólyaállásban (görög–francia–olasz–svájci filmdráma, 1991) (137')

VASÁRNAP

7.00 / Rádió C – FM 88,8
Evangélikus félóra
Az Evangélikus Rádiómisszió műsora
8.00 / Civil Rádió
Gospelvasárnap (keresztény zenei műsor)
10.05 / m1
Egyházi naptár
10.20 / m1
Református magazin
11.05 / m1
Kérdések a Bibliában
12.05 / Duna Tv
Élő egyház (vallási híradó) (26')
16.00 / M. Katolikus Rádió
„Valaki ír a kezeddel” (versműsor)
Tóth Árpád versei
19.05 / PAX
Családi gyász (20')
A Zákeus Médiacentrum műsora

Új nap – új kegyelem

Vasárnap
A tanítványok unszolták és kérték Jézust: „Maradj velünk, mert esteledik, a nap is lehanyatlott már!” Lk 24,29a (2Móz 34,9a; Mt 11,25–30; Kol 3,12–17; Zsolt 45) A tanítványok Jézus közelében megtalálták a biztonságot, a bizonyosságot. Így van ez ma is. Ha Jézussal élünk, szeretete kiűzi félelmeinket, az ő fénye elűzi a sötétséget, szemünk tisztán meglátja az eddig homályosnak gondolt dolgokat. Jézus közelsége nemcsak az emmausi tanítványokat nyugtatta meg, hanem minket is. Kérjük őt, hogy lépjen be az ajtónkon, s maradjon velünk!

Hétfő
Az Úrnak szolgáljatok. A reménységben örvendezzetek, a nyomorúságban legyetek kitartók, az imádkozásban állhatatosak. Róm 12,11b–12 (Zsolt 100,2; Jak 1,17–25/26–27/; ApCsel 1,1–14) Jézus örömteli szolgálatra hívott el minket. Mindnyájan kaptunk Istentől valamilyen feladatot, amelyet csak mi tölthetünk be, senki más. Vigyázzunk arra, hogy ne irigykedjünk másra, ne vegyük el a másnak szánt szolgálatot! A ránk bízott munkát szorgalmasan, alázattal végezzük el, ne dicsekedve és kérkedve! Gondoljunk Jézusra, aki királyként sem röstellte megmosni a tanítványok lábát! Imádságban folyamatosan kérjük a teremtés Urától a megerősítést, hogy jó helyen vagyunk, életünknek értelme van!

Kedd
Szeressétek a jövevényt, mint magatokat! 3Móz 19,34 (1Thessz 3,12; Lk 19,36–40; ApCsel 1,15–26) Gyerekkoromban megfigyeltem, hogy mikor etettem a csirkéket, kilökték maguk közül a többiek a beteget, az erőtlent, sőt még jól bele is csíptek a tarajába. Ugyanezt a jelenséget tapasztaltam a malacoknál is, a soványabbat az erősek arrébb taszították a moslékos vályútól, hogy nekik több jusson. Ha valaki már megtapasztalta, milyen fájdalom az, ha szeretne egy közösséghez tartozni, és ott valamilyen okból nem fogadják be, akkor a továbbiakban minden kirekesztett mellé oda fog állni, mert tudja, mit jelent ez az állapot. Fogadjuk be a jövevényt, a bebocsátást kérőt, mert Jézus erre tanít! Töltsük be az ő segítségével a második nagy parancsolatot: Szeresd felebarátodat, mint magadat!

Szerda
Pál írja: Szüntelenül hálát adunk az Istennek, hogy amikor hallgattátok az Istennek általunk hirdetett igéjét, nem emberi beszédként fogadtátok be, hanem Isten beszédeként, aminthogy valóban az, és annak ereje munkálkodik is bennetek, akik hisztek. 1Thessz 2,13 (Zsolt 119,172; Róm 15,14–21; ApCsel2,1–13) Istent rejtőzködőnek is szokták hívni, mert itt a földi létben nem láthatjuk meg az arcát szemtől szemben, és nem hallhatjuk meg a hangját. Vajon tényleg így van ez? Aki keresi őt, számtalan formában rátalálhat. Ott van ő a nyíló, illatos tavaszi virágban, a madárcsicsergésben, a *Szeretlek!* vallomásban és a *Ne félj!* baráti biztatásban. Hallhatjuk az istentiszteleteken, mikor a lelkész szól hozzánk az ő üzenetét közvetítve. Örvendezzünk, hogy nem néma és láthatatlan Istenünk van, mondjunk hálaimát, hogy még mindig gondot visel ránk!

Csütörtök
Jaj azoknak, akik azt mondják, hogy a rossz jó, és a jó rossz, és akik azt állítják, hogy a sötétség világosság, és a világosság sötétség! Ézs 5,20 (1Pt 4,5; 1Kor 14,6–9, 15–19; ApCsel 2,14–28) Már a bibliai időkben is léteztek hamis próféták, akik hazug jövendőmondással akartak népszerűséget szerezni maguknak, az igaz próféták pedig gyakran megszenvedték igazmondásukat. Az ige arra hívja fel a figyelmünket, hogy ne ferdítsük el a dolgokat, ne hazudjunk. Még akkor is ki kell mondani a világosság szavát, ha az másoknak esetleg fáj, s magunknak is kellemetlenséget szerzünk. Ne csapjunk be senkit, kövessük az igazság útján Jézust!

Péntek
Pál írja: Kérünk titeket, és intünk az Úr Jézus nevében, hogy amint tőlünk tanultátok, hogyan kell Istennek tetsző módon élnetek, ebben jussatok még előbbre! 1Thessz 4,1 (Hós 14,10, Lk 22,39–46; ApCsel 2,29–36) Pál apostol kérése ismerős mindnyájunknak. Tudjuk, hogyan kellene Istennek tetsző életet élni, elméletben már nagyon képzettek vagyunk. A baj a gyakorlati megvalósítással van. Tudom, hogy mit kell tennem, de mégsem azt teszem, amit akarok, hanem azt, ami ellen küzdök. Csatázom saját magammal, és azt látom, hogy újra és újra elbukom. Kérjük Isten Szentlelkét, hogy erősítsen meg minket a jó véghezvitelében, hogy hiteles keresztények lehessünk, ne csak meghallói, hanem végrehajtói is a törvénynek!

Szombat
Megvizsgál az Úr minden szívet, és megismer minden gondolatot és szándékot. 1Krón 28,9a (ApCsel 26,16; Jn 6,/60–62/63–69; ApCsel 2,37–41) Isten mindenhatósága abban is rejlik, hogy mindeneket ismer. Bennünket is, még jobban, mint mi saját magunkat. Előtte nem vehetjük fel álarcunkat, előtte semmi nem marad titokban. Ő gyűlöli a hamisságot, a bűnt. Csendesedjünk el, mélyedjünk magunkba, és őszintén tárjuk fel előtte életünk gyarlóságait, fájdalmait, kéréseit! A szabadító Isten segítségünkre siet, megerősít, tiszta szívet teremt bennünk! Higgyünk!

■ Juhászné Szabó Erzsébet

Evangélikus Élet – A Magyarországi Evangélikus Egyház hetilapja

E-mail: evelet@lutheran.hu • **EvÉlet on-line**: www.evelet.hu • **Hirdetésfelvétel**: hirdetes@evelet.hu.
Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108; 20/824-5519, fax: 1/486-1195.
Szerkesztőségvezető: Boda Zsuzsa (zsuzsa.boda@lutheran.hu). **Szerkesztőségi titkár** (előfizetési és hirdetési ügyek referense): Vitális Judit (judit.vitalis@lutheran.hu).

Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu). **Olvasószerkesztő**: Dobsonyi Sándor (sandor.dobsonyi@lutheran.hu). **Korrektor**: Huszár Mariann (mariann.huszar@lutheran.hu). **Tervezőszerkesztő / EvÉlet on-line**: Nagy Bence (bence.nagy@lutheran.hu). **Rovatvezetők**: Ecsedi Zsuzsa – Cantate (ezsu@lutheran.hu), Kendeh K. Péter – Oratio oecumenica (peter.kendeh@lutheran.hu), Kőháti Dorottya – Új nap – új kegyelem (dora.kohati@lutheran.hu), Véghelyi Antal – A vasárnap igéje (antal.veghelyi@lutheran.hu).

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu) 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228; 20/824-5518; fax: 1/486-1229. **Felelős kiadó**: Kendeh K. Péter (peter.kendeh@lutheran.hu). **Nyomdai előállítás**: Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó Lajosmizsei Nyomdája. Felelős vezető: Burján Norbert nyomdaigazgató.
Árusítja a kiadó és a Magyar Posta Rt. (ÜLK) INDEX 25 211, ISSN 0133-1302

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj belföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyed évre 3250 Ft, fél évre 6500 Ft, egy évre 13 000 Ft, európai országba egy évre 43 800 Ft (168 euró), egyéb külföldi országba egy évre 51 200 Ft (196 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsejével töröltetni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. Beküldött kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzártakor kizárólag a hétvégi eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetéseket a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.